• Gençlik Dizisi •

SİYAH İNCİ

Anna Sewell

EMA GENÇ

• Gençlik Dizisi •

SİYAH İNCİ

Anna Sewell

© Copyright EMAOFİS Ürün. Yay. İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
Tüm yayın hakları EMAOFİS'e ait olup fikir ve sanat eserleri yasası uyarınca izin alınmaksızın alıntı yapılamaz, basılamaz, fotokopi ile kısmen veya tamamen çoğaltılamaz.

Editör
Tûba Öztürk

Grafik Tasarım
Zeynep Güleç

Basım Yeri
Stratejі Kağıt. Basım. Yay. Loj. Dış. Tic. Ltd. Şti
0212 323 30 04

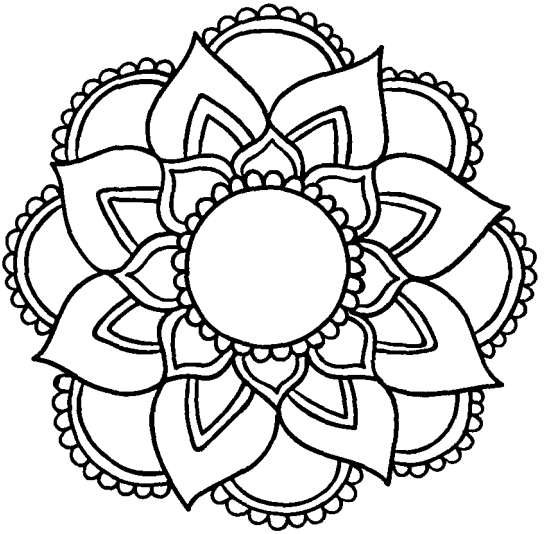
Baskı
İstanbul - 2018

EMAOFİS Ürün. Yay. İnş. Tic. ve San. Ltd. Şti.
Adres: Çakmaklı Mahallesi Hadımköy Yolu Caddesi
Yıldız Center İş Merkezi No: 99 Kat: 6 Büyükçekmece / İstanbul
Tel.: 0 212 886 19 71 - 72 pbx **Faks:** 0 212 278 66 14
www.emakitap.com / emakitap@gmail.com

SİYAH İNCİ

Anna Sewell

BİRİNCİ BÖLÜM

İyice anımsayabildiğim ilk yer, berrak gölün kenarındaki geniş güzel çayırdır. Sulara eğilmiş olan ağaçlar gölü gölgelendirir. Gölün öbür kıyısında ise sazlar ve nilüferler vardı. Çitin bir yanından bakınca sürülmüş tarlaları görüyorduk. Çitin diğer tarafında ise sahibimizin yolun kenarındaki evinin bahçe kapısı görünüyordu. Tepede çam ağaçları vardı.

Küçükken ot yiyemediğim için annemin sütüyle karnımı doyuruyordum. Gündüzleri annemin yanında koşuyordum. Geceleri de ona sokularak yatıyordum. Hava sıcak olduğu zamanlar ağaçların gölgelendirdiği göl kıyısına iniyorduk. Hava soğuduğu zaman ise ağaçların yanında sıcak, güzel bir ahırımız vardı. Ben ot yiyecek kadar büyüyünce annem

gündüzleri işe gitmeye başladı. Ancak geceleri geri dönüyordu.

Çayırda benden başka altı tay daha vardı. Onlar benden büyüktüler. Bazıları büyük atlar kadar iriydi. Onlarla koşuyor ve çok eğleniyordum. Birlikte dörtnala çayırda dönüp duruyorduk. Bazen oyunlarımız sertleşiyordu. Çünkü o taylar dörtnala gitmekten başka, ısırıp çifte atmasını da biliyorlardı.

Bir gün annem hafif bir sesle beni yanına çağırdı:

"Sana söyleyeceklerime dikkat etmeni istiyorum. Burada yaşayan taylar çok iyi taylardır, ama onlar araba çeken atların yavrularıdır. Onun için de kendileri görgü kurallarını öğrenmemişlerdir. Oysa ki sen kibar bir ailedensin ve iyi bir terbiye aldın. Baban, bu çevrede büyük isim yapmıştır. Büyükbaban da iki yıl üst üste Newmarket yarışlarında kupayı kazanmıştır. Büyükannense tanıdığım atların en uysalıydı. Hem şimdiye kadar benim ısırdığımı ya da çifte attığımı da görmediğini sanıyorum. Büyüyüp iyi bir at olacağını umarım. Hiçbir zaman kötülükleri öğrenmemelisin. İşini iyi niyetle yapmalısın. Dörtnala giderken ayaklarını iyice havaya kaldır. Oyunda bile olsa asla ısırıp çifte atmaya kalkma!" dedi.

Annemin bu öğüdünü hiçbir zaman unutmadım. Onun akıllı, yaşını almış bir at olduğunu biliyordum. Hem sahibi-

miz de anneme çok önem veriyordu. Annemin adı Düşes'ti. Ama sahibimiz annemi genellikle 'Yavrum' diye çağırıyordu. Sahibimiz, iyi kalpli bir insandı. Bize iyi yiyecekler verir, rahat edeceğimiz yerde kalmamızı sağlardı. Hem sözleri de tatlıydı. O bizlerle de küçük çocuklarıyla konuştuğu gibi konuşurdu. Hepimiz sahibimizden hoşlanırdık. Annemse onu çok severdi. Annem sahibimizi kapıda görünce neşeyle kişner ve dörtnala onun yanına giderdi. Adam da onun başını okşar ve:

"Nasılsın bakalım sevgili yavrum? Senin küçük Kuzgun nasıl?" derdi.

Rengim simsiyahtı. Onun için sahibimiz bana Kuzgun diyordu. Bütün atlar onun yanına gelirdi, ama sahibimiz en çok annem ve beni seviyordu sanırım. Pazar kurulduğu günler annem küçük gezi arabasını çekerek sahibimizi kasabaya götürürdü.

Tarlaları süren gençlerden Dick de bazen bizim çayırlara gelir çitten böğürtlen toplardı. O istediği kadar böğürtlen yedikten sonra taylarla eğlenmeye başlardı. Tayların dörtnala koşmaları için onlara taş ya da dal parçaları atardı.

Dick, yine bir gün böyle eğleniyordu. Ama sahibimizin yandaki tarlada olduğunu fark etmemişti. Sahibimiz durmuş onları seyrediyordu. Adam birden çitin üstünden atladı ve Dick'i kolundan yakalayıverdi. Gence öyle bir tokat attı ki,

Dick, can acısı ve hayretle haykırmaya başladı. Bizler sahibimizi görünce ne olduğunu anlamak için dörtnala kendisine yaklaştık.

Adam:

"Ancak kötü biri tayları kovalar. Bunu ilk kez yapmıyorsun, ama sonuncu olacak. Haydi paranı al ve evine git. Bir daha seni çiftliğimde görmek istemiyorum!" dedi.

Böylece Dick'i bir daha görmedik. Atlara bakan yaşlı Daniel de iyi biriydi. Onun için de rahatımız yerindeydi.

❖❖❖

Ben daha iki yaşıma gelmeden önemli bir şey oldu ve bunu hiçbir zaman unutmadım. Bahar yeni gelmişti. Ben ve diğer genç atlar çayırın alt tarafında otluyorduk. Birdenbire uzaktan köpek havlamalarına benzeyen sesler işittik.

İçimizden en büyük olanımız kulaklarını dikerek:

"Bunlar av köpekleridir," dedi. Sonra dörtnala çayırın öbür başına doğru gitti. Bizlerde onu takip ettik. Sahibimizin bindiği yaşlıca bir at ve annem de orada durmaktaydı. Onlar durumu biliyora benziyorlardı.

Annem:

"Bir tavşan buldular. Eğer bu tarafa doğru gelirlerse avı da görebiliriz," dedi.

Biraz sonra köpekler bitişiğimizdeki mısır ekili tarlada koşuşmaya başladılar. Köpeklerin peşinden at üstünde adamlar geldi. Atları tırısa kaldırmış gidiyorlardı. Yaşlı at burnundan soluyarak heyecanla onların arkasından baktı. Biz genç atlar da onlarla beraber dörtnala gitmeyi arzuladık, fakat onlar alttaki tarlaya geçtiler. Orada durup kaldılar sanki. Köpekler de bağırmaktan vazgeçmişlerdi. Burunlarını yere yaklaştırmışlar, oraya buraya koşuyorlardı.

İhtiyar at:

"Kokuyu kaybettiler," diye düşüncesini açıkladı. "Belki de tavşan ellerinden kurtulacaktır."

"Hangi tavşan?" diye sordum.

"Oh, hangi tavşan olduğunu biliyorum. Herhâlde çiftlikteki tavşanlarımızdan biridir. İnsanlar ve köpekler ilk buldukları tavşanın peşinden koşarlar zaten."

Biraz sonra köpekler yine bağrışmaya başladılar.

"Şimdi tavşanı göreceğiz," dedi annem.

Ve o sırada korkudan deliye dönmüş bir tavşan hızla yanımızdan geçip ağaçlara doğru gitti. Köpekler de derenin üstünden atlayarak onu izlediler. Peşlerinde avcılarla çayıra girdiler. Altı yedi atlı, köpeklerin peşi sıra çitin üstünden atlayıverdi. Tavşan telden geçmeye kalktı, ama başaramadı. Hayvan birden dönerek yola doğru kaçmaya çalıştı, ama çok geç kalmıştı. Köpekler çılgın gibi bağırarak onun üstüne

atladılar. Böylece tavşanın sonu geldi. Avcılardan biri atını sürerek yaklaştı. Tavşanı parça parça etmek üzere olan köpekleri kırbacıyla kovaladı. Sonra tavşanı bacağından tutarak havaya kaldırdı. Parçalanmış tavşandan kanlar akıyordu.

Bana gelince, öyle şaşırmıştım ki aşağıda derede neler olduğunu önce fark edemedim. Ama baktığım zaman çok üzüntü veren bir görüntüyle karşılaştım. İki güzel at aşağıdaydı. Biri suda debeleniyordu. Diğeri ise otların üstüne devrilmiş inlemekteydi.

Binicilerden biri sudan çıktı. Üstü başı çamur içinde kalmıştı. Diğer binici hareketsiz yatıyordu.

Annem:

"Onun boynu kırılmış," dedi.

Genç atlardan biri lafa karıştı.

"Bunu hak etmiş."

Ben de öyle düşündüm, ama annem aynı fikirde değildi. Annem:

"Yok, yok," diye mırıldandı. "Böyle konuşmamalısınız. Ben artık yaşını almış bir atım. Çok şey gördüm ve duydum, ama yine de insanların neden bu spordan bu kadar zevk aldıklarını anlayamadım.

Onlar bir tavşan, tilki ya da geyik yüzünden sık sık yaralanırlar, iyi atları sakatlarlar. Oysa isteseler bu hayvan-

ları çok daha kolay yakalayabilirler. Ama bizler bunları anlamıyoruz."

Annem bunları söylerken biz durup baktık. Binicilerin çoğu genç adamın yanına gitmişlerdi. Sahibim hepsinden önce davranarak yerdeki adamı kaldırdı. Genç adamın başı arkaya düştü ve kolları sarktı. Herkesin yüzü ciddileşmişti. Artık hiç ses çıkmıyordu. Hatta köpekler bile susmuşlardı. Onlar da bir şey olduğunu sezmiş gibiydiler. Genç adamı sahibimin evine taşıdılar.

Daha sonra o genç adamın George Gordon olduğunu öğrendim. Oranın en soylu ailesinin tek oğluydu. Uzun boylu, yakışıklı adamla ailesi gururlanmaktaydı. Artık biniciler sağa sola gidiyorlardı. Doktoru ve baytarı çağırmaya koştular. Bu arada Bay Gordon'a da gidip oğlunun durumunu haber verdiler.

Baytar Bay Bond gelerek yerde otların üstüne yatmış, inleyen yağız ata baktı. Onu muayene etti. Sonra başını iki yana salladı. Atın iki bacağı kırılmıştı. Sonra biri sahibimin evine koştu. Bir silahla geri döndü. Ardından şiddetli bir patlama oldu ve korkunç bir çığlık duydum. Nihayet ortalığa sessizlik çöktü. Yağız at bir daha kımıldamadı.

Annem çok üzülmüşe benziyordu.

"O atı yıllardan beri tanırdım," diye anlattı. "Adı Rob Roy'du. Kendisi iyi ve cesur bir hayvandı."

Annem bir daha çayırın o tarafına gitmedi.

Birkaç gün sonra kilise çanının çalmaya başladığını duyduk. Çan uzun süre çaldı. Çit kapısından bakınca acayip, uzun siyah bir araba gördük.

Arabanın üstüne siyah bir kumaş örtülmüştü. Genç Gordon'u gömmek üzere kilisenin avlusuna götürüyorlardı... O bir daha ata binemeyecekti. Rob Roy'a da ne yaptıklarını hiçbir zaman öğrenemedim. Ama bütün bunlar küçük bir tavşan yüzünden olmuştu.

❖❖❖

Artık güzelleşmeye başlamıştım. Tüylerim yumuşak ve parlaktı. Rengim de parlak siyahtı. Bir ayağım beyazdı. Alnımda da beyaz bir yıldızım vardı. Sahibim de dört yaşıma gelene kadar beni satmamaya kararlıydı. "Çocuklar büyükler gibi çalıştırılmamalıdır. Yeni yetişen atlar da iyice büyüyene kadar gelişmiş atlar gibi yorulmamalıdır," diyordu.

Dört yaşıma basınca Bay Gordon, bana bakmaya geldi. Adam gözlerimi, ağzımı ve bacaklarımı inceledi. Bacaklarımı iyice yokladı. Beni beğendi sanırım.

"Yetiştirildiği zaman çok iyi olacak," dedi.

"Onu kendim yetiştireceğim. Çünkü onun korkmasını, canının yanmasını istemiyorum," dedi sahibim.

Sahibim vakit de kaybetmedi. Ertesi gün çalışmaya başladık.

Herkes at eğitmeninin ne olduğunu bilmeyebilir. Onun için bunu anlatmam gerek. Atı eğitmek; onun eyer takmaya alışması, ağzına geçirilen geme ses çıkarmaması, sırtında erkek, kadın ya da çocukları taşıması demektir. Eğitilmiş at, binicisinin istediği gibi giden ve uysal davranan hayvandır. Bunlardan başka atın boynuna takılan yakaya, dizginlere de alışması ve bunlar takılırken sakin durması lazımdır. At, binicisinin isteğine uyarak ağır ya da hızlı gidebilmelidir.

At bir şey gördüğü zaman irkilmemelidir. Başka atlarla da konuşmamalıdır. Isırıp çifte atmaya kalkmamalı ve kendi bildiği gibi davranmamalıdır. Yalnızca sahibinin istediğini yapmalıdır. Yalnız işin kötüsü koşum takımlarım bir kere takıldı mı artık at ne neşeyle zıplayabilir ne de yorulunca yatabilir.

Ben uzun süreden beri başlığa ve yulara alışmıştım. Böylece kırlarda ve yollarda sessiz sedasız dolaşıyordum. Ama artık bana gem takılması ve dizgin geçirilmesi lazımdı. Sahibim her zamanki gibi bana biraz yulaf verdi. Ondan sonra da uzun süre dil döküp beni oyalayarak gemi ağzıma taktı. Ama bu çok kötü bir şeydi!

Ağızlarına gem geçirilmemiş kimseler bunun ne kadar kötü olduğunu bilemezler. Sert, soğuk çelik parçasını

ağzıma sokmuşlardı. Dişlerimin arasında ve dilimin üstündeydi. Uçları da ağzımın iki kenarından çıkıyordu. Başıma, boynuma, burnumun üstüne, çenemin altına takılan kayışlar sayesinde bu gem yerinde duruyordu. Onun için de bu kötü, sert şeyden kurtulmaya olanak yoktu. Çok kötüydü bu! Ama anneme kasabaya gittiği zamanlar böyle gem takıldığını da biliyordum. Bütün atlar büyüyünce kendilerine gem takılıyordu. Lezzetli yulaf, sahibimin okşaması, tatlı sözleri ve yumuşaklığı sayesinde gemi takmaya alıştım.

Sonra sıra eyere geldi. Ama bu gem kadar kötü değildi doğrusu. Sahibim bunu usulca sırtıma yerleştirdi. O arada ihtiyar Daniel de başımı tutuyordu. Sonra sahibim eğilerek eyerin kayışlarını karnımın altında sıkıştırdı. Bu arada durmadan benimle konuşuyor, zaman zaman da beni okşuyordu.

Sahibim bunu her gün yapmaya başladı. Sonunda bir gün sırtıma bindi. Çayırda yumuşak otlara basarak biraz dolaştım. Bu bana çok tuhaf gelmişti. Yalnız sahibimi taşıdığım için gururlandığımı da söyleyebilmeliyim.

Ondan sonra bir tatsızlık daha çıktı. O demir ayakkabıları ayaklarıma takmak hiç de hoş olmadı. Sahibim benimle beraber nalbanta geldi. Canımın yanmasını ya da korkuya kapılmamı istemiyordu. Nalbant ayaklarımı teker teker eline aldı. Tırnaklarımın birazını kesti. Bu bana hiç acı vermedi. O tırnaklarımı keserken ben üç ayağımın üstünde

durarak bekledim. Sonra nalbant ayağımın biçiminde bir parça demir aldı. Bunu ayağımın altına dayadı. Demiri çivilerle ayağıma çaktı. Çiviler tırnaklarıma girdi. Demir ayakkabı sıkıca yerine oturdu. Ayaklarım bana çok ağır ve çok sert geldi. Ama zamanla buna da alıştım.

Sahibim bütün bunları yaptıktan sonra dizgine daha iyi alışmam için uğraşmaya başladı. Önce boynuma enli ve sert bir yakalık geçirdi. Sonra yanlarında deriden kocaman parçaları olan bir gem taktı. Bu deri parçaları iki yanımı görmeme engel oldu. Bu yüzden sadece önümü görebiliyordum.

Ondan sonra sahibim bana küçük bir eyer taktı. Bunun kuyruğumun altından geçen, sert bir kayışı vardı. Bu kayışa da kuskun deniliyordu.

Bu kuşkundan nefret ettim. Uzun kuyruğumun iki kat olması ve bu kayış tarafından itilmesi ağzıma sokulan gem kadar kötüydü. Ömrümde bu kadar çifte atmayı arzuladığımı hiç hatırlamıyorum. Onun için de zamanla her şeye alışmıştım. Artık annem gibi ben de işimi başarıyla yapıyordum.

Bu arada eğitimimin bir kısmını anlatmayı unutmamalıyım. Sahibim beni iki gün için komşu bir çiftçiye göndermişti. O adamın çayırının bir kenarından demiryolu geçiyordu. Çayırda koyunlar ve inekler vardı. Beni de onların arasına salıverdi.

İlk geçen treni asla unutmayacağım. Tahta parmaklığın yakınında sessizce oturuyordum. Birden uzaktan acayip bir ses yankılandı. Daha sesin nereden geldiğini anlayamadan büyük bir rüzgâr ve gürültüyle, bir duman belirdi. Uzun siyah bir şey uçarcasına geçti. Ben daha soluk alana kadar o uzaklaşıverdi.

Dönüp dörtnala çayırın en uzak noktasına kaçtım. Orada hayret ve korkuyla kesik kesik soluyarak durdum. Daha sonra birçok tren daha geçti. Bazıları ağır ağır geçiyorlardı. Onlar yakındaki istasyonda durmaktaydılar. Bazen de durmadan önce korkunç bir çığlık atıp inliyorlardı. Bunun tüyleri ürpertici bir şey olduğunu düşünmekteyim. Ama inekler sakin sakin otlamaya devam ediyorlardı. O korkunç siyah şey gıcırdayıp geçerken onlar başlarını bile kaldırmıyorlardı.

İlk birkaç gün rahat rahat karnımı doyuramadım. Ama sonra o korkunç yaratığın çayıra hiç girmediğini anladım. Onun bana zarar veremeyeceğini anladım. Ondan sonra da bu yaratığa aldırış etmemeye başladım. Kısa süre sonra ben de inekler ve koyunlar gibi trenin geçmesine aldırış etmez oldum.

Genç bir atı eğitmek isteyen varsa bu saydıklarımı yapması gerekiyor.

Sahibim sık sık annemle beni aynı arabaya koşuyordu. Annem:

"Ne kadar iyi davranırsan sana o kadar iyi karşılık verirler. Daima sahibini memnun etmeye çalışmalısın. En doğru hareket budur," dedi. Sonra da:

"Ama," diye devam etti. "Dünyada çok değişik insanlar vardır. Bizim sahibimiz gibi iyi ve düşünceli olan insanlara hizmet etmekle bir at gurur duyar. Ama dünyada kötü insanlar da vardır. Aslında onların bir ata, köpeğe bile sahip olmalarına izin vermemek gerekir. Onlardan başka pek budala, kendini beğenmiş, cahil ve dikkatsiz insan vardır. Bunlar kafalarını yorma zahmetine de katlanmazlar. Kafaları çalışmadığı için de bu tip adamlar diğerlerinden daha da zararlıdır. Pek çok atı mahvederler. Aslında bunu yapmayı istemezler, ama kafaları işlemediği için böyle olur. Senin iyi ellere düşeceğini umarım. Ama bir at kendisini kimin satın alacağını hiçbir zaman bilemez. Kendisine kimin bineceğini de bilemez. Bu bizler için bir sürprizdir. Ama yine de aynı şeyleri yineleyeceğim. Nerede olursan ol çok çalışmalısın. İyi ismini koruman gerektiğini unutma."

❖❖❖

Artık ahırda durmaya da alışmıştım. Her gün beni fırçalıyorlardı. Tüylerim bir kuzgunun kanatları gibi parlayana kadar fırçalanıyordum. Mayısın başlarında Bay Gordon

bir adam gönderdi. O beni alıp Bay Gordon'un malikanesine götürecekti. Sahibim:

"Güle güle Kuzgun. İyi bir at olmalısın. Kendini göstermek için elinden geleni yapmalısın," dedi.

Benim, "Hoşça kalın," dememe imkân yoktu. Onun için burnumu onun avucuna dayadım. Sahibim sevgiyle beni okşadı. İlk yuvamdan böylece ayrıldım.

Birkaç yılımı Bay Gordon'un yanında geçirdiğim için malikane hakkında bazı şeyler anlatmalıyım.

Soylu bir insan olan Bay Gordon'un malikânesi Birtwick kasabasının eteklerine kadar uzanıyordu. Buraya büyük bir demir kapıdan giriliyordu.

Atların dolaştırıldığı alan, eski meyve bahçesi ve ahırlar da evin arkasında kalıyordu. Oradaki ahırlar pek çok atı alabilecek kadar büyüktü. Araba yerleri de öyle. Ama ben sizlere yalnızca yerleştirildiğim ahırı anlatacağım. Bu ahırlar çok genişti ve dört bölmesi vardı.

Büyük ahır penceresi avluya açılıyordu. Bu da ahırın iyice hava almasını sağlıyordu. Ahırın ilk bölmesinin saman için alçak bir rafı ve içine mısır konulan alçak bir yemliği vardı. Bu bölmelere 'Serbest bölme' adı veriliyordu. Çünkü oraya konulan hayvan bağlanmıyordu. İstediği gibi hareket etmesi için serbest bırakılıyordu. Serbest bölmede kalmak da çok zevkli bir şeydi doğrusu.

İşte seyis beni bu güzel bölmeye soktu. İçerisi temiz, güzel ve havadardı. O zamana kadar böyle güzel bir ahırda kalmamıştım. Hem bölmenin yanları da fazla yüksek değildi. Üst kısımlardaki demir parmaklıklardan dışarıya bakıp olup biteni görebiliyordum.

Seyis bana çok lezzetli bir yulaf verdi. Beni okşayıp tatlı sözler söyledikten sonra gitti. Yulafımı yedikten sonra etrafıma bakındım. Bitişiğimdeki bölmede tombul, kır bir midilli duruyordu.

Yelesi gür, kuyruğu kabarıktı. Başı da pek biçimli ve burnu küçüktü. Başımı bölmenin üst kısmındaki demir parmaklığa yaklaştırarak:

"Nasılsın?" diye sordum. "İsmin nedir?"

"Adım, Neşeli Bacaklar. Ben çok güzelim. Genç bayanları sırtımda taşırım. Beni çok beğenirler. Hakkımda çok güzel şeyler düşündüklerini biliyorum. James de aynı şekilde düşünüyor. Sen yanımdaki bölmede mi kalacaksın?"

"Evet," diye yanıtladım.

"Pekala. Senin iyi huylu olduğunu umarım. Yandaki komşumun ısıran biri olması hoşuma gitmez," dedi.

O sırada dana yandaki bölmeden bir at başını uzatarak baktı. Kulakları başına yapışmıştı. Kendisinin geçimsiz bir at olduğu belliydi. O uzun boylu, doru bir kısraktı.

Kısrak bana bakarak:

"Demek beni bölmemden attıran sensin. Senin gibi bir tayın buraya gelerek bir hanımefendiyi evinden attırması çok garip doğrusu," diye söylendi.

Şaşırmıştım. "Çok rica ederim," diye cevap verdim. "Ben kimseyi evinden attırmış değilim. Beni buraya getiren adam bu bölmeye koydu. Bu işle hiçbir ilgim yok. Bana 'Tay' demenize gelince... Tam dört yaşıma bastım. Artık yetişmiş bir at sayılıyorum. Şimdiye kadar bir at ya da bir kısrakla kavga da etmedim. Bütün istediğim de sakin bir hayat sürmektir."

Kısrak oralı olmadı.

"Vay, vay. Göreceğiz. Ben de senin gibi biriyle kavga etmeye niyetli değilim zaten," dedi.

Hiç sesimi çıkarmadım.

Öğleden sonra o kısrak bölmeden alınıp götürülünce Neşeli Bacak bana bütün olanları anlattı.

"İşin aslı şu. Zencefil'in ısırmak ve kapmak gibi kötü huyları var. Zaten bu yüzden kendisine 'Zencefil' adı verilmiştir. Serbest bölmedeyken yapmadığı kalmazdı. Herkesi kapmaya kalkardı. Sonra bir gün Zencefil, James'in kolunu ısırdı. Bunun üzerine beni çok seven Bayan Flora ve Bayan Jessie ahırlara gelmekten korkmaya başladılar."

Midilli anlatmaya devam etti. "Halbuki Bayan Flora ve Bayan Jessie, bana lezzetli yiyecekler getirirlerdi. Örneğin elma, havuç ya da ekmek parçası.... Fakat Zencefil o bölme-

de serbest kalınca kızlar gelmeye cesaret edemediler. Ben de onları çok özledim. Onların tekrar geleceklerini umarım. Eğer sen ısırmıyor ya da kapmıyorsan küçükhanımlar yine geleceklerdir."

"Ben yalnızca yediğim ot, saman, mısır ve yulafı ısırırım," diye cevap verdim. "Bilmem Zencefil ısırıp kapmaktan ne zevk duyuyor?"

Neşeli Bacak içini çekti. "Bunu zevk aldığı için yaptığını sanmıyorum. Yalnızca kötü bir alışkanlık. O, şimdiye kadar kimsenin kendisine iyi davranmadığını söylüyor. 'Onun için neden ısırıp kapmayayım sanki?' diyor. Bu aslında çok kötü bir huy. Ama eğer Zencefil'in anlattıkları doğruysa o buraya gelmeden önce çok sıkıntı çekmiş demektir. John, onu memnun edebilmek için elinden geleni yapıyor. James de öyle. Sahibimiz de bir at huysuzluk etmedikçe asla kırbaç kullanmaz. Onun için Zencefil'in burada iyi huylu olması gerekir."

Midili, manalı manalı bana baktı. "On iki yaşındayım ben. Pek çok şey bilirim. Bütün memlekette bir at için buradan daha rahat bir yer olmadığını söyleyebilirim. John kadar olumlu bir seyis de bulunmaz. Kendisi on dört yıldır burada çalışıyor. Onun için o bölmede kalmadığına kızmasın Zencefil. Kabahat hep kendisinde."

❖❖❖

Arabacının adı John Manly'di. John, ahırların hemen yakınındaki küçük kulübede eşi ve küçük çocuğuyla oturuyordu.

Seyislik ve arabacılık yapan John, ertesi sabah beni avluya çıkardı. Tüylerimi iyice fırçalayıp parlattı. Tam ahırıma girerken sahibim bana bakmaya geldi. Memnun gözüküyordu.

"John, bu sabah yeni atı denemek niyetindeyim. Ama başka işlerim var. En iyisi sen kahvaltıdan sonra onu kıra çıkar. Ormandan geçir ve su değirmenine kadar git. Nehrin kıyısından dön. Böylece onun yeteneğini de anlamış oluruz," dedi.

John, başını salladı:

"Emredersiniz efendim."

Kahvaltıdan sonra yanıma gelerek ağzıma gemi taktı. Bu arada rahatsız olmamam için kayışları da dikkatle ayarladı. Sonra eyeri getirdi. Bu sırtıma uyacak kadar geniş değildi. Seyis bakar bakmaz durumu anladı. Gidip başka bir eyer getirdi. Bu, bana tam uydu. John, beni önce ağır ağır denedi. Sonra biraz hızlandık. Tırısa kalktık. Kıra çıkınca kamçısıyla bana hafifçe dokundu ve ben dörtnala yola koyuldum.

Seyis, dizginlerimi çekerek beni durdurdu.

"Hey oğlum! Sen tazılarla beraber ava gitmek istiyorsun galiba."

Geri dönerek malikânenin parkından geçerken Bay Gordon'la karısını gördük. Onlar da dolaşmaya çıkmışlardı. Onlar durunca John hemen yere atladı.

"Söyle John, at nasıl?"

John:

"Çok iyi, efendim," diye yanıtladı. "Bir geyik gibi hızlı. Hem uysal bir at olduğunu da söyleyeyim. Dizginine hafifçe dokunmakla kendisini kontrol edebilirsiniz. Kırdan çıkarken o arabalı satıcılardan birine rastladık. Bildiğiniz gibi efendim atlar böyle arabaların yanından sakin sakin geçmezler. Ama bizimki dikkatle bir baktı. Sonra bir şey yokmuş gibi sessiz sedasız yoluna devam etti."

"Buna memnun oldum," diye mırıldandı sahibim. "Kendisini yarın ben de deneyeceğim."

Ertesi gün beni yine sahibimin önüne götürdüler.

Annemin öğütlerini hatırladım. Onun istediği gibi hareket etmeye çalıştım. Bu arada yeni sahibimin de çok iyi bir binici olduğunu anladım.

Eve döndüğümüz zaman sahibimin karısı malikanenin kapısında duruyordu.

"Onu nasıl buldun şekerim?" diye sordu kadın.

Sahibim:

"John'un bütün dedikleri doğru," diye cevap verdi. "Şimdiye kadar böyle yumuşak başlı bir hayvana binmedim. Ona ne ad takacağız?"

Kadın biraz düşündü. "Kömür'e ne dersiniz? Kendisi kömür gibi siyah."

"Yok, Kömür olmaz."

"O halde, amcanın eski atı gibi ona da Kuzgun adını versek," dedi kadın.

Ama sahibim bunu beğenmedi. "Yok, yok. O yaşlı Kuzgun'dan daha güzel."

Karısı onun bu sözlerini kabul etti. "Doğru. Bu at gerçekten çok güzel. Hem çok cana yakın ve uysal bir yüzü var. Bakışları da zeka dolu. Ona güzel bir ad gerek. Çünkü kendisi ender bulunan bir yaratık. Ona 'Siyah İnci' adını vermemize ne dersin?"

Sahibim:

"Siyah İnci," diye yeniledi. "Doğru... Evet... Bu çok uygun bir ad. Eğer sen bu adı beğendinse sorun yok. Bundan böyle onun adı Siyah İnci."

John, ahıra döndüğü zaman, yardımcısı, James'e:

"Efendimizle eşi bu ata uygun bir ad buldular. Güzel ata yakışacak doğru dürüst bir isim," dedi.

İkisi birden gülmeye başladılar.

Sonra James mırıldandı. "Eğer geçmişi hatırlamayı istemeseydim ona Rob Roy adını vermelerini söylerdim. Çünkü birbirine bu kadar benzeyen iki at daha görmedim."

"Buna şaşmamak lazım," diye cevap verdi John. "Çiftçi Grey'in Düşes adlı yaşlı atının her ikisinin de anası olduğunu bilmiyor muydun, James?"

Bunu ilk kez işitiyordum. Demek o avda bacağı kırıldığı için vurulan zavallı Rob Roy benim ağabeyimdi! O zaman annemin o gün neden o kadar telaşlanıp üzüldüğünü de anladım. Oysaki atların hiç akrabaları olmazmış gibi düşünüyordu herkes. Daha doğrusu atlar satıldıktan sonra birbirlerini tanıma olanağı bulamıyorlardı.

John benimle çok gururlanıyordu sanırım. Yelemi ve saçımı dikkatle tarıyor, tıpkı bir hanımefendinin saçları gibi düzeltiyordu. Bu arada benimle de durmadan konuşuyordu. Onun her söylediğini anlayamıyordum. Ama gittikçe bilgim artıyordu ve böylece onun ne demek istediğini daha iyi sezmeye de başlamıştım. Başımı kaşağıladığı zaman da gözlerime sanki kendi gözleriymiş gibi dikkat ederek canımı yakmıyordu. Sinirlenmeme neden olacak bir şey yapmıyordu John.

Seyis yardımcısı James Howard da John gibi yumuşak ve iyi bir gençti. Onun için ben de hayatımdan memnundum. Aradan birkaç gün geçtikten sonra Zencefil'le beni aynı arabaya koştular. Onunla nasıl geçineceğimizi düşünerek endişelendim, ama Zencefil yanına götürüldüğüm zaman kulaklarını geriye itti. Hiçbir kötü harekette bulunmadı. Birlikte arabaya koşulduğumuz zaman ondan daha iyi bir eş olma-

yacağını düşündüm. Zencefil kendisine düşen görevi canla başla yapıyordu.

Bir tepeye geldiğimiz zaman Zencefil ağırlaşacak yerde bütün gücüyle ilerliyordu. Çalışırken ikimiz de aynı derecede cesurduk. Bu yüzden John'un sık sık dizginlerimizi çekmesi gerekiyordu. Arabacı gitmemiz için bizi zorlayacak yerde yavaşlamamız için dizginlere asılıyordu. Yine bizlere kamçısıyla dokunmaya hiç ihtiyaç duymuyordu. Çünkü Zencefil'le ikimizin hızı aynıydı. Tırısa kalktığımız zaman Zencefil'le başa baş gitmek bana çok kolay geliyordu. Sahibimiz de böyle birbirimize uymamızdan memnun kaldı. John da öyle.

Zencefil'le iki üç kez beraber çalıştıktan sonra iyice dost olduk. Bu yakınlaşmamız da kendimi yuvamdaymışım gibi hissetmemi sağladı.

Neşeli Bacaklar'la daha başlangıçta çok iyi dost olmuştuk zaten. O, çok neşeli, cesur, iyi huylu, ufak tefek bir yaratıktı. Bu yüzden de herkes onu seviyordu. Özellikle Bayan Jessie ve Bayan Flora ona bayılıyorlardı. Kızlar, Neşeli Bacaklar'a binerek meyve bahçesinde dolaşıyorlar, onunla ve küçük köpekleri Canlı'yla türlü oyunlar oynuyorlardı.

Sahibimizin başka bir ahırda duran iki atı daha vardı. Onlardan biri al renkte olan Adalet'ti. Kendisini binek hayvan olarak kullanıyorlardı. Bazen de yük arabası çekiyordu.

Diğeri ise, Sir Oliver adında yaşlı bir attı. Bir zamanlar avlarda kullanılan bu at, artık çalışmayacak kadar yaşlanmıştı. Ama sahibimin çok sevdiği bir attı o. Sahibim ona malikânenin parkında istediği gibi gezip dolaşması için izin vermişti.

Al at, sağlam yapılı, güçlü, iyi niyetli bir hayvandı. Zaman zaman avluda dolaştırılırken onunla konuşuyordum, ama benimle aynı ahırda kalan Zencefil'le çok samimiydim. Başka bir atla o kadar dost olamazdım.

❖❖❖

Yeni yerimde çok mutluydum. Bir tek şeyi özlüyordum. Bağımsızlığım tabii! Çünkü ömrümün üç buçuk yılı istediğim gibi geçmişti. Ama artık haftalarca, aylarca şüphesiz yıllarca gece gündüz bu ahırda kalacaktım. Yalnızca istediğim zaman beni bu ahırdan çıkaracaklardı. O zaman da yirmi yıldır çalışan bir at gibi sakin ve ağırbaşlı olmam gerekecekti. Orama burama kayışlar takıp bağlayacaklar, ağzıma gem takıp gözlerimin iki yanına meşin parçalarını geçireceklerdi. Bunlardan da şikayet etmiyordum. Ama güçlü ve canlı, genç bir attım. Geniş kırlara, açıklıklara alışmıştım. Başımı arkaya atıp kuyruğumu savurarak dörtnala kırlarda koşmasını öğrenmiştim. Kırlarda arkadaşlarımın yanında koşarak onlarla şakalaşmaktan zevk almıştım. Onun için de

ne kadar rahat olursam olayım yine de bağımsızlığımı özlüyordum.

Bazen beni fazla çalıştırmadıkları için her zamankinden daha canlı ve hareketli oluyordum. John beni çalıştırmak için ahırdan çıkarınca da sanki duramıyordum. Ne olursa olsun zıplamak, şaha kalkmak, dans etmek istiyordum. Bunun John'u çok şaşırttığını da biliyordum. Başlangıçta seyis bu durumuma çok şaşırmıştı, ama o daima iyi ve sabırlıydı.

O zamanlar John, "Sakin ol, sakin ol oğlum," diyordu. "Biraz sabret. Ondan sonra seninle coşarız. Sen de böyle zıplamaktan bıkarsın."

Fazla güçlü ve canlı atlar yeteri kadar çalıştırılmazlarsa huysuzlanırlar. Buna seyisler 'Oynaklık' derler. Aslında canlı bir at biraz oynamak ve hareket etmek ister. Ama bu yüzden bazı seyisler onları cezalandırmaya kalkarlar. Oysa bizim John böyle bir şey yapmıyordu. O, benim neşeli, canlı olduğumu biliyordu. Sesinin tonundan ya da dizginlerime dokunuşundan onun arzularını anlıyordum. Eğer çok ciddi ve kararlıysa bunu hemen sesinden seziyordum. Üstümde en fazla gücü olan şey yine onun sesiydi.

Bu arada bazen birkaç saat için bağımsızlığımıza kavuştuğumuzu da eklemeliyim. Genellikle yazları, güzel pazar günlerinde oluyordu bu. Pazar günleri arabayı hiç kullanmıyorlardı. Çünkü kilise, malikâneye çok yakındı.

Bizi malikanenin atlarını dolaştırmak için ayrılmış olan alana ya da eski meyve bahçesine salıvermeleri çok zevkli oluyordu. Ayaklarımızın altındaki otlar çok serin ve yumuşaktı. Hava mis gibi kokuyordu. Hele istediğimiz gibi hareket etmemiz için bizi başı boş bırakmaları inanılmaz zevkliydi. İstersek dörtnala koşuyor, sırtımızı yere dayayarak yuvarlanıyorduk. Ya da lezzetli otları yiyorduk. Sonra ulu kestane ağacının gölgesinde yan yana dururken konuşmaya dalıyorduk. Dostluk için çok uygundu o saatler.

❖❖❖

Bir gün Zencefil'le ağacın gölgesinde yalnız kaldık. Onunla konuşacak çok şeyimiz vardı. Benim yetiştirilme ve eğitilme tarzımı öğrenmeyi çok istiyordu. Ona her şeyi anlattım.

Zencefil:

"Ne iyi," diye mırıldandı. "Eğer beni de öyle yetiştirselerdi o zaman senin gibi yumuşak başlı olurdum. Ama artık hiçbir zaman iyi huylu olabileceğimi sanmıyorum."

"Neden?"

"Çünkü benim hayatım seninkinden çok farklıydı," diye yanıt verdi. "Bana hiç kimse iyi davranmadı. Ne bir at ne de bir insandan iyilik gördüm. Bana yumuşak davranan kim-

se çıkmadı. Ben de memnun etme isteğini duyacağım biriyle karşılaşmadım. Sütten kesilir kesilmez beni annemden ayırdılar. Birçok tayın bulunduğu yere koydular. O taylar benden hiç hoşlanmadılar. Ben de onlara karşı sevgi duymadım," dedi Zencefil.

Zencefil devam etti; "Seninki gibi bana iyi bakacak merhametli bir sahibim de yoktu. Yalnızca bol yiyeceğimiz olmasını sağlıyor ve kışın da soğuktan korunmamız gerektiğini düşünüyordu. Bizim çayırdan bir keçi yolu geçiyordu. O yola sapan büyük çocuklar sık sık bize taş atarlardı. Böylece bizim dörtnala kaçmamızı izleyerek eğlenirdi. O taşlar bana hiç çarpmadı. Ama güzel bir tayın yüzüne bir taş çarptı. Bana kalırsa o taşın izini ömrü boyunca taşıyacaktı. Sonunda çocukların da bizim düşmanlarımız olduklarına karar verdim."

"Kırlarda çok eğlenceli zamanlar geçirdik," diye içini çekti. "Dörtnala oraya buraya koşar, birbirimizi kovalardık. Ama eğitim zamanı gelince ben çok acı çektim. Birkaç adam beni yakalamak için geldiler. Çayırın bir köşesinde sıkıştırdılar. Biri yelelerimden yakaladı. Bir diğeri burnumu tuttu. Burnumu öyle sıkıyordu ki nefes almama olanak yoktu. Sonra bir diğeri sert eleriyle çenemi yakaladı. Canımı yakarak ağzımı açtı. Beni zorlayarak gemi ağzıma soktular ve kayışları sıkıca bağladılar. Dizginleri taktılar. Biri dizginlerimi çekerek beni sürüklemeye çalışırken diğeri kırbacı şid-

detle sağrılarıma indiriyordu. İşte insanların iyilikleriyle ilgili ilk anım budur. Onlar yalnızca şiddet kullandılar. İstediklerini anlamam için hiç fırsat vermediler.

Safkan bir attım. Üstelik çok da canlı ve güçlüydüm. Bu arada gözü pek olduğumu da eklemeliyim. Adamlara epey güçlük çıkarttığımdan da eminim. Ama bağımsızlığımı elimden alarak beni günlerce bir ahıra kapatmaya hakları yoktu. Çok sinirlendim, üzüldüm ve oradan kurtulmayı istedim. Bütün okşamalara, hoş sözlere karşın bağımsızlığından vazgeçmen zordur."

"Eski sahibimi hatırlıyorum," diye devam etti. "Bay Ryder adında biriydi o. İyi kalpli, atlara nasıl davranması gerektiğini iyi bilen biriydi. Eğer o benimle ilgilenseydi kısa bir süre içinde onun her istediğini yapardım sanırım. Ama o, at ticaretinin bu zor kısmını artık oğluna bırakmıştı. Çünkü kendisi yaşlanmıştı. Oğlu ise, atlar konusunda deneyimi olmayan biriydi. Güçlü kuvvetli, uzun boylu, küstah bir adamdı. Yalnızca sertti o adam. Sesi de sertti, bakışları da. Eli de sertti. Daha ilk anda onun cesaretimi kırarak beni sessiz, korkak ve uysal bir beygir haline sokmak istediğini anladım."

Zencefil ayağını yere vurdu. O adamı anar anmaz sinirlenmişti anlaşılan.

"Eğitim alanında üstüme bindi. Yaptığım bir şey onu sinirlendirmişti. Dizginle bana vurmaya kalktı ve canımı yaktı.

Yeni gem çok acı veriyordu. Birdenbire şaha kalktım. Bu onu çok kızdırdı. Beni kırbaçlamaya başladı. O anda bütün benliğimin isyan ettiğini hissettim. O güne kadar yapmadığım şekilde çifte atmaya başladım. Adamla aramızda şiddetli bir savaş başlamıştı. O uzun süre eyere yapışıp kaldı. Kamçısı ve mahmuzlarıyla beni haince cezalandırdı. Kanım başıma çıkmıştı. Bir şeye aldıracak durumda değildim. Bana yaptıkları da vız geliyordu.

Sonunda korkunç bir savaş sonucu onu sırtımdan yere attım. Sırtüstü gitti. Yere düşerken çıkardığı sesi duydum. Arkama bile bakmadan dörtnala çayırın öbür ucuna kaçtım. Orada durarak arkama baktım. Bana işkence eden adam ağır ağır yerden kalkıyordu. Bir meşe ağacının altında durup bekledim, ama beni yakalamak için kimse gelmedi. Zaman geçiyordu. Güneş çok kızgındı. Sinekler etrafımda uçuyor, mahmuzların sağrılarımda açtığı yaralara konuyorlardı.

Karnım acıkmıştı. Çünkü sabah çok az ot yemiştim. Kırda da bir kazın karnını doyuracak kadar bile ot yoktu. Yere uzanıp dinlenmeyi arzuluyordum. Ama eyerim sıkıca takılmıştı ve kayışları batıyordu. İçecek bir yudum su da yoktu. Saatler ilerledi ve güneş ufukta alçalmaya başladı. Diğer atları alıp götürdüklerini gördüm. Onların karınlarını iyice doyuracaklarını biliyordum.

Sonunda güneş battı. Yaşlı sahibimin elinde bir elekle ahırdan çıktığını gördüm. O kır saçlı, çok iyi, yaşlı bir beye-

fendiydi. Sesini bin kişinin arasında bile tanırdım. Berrak, gür ve tatlı bir sesti bu. Emir verdiği zaman çok keskin konuşurdu. Atlar da insanlar da onun emir verdiğini ve uyulması gerektiğini bilirlerdi.

Ağır ağır yürüyerek bana yaklaştı. Elekteki yulafları sallayarak sevecen bir sesle, "Gel kızım, gel kızım," dedi. "Haydi gel kızım." Ben yerimden kımıldamadım ve yaklaşmasını bekledim. Yulafı bana uzatınca korkuya kapılmadan yemeye başladım.

Ben yulafı yerken o başımı okşuyordu.

"Zavallı kızım! Bu pis bir iş! Kötü bir iş!" Sonra usulca dizginlerimi tutarak beni ahıra götürdü. Tam kapının önünde Samson duruyordu. Onu görür görmez benim kötü bir canavar olduğumu söylemeye kalktı. Ama babası, "Beni dinle," diye kulaklarımı geriye itti. Onu kapmaya kalktım. Yaşlı efendim, "Geri çekil," diye emretti. "Bu kısrağın karşısına da çıkma. Bugün zavallı kısrağa çok kötülük ettin."

Samson homurdanarak çıkıştı.

"Kötü huylu bir adam asla yumuşak başlı bir at yetiştiremez. Sen daha işini öğrenmemişsin Samson."

Yaşlı adam beni bölmeme soktu. Kendi elleriyle eyerimi ve gemimi çıkardı. Beni bağladı. Sonra adamlarına seslenerek bir kova sıcak su istedi. Seyis kovayı tutarken o, iki yanımı süngerle hafif hafif sildi. Uzun bir süre yaralarımla ilgilendi.

O olaydan sonra yaşlı sahibim sık sık beni görmeye geldi. Ağzımdaki yaralar geçince diğer at eğiticisini çağırdılar. Job adındaki o adam, beni eğitmeye başladı. Dikkatli bir insandı ve anlayışlıydı. Kısa süre içinde onun ne istediğini anladım."

❖❖❖

Zencefil'le atların dolaştırıldığı yerde yalnız kaldığımızda bana ilk yerinden söz etti:

"Eğitildikten sonra beni bir at taciri satın aldı. Benim gibi bir doru kısrak daha almıştı. İkimizi bir arabaya koştu. Birkaç hafta onun arabasını çektik. Sonra tüccar bizi züppe birine sattı. Böylece bizi Londra'ya gönderdiler.

Tüccar bizi arabasına koştuğu zaman daha kalın dizginler takmıştı. Gittiğimiz kibar yerde dizginlerimizi daha da sıkıca bağladılar. Yeni tip dizginlerimiz vardı. Çünkü seyis de, efendisi de bunun modaya daha uygun olduğunu sanmaktaydılar. Arabaya koşulduğu zaman bu tip bir dizginin ne kadar azap verdiğin bilemezsiniz.

Bende bütün atlar gibi başımı arkaya atmayı severim. Başımın dimdik olması hoşuma gider. Ama düşünün bir kere. Dizginleri öyle takıyorlardı ki başımı devamlı olarak dimdik tutmak zorunda kalıyordum. Saatlerce sürüyordu bu azap.

Boynumu kımıldatamıyordum. Arabacı dizgini biraz daha çekecek olursa başım büsbütün geriye gidiyordu. Boyun ağrısından çılgına dönüyordum.

Buna nasıl dayanabildiğimi ben de bilmiyorum. Gemlerim de çok sivriydi. Dilimi ve çenemi acıtıyordu. Dudaklarımdan fırlayan köpükleri dilimden akan kan kırmızıya boyuyordu.

Gem ve dizginlerden kurtulmak için uğraştıkça dilim daha da fazla kesiliyordu. Hele sahibimizin hanımını beklediğimiz zamanlar azap çekiyorduk. O büyük bir parti ya da yemeğe gidince biz saatlerce kapıda beklemek zorundaydık."

"Peki," diye mırıldandım. "Sahibin hiç senin durumunu düşünmedi mi?"

Zencefil başını salladı. "Hayır, onun bizi düşündüğü yoktu. Sadece şıklığa, kibarlığa önem veriyordu. Adamın atlar hakkında pek az bilgisi vardı sanırım. Her şeyi arabacısına bırakıyordu. Arabacı da benim sinirli bir hayvan olduğumu söylemişti adama. Dizgine henüz alışık olmadığımı, iyi eğitilmediğimi, ama zamanla buna alışacağımı anlatmıştı.

O beni eğitebilecek bir adam değildi. Yumuşaklığı ve sevecenliğiyle beni yatıştıracağı yerde küfrediyor ya da yumruk atıyordu. Arabacı yumuşak ve uygun bir insan olsaydı bu duruma dayanmaya çalışırdım. Çalışmaya razıydım. Hem

de en ağır işleri bile yapmayı göze almıştım. Ama bana acı çektirmelerine kızıyordum.

Bana böyle azap çektirmeye ne hakları vardı? Günler geçtikçe daha sinirli, aksi oluyordum. Bir gün tam bizi arabaya sürdükleri sırada başımın dimdik durması için dizginlerimi çok çektiler. Ben de olanca gücümle çifteler atmaya başladım. Kısa süre içinde dizginin birini kopardım. Sonra bir çifteyle kendimi kurtardım. Böylece oradaki hayatım sona erdi.

Bu olaydan sonra beni satmaya karar verdiler tabi. Satılmak üzere Tattersall'e gönderdiler. Ama kusurlarımı açıklamadılar. O zaman alıcı bulmak güçleşecekti. Hem beni istedikleri fiyata da satamayacaklardı. Güzel bir kısraktım. Görünüşüm ve hareketlerim çabucak dikkat çekti. Arttırma sonucu başka bir at tüccarı beni satın aldı.

O adam atlardan anlıyordu. Beni uzun süre denedikten sonra sık sık gem ve dizgin değiştirdi. Sonunda bana uygun bir dizgin ve gem buldu. Artık başımı sıkan, boynumu kasan gemlerden kurtulmuştum. Sakin sakin gidebiliyordum. At tüccarı bir süre sonra beni taşrada oturan soylu birisine sattı. Bu arada çok sakin ve uysal bir at olduğumu da belirtmişti. Yeni sahibim iyi bir insandı. Onunla çok iyi anlaşıyorduk. Bir süre orada rahat ettim. Ama eski seyisi onu bıraktı ve yerine yenisi geldi."

Zencefil içini çekti, "Yeni seyis Samson gibi kaba, sert ve aksiydi. Benimle konuşurken sabırsızlanıp bağırırdı. Onun istediği anda ahırdan çıkmazsam elinde ne varsa onunla bana vururdu. Kısa bir süre sonra ondan nefret etmeye başladım. Kendisinden korkmamı istiyordu. Oysaki ben onun gibi yaratıklardan korkmayacak kadar cesur, safkan bir attım. Bir gün adam beni her zamankinden daha çok sinirlendirdi, ben de onu ısırdım. Bu olay korkunç bir öfkeye kapılmasına neden oldu. Başıma kamçıyla vurmaya başladı.

Isırmam onu korkutmuştu. O olaydan sonra benim bulunduğum bölmeye girmeye cesaret edemedi. Çünkü ya dişlerimin ya ayaklarımın kendisini beklediğini biliyordu. Ya kapacak ya tepecektim. Buna karşılık sahibimle olduğum zamanlar çok uysaldım. Ama yine de sahibim, seyisin şikayetlerini dinledi. Ona hak vererek beni başından atması gerektiğini düşündü. Böylece tekrar satıldım.

Beni son sahibime satan tüccar durumu duymuş, satılığa çıkınca beni yine o almıştı. Adam, "Bu kısrağa çok yazık oluyor. Ona bir fırsat veremedikleri için hayvanın durumu gittikçe kötüleşiyor," dedi.

İşte sonunda adam beni sattı ve senden kısa bir süre önce buraya geldim. Ama bu arada insanların benim can düşmanlarım olduğuna da kadar vermiştim. Onun için de kendimi insanlardan korumalıydım. Evet burada durum çok farklı. Fakat bu rahatın ne kadar süreceğini kim bilebilir?

Keşke ben de senin gibi düşünebilseydim. Ama başımdan geçenlerden sonra buna imkan yok,"dedi.

"İyi, ama John ya da James'i kapmaya, tepmeye kalkarsan ayıp edersin," dedim.

Zencefil başını salladı. "Biliyorum. Buraya geldiğinde James'i ısırdığımı duydun herhalde. Evet, James'in koluna dişlerimi geçiriverdim. Fakat John, "Ona yumuşaklık göster," dedi. O zaman James kollarını kavuşturarak yanıma yaklaştı. Cezalandırılacağımı beklerken okşandım. Sonra James bana kepek lapası getirdi o günden beri de James'i kapmaya kalkmadım. Bundan sonra da böyle bir şey yapacak değilim," dedi.

Zencefil'e çok acımıştım, ama o zaman hayat hakkında pek az bilgim vardı. Onun için de kısrağın olayları gözünde büyütmüş olabileceğini düşündüm. Bununla beraber haftalar geçtikçe Zencefil'in daha uysallaştığını ve neşelendiğini de fark ettim. Eskiden yabancı biri kendisine yaklaşacak olsa, Zencefil kulaklarını arkaya atarak o kimseyi şüpheyle süzerdi. Bu huyundan da vazgeçmişti artık.

Bir gün James, "Bu kısrak beni sevmeye başladı sanırım," dedi. John, başını salladı. "Doğru... Çok doğru Jim. Burası Birtwick malikanesi. Zamanla kısrak Siyah İnci kadar uysal ve iyi olacaktır. O zavallı kısrağın sevgiye ihtiyacı var. Zavallı Zencefil'e sevgi göstermeliyiz!"

Sahibimde aynı şeyi fark etmişti. Zencefil'in güzel boynunu okşayarak, "Söyle güzelim," diye mırıldandı. "Bugünlerde nasılsın bakalım? Bize geldiğinden beri değiştin. Eskisinden daha mutlusun değil mi?" dedi.

Zencefil, güvendiğini belirten dost bir tavırla burnunu adama uzattı. Bay Gordon da hafif hafif onun burnunu ovuşturdu.

Sonra, "Biz onu iyileştireceğiz, John," dedi.

"Evet, efendim. Kısrak buraya geldiğinden beri çok değişti zaten. O eski yaratık gitti yerine bu uysal at geldi. Nedeni Birtwick'in havası sanırım."

John gülümsedi.

John'un şakalarından biriydi bu. O daima Birtwick'in havasının en sert atı bile uysallaştıracağını söylerdi. Bu özel bir havaydı. Buna sabır, sevgi, dostluk katılmıştı. İçine mantık da konulan bu havadan her gün atlara yarım kilo vermek gerekirdi.

❖❖❖

Rahip Blomfield'in ailesi epey kalabalıktı. Kızları ve oğulları vardı. Çocuklar malikâneye oynamaya geldikleri zaman, Neşeli bacaklar bir hayli yoruluyordu doğrusu. Çünkü çocuklar midillinin sırtına binerek dolaşmaktan çok

zevk alıyorlardı. Sırayla midilliye binip dolaşıyorlardı. Neşeli Bacaklar, onları atların dolaştırıldığı alanda ve eski meyve bahçesinde gezdiriyordu.

Bir gün öğleden sonra Neşeli Bacaklar'ı bölmesinden alıp götürdüler. Ancak saatler sonra geri dönebildi.

James onu bölmeye bağlarken: "Buraya bak yaramaz. Bundan böyle nasıl davrandığına dikkat etmelisin. Yoksa başımız derde girecek," diye çıkıştı.

Durumu merak ettiğim için dayanamayarak sordum. "Ne yaptın Neşeli Bacaklar?"

Güzel midilli, küçük başını arkaya atarak bağırdı. "Ah! Yalnızca o küçüklere ders vermek istedim. Onlar yeteri kadar gezdiklerinin, dolaştıklarının farkında değillerdi. Benim çok yorulduğumu da anlayamadılar galiba. Onun için kendilerini yere attım. Ben şaha kalkınca kendilerini yerde buldular. İşte onların anlayabildikleri tek şey de bu oldu."

İyice şaşırmıştım doğrusu. "Ne? Sen çocukları yere mi attın? Böyle bir şey yapmaman gerektiğini bildiğini sanıyordum. Bayan Jessie'i, Bayan Flora'yı da yere attın mı?"

Midilli bu sözlerimden bir hayli alındı.

"Bana dünyanın en lezzetli yulafını verseler yine de böyle bir şey yapmaya yanaşmam. Küçükhanımlara özenle davranırım. Sahibimiz kadar severim onları."

"Öyleyse?"

"Aslında küçüklere ata binmesini öğreten de benim. Onlar sırtıma bindikten sonra korkacak olurlarsa ya da rahat oturamazlarsa çok sakin davranırım. Onun için boşuna çeneni yorma, bana öğüt vermeye kalkma. Ben bizim çocukların en iyi dostu ve en iyi binicilik öğretmeniyim."

Midilli, üzgün bir tavırla başını salladı. "Ben onlardan şikayet etmiyorum. O erkek çocuklara sinirlendim. Onlar kızlardan çok farklılar. Nasıl gençken bizi eğittilerse o çocukları da aynı şekilde eğitmeleri gerekiyor.

O çocuklar sırayla bana binmeye başladılar. Bir saat kadar onları dolaştırdım. Alanda ve meyve bahçesinde dörtnala gittim. Yalnız o çocuklar at kırbacı yerine kendilerine kızılcık ağacından birer dal kesmişlerdi. Zaman zaman dallarla bana vuruyorlardı. Canım yanıyordu, ama yine de ses çıkarmadım. Sonra dayanamadım. Durumu ima etmek için iki üç kez durdum.

Erkek çocuklar bir at veya midillinin bir buhar makinesinden, değirmenden farksız olduğunu sanıyorlar galiba. İstedikleri sürece midilliye bineceklerini, dörtnala sürebileceklerini zannediyorlardı.

Bir midillinin yorulabileceği ya da onun da hisleri olacağı akıllarına bile gelmiyor. Hele bana sopayla vurmaya hiç hakları yoktu. Sonunda birden şaha kalktım ve çocuklardan birini yere atıverdim.

Ondan sonra başka bir erkek çocuk sırtıma bindi. O da kızılcık dalıyla bana vurmaya başlayınca onu da otların üstüne attım. Kötü çocuklar değiller. Ben de hainlik etmek istemiyorum, ama bir ders vermem gerekiyordu.

Sonra beni James'e götürdüler ve durumu anlattılar. James onların ellerindeki kalın dalları görünce çok sinirlenmişti sanırım. 'Böyle sopaları ancak katır sürenler kullanır. Bunlar genç beyefendilere yakışacak şeyler değil,'dedi,"

Bizi dinleyen Zencefil lafa karıştı:

"Senin yerinde olsam çocuklara birer de çifte atardım. Böylece derslerini alırlardı ve akılları da başlarına gelirdi."

Neşeli Bacaklar:

"Senin böyle yapacağından şüphem yok," diye yanıtladı. "Özür dilerim ben o kadar budala değilim. Sahibimizi kızdırmayı istemem. James'in benim yüzümden mahçup olmasını da istemem. Hem o çocuklar üstüme bindikleri zaman bana teslim edilmiş sayılıyorlar."

Midilli gururla başını kaldırdı.

"Daha geçen gün sahibimizin Bayan Blomfield'le konuştuğunu duydum. Sahibimiz, "Sayın Madam," dedi: "Çocuklar konusunda hiç endişe etmemelisiniz. Bizim emektar Neşeli Bacaklar çocuklara sizin ya da benim kadar iyi bakar. Bana dünyanın servetini verseler o midilliyi satmayacağımdan emin olabilirsiniz. O son derece uysal, yumuşak

başlı ve güvenilir bir hayvandır." İşte sahibimiz böyle dedi. Bana bu kadar güvenilmesine karşılık cahil birkaç çocuk bana kötü davrandı diye acımasızca davranmam mı gerekirdi? Hayır! Hayır! Sen şimdiye kadar iyi bir yerde kalmamışsın. Sana sevgiyle davranmamışlar. Onun için de nasıl davranman gerektiğini bilemiyorsun. Senin haline üzüldüğüm için söyleyeyim. İyi atlar iyi yerde yetişirler. Ne olursa olsun sahibimi ve bakıcılarımı üzmeyi asla istemem. Onları seviyorum. Hem de çok seviyorum."

Neşeli Bacaklar, "Hem," diye devam etti. "Çifte atmaya başlarsam halim ne olur? Beni hemen satarlar. Huysuz olduğumu da söylerler. Böylece beni bir kasabın çırağı satın alır. Bütün gün beni yorup canımı çıkarır. Ayrıca pazarları üç dört kişinin doluştuğu arabayı çektirir bana. Adamlar da ne kadar hızlı gideceğimi anlamak için beni kırbaçlayıp dururlar. Buraya gelmeden önce öyle bir yerde çalıştım ben."

Midilli başın iki yana salladı. "Bir daha o duruma düşmeyeceğimi umarım."

❖❖❖

Zencefil ve ben aslında araba atı değildik. Safkan yarış atlarıydık. Yüksekliklerimiz on beş buçuk karıştı. Onun için de hem binek atı olarak hem araba atı olarak kolaylıkla kulla-

nabiliyorduk. Binek atı olarak kullanılmak daha çok hoşumuza gidiyordu tabi. Bir gezinti için eğerlerimiz takıldığı zaman büyük zevk duyuyorduk. Sahibimiz Zencefil'e biniyordu. Bayan Gordon da bana. Küçük kızlar da Sir Oliver ve Neşeli Bacaklar'a binmekteydiler.

Tırısa kalkmaktan ve dörtnala gitmekten çok hoşlanıyordum. Hem bu işte en talihli olan bendim. Çünkü daima hanımımızı taşıyordum. O çok hafifti. Dizginleri de gevşek bırakıyordu. İdare edildiğimi belli belirsiz hissediyordum.

Ah, insanlar dizginleri hafif tutmanın bir ata ne kadar rahatlık verdiğini bir bilseler! O vakit dizginlere asılmaktan, sımsıkı çekmekten kesinlikle vazgeçerler. Ağızlarımız çok yumuşaktır. Kötü terbiyeden ya da bilgisizlikten ağızlarımızın bazı kısımları sertleşip biçimsizleşiverir. Oysaki hassas ağızlarımız binicinin en küçük el hareketini hisseder. O anda bizden ne istediğini anlarız.

Benim ağzım hiç zarar görmemişti. Bu yüzden sahibimizin eşi beni Zencefil'e tercih ediyordu sanırım. Aslında Zencefil de benim gibi kusursuz davranıyordu. Sık sık beni kıskandığını söylüyor ve "Kabahat hep beni eğitenlerde. Londra'daki o çiftçi gem yüzünden ağzımı mahvetti. Artık ağzım seninki gibi mükemmel değil," diyordu.

Sir Oliver'in kuyruğu çok kısaydı. Onun kuyruğunun bu kadar kısa olmasına şaşıyordum doğrusu. Yalnızca on beş,

on altı santim uzunluğundaydı ve kısa bir püskülü andırıyordu.

Meyve bahçesinde başıboş kaldığımız bir gün kendisine bunu sormaya cesaret ettim.

"Kuyruğunu nasıl bir kazada kaybettin?" dedim.

Sir Oliver, hiddetle bakarak homurdandı:

"Kaza mı! Bu kaza filan değildi! Soğukkanlılıkla planlanmış, çok kötü ve haince bir işti! Gençken beni bu hainliklerin yapıldığı yere götürdüler. Orada beni bağladılar. Bağlarım o kadar sıkıydı ki yerimden bile kımıldayamıyordum. Sonra onlar geldiler ve uzun güzel kuyruğumu kestiler. O arada derimi kesip kemiğimi de kopardılar. Kuyruğumu alarak götürdüler!"

"Ah, ne korkunç!" diye bağırdım.

Sir Oliver, başını salladı:

"Korkunç ya! Hem de ne kadar korkunç olduğunu bilemezsiniz. Uzun süre canım yandı. Çok azap çektim. Ama beni daha da üzen en güzel süsümü koparıp götürmeleri oldu. Daha da önemlisi artık sallayabileceğim bir kuyruğum yoktu. Yanlarıma ve arka bacaklarıma konan sinekleri nasıl kovacaktım?"

Sir Oliver bana baktı: "Senin gibi kuyruğu olan atlar sinekleri bir anda kovarlar. Bir kuyruk sallaman yeterlidir. Bu arada kuyruğunu salladığını düşünmezsin bile. Hem si-

neklerin kalçalarına ve bacaklarına konarak seni durmadan ısırmalarının ne demek olduğunu da bilemezsin. Neyse Tanrı'ya şükürler olsun! Artık atların kuyruklarını kesmiyorlar."

Zencefil, söze karıştı:

"O zamanlar neden atların kuyrukların kesiyorlardı?"

"Moda olduğu için kesiyorlardı," diye söylendi yaşlı at hırsla.

"Moda olduğu için mi?"

"Evet. Bunun ne demek olduğunu anlıyor musunuz bilmem. Benim zamanımda soylu hayvanlardan hiçbirinin kuyruğu yoktu. Hepsinin kuyruklarını bu utanacak hale getirmişlerdi. Sanki bizleri yaratan Tanrı ne istediğini bilmiyormuş, bize neyin yakıştığını anlamıyormuş gibi o budalalar kuyruklarımızı kesiyorlardı."

"Her halde Londra'da acı çekmeme neden olan o korkunç gemler de modaydı," diye homurdandı Zencefil. "Moda yüzünden başlarımızı o kadar sıkı bağlıyorlardı."

"Öyle," diye cevap verdi yaşlı at. "Tabii moda yüzünden yapmışlardır bunu. Bana sorarsanız dünyada moda kadar kötü bir şey olamaz. Örneğin köpeklerin haline bakın. Köpeklerin kuyruklarını kesiyorlar. Böylece kuyruklar ponpon gibi duruyormuş güya. Sonra zavallıların güzel küçük ku-

laklarını da kesip sivriltiyorlar. Böylece köpeklere daha zeki bir hal geliyormuş. Budalalık!"

Sir Oliver, yumuşak başlı, uysal, yaşlı bir attı. Söyledikleri şimdiye kadar duymadığım şeylerdi. O anda insanlara karşı bazı kötü hisler beslemeye başladım. Bu arada Zencefil de çok heyecanlandı tabii. Kısrak başını geriye attı. Ateş saçan gözlerini bize dikip burnundan soluyarak:

"İnsanlar hem canavar hem aptaldır," dedi.

Neşeli Bacaklar yanımıza yaklaşarak:

"Aptallardan söz eden kim?" diye sordu. "Hem bence bu kötü bir söz."

"Kötü sözler kötü şeyler için bulunmuştur Neşeli Bacaklar,"diye yanıtladı Zencefil.

Sonra midilliye Sir Oliver'in anlattıklarını iletti. O zaman Neşeli Bacaklar:

"Bütün bunlar doğru," diye içini çekti. "İlk yaşadığım yerde köpeklerin kuyruk ve kulaklarını kestiklerini sık sık gördüm. Ama burada bunlardan söz etmeyelim. Biliyorsunuz sahibimiz, John ve James bize çok iyi davranıyorlar. Böyle bir yerde insanların aleyhinde bulunmak haksızlık ve nankörlük olur."

Konuyu değiştirmek için sordum:

"Görmemenize engel olan meşinlerin ne işe yaradığını bana söyleyebilir misiniz?"

Sir Oliver söylendi:

"Hayır, anlatacak bir şey yok. Çünkü onlar bir işe yaramazlar."

Adalet sakin sakin lafa karıştı:

"Bunlar bir atın ürkmesine engel olacaklarmış sözüm ona. Yani atların korkarak bir kazaya sebep olmasını önleyeceklermiş."

"O halde bunları neden binek atlarına takmıyorlar? Özellikle kadınların bindiği atlara takmaları gerekmez mi?"

Adalet hâlâ sakindi:

"Bunun hiçbir nedeni yok. İnsanlara başka arabalara rastladığımızda korkacağımızı söylüyorlar. O zaman at dehşete kapılıp kaçmaya kalkarmış. Ama biz yaklaşan arabaları görsek de kaçmayız. Biz başka atlara ve arabalara alışığız. Bunların ne olduğunu da anlarız. Bize o kösele gözlükleri takmasalar da olur. Böylece ürkmeyiz de. Bir at anlayamadığı bir şeyin bir kısmını gördüğü zaman ürker aslında."

Al at:

"Bu arada bazı sinirli atlar da olabilir. Onlar gençken korkutulmuşlardır ya da canları yanmıştır. Onun için de sinirli atlara o meşinleri takmak belki daha doğrudur," dedi.

Sir Oliver, başını salladı:

"Bana sorarsanız o gözlerin görmesine engel olan meşinler geceleri çok tehlikelidir. Biz atlar karanlıkta insan-

lardan çok daha iyi görürüz. Atların gözlerini iyi kullanmalarına imkan verilse birçok tehlike önlenir. Birkaç yıl önce cenaze arabasını çeken iki at gecenin karanlığında çiftçi Sparrow'un evinin oradan geçiyorlarmış. Bilirsiniz oradaki yolun yakınında bir göl vardır. Arabanın tekerleri yolun kenarına kaymış. Cenaze arabası devrilerek suya yuvarlanmış. İki at boğulmuş. Arabacıysa canını güçlükle kurtarabilmişti. O kazadan sonra yolun kenarına beyaz bir parmaklık konmuş. Bunu şimdi yoldan geçerken görebilirsiniz. Ama o zaman atların gözlerine o meşinler takılmasaydı hayvanlar suyu görerek sağa kaçacaklar ve kaza da olmayacaktı."

Sir Oliver, konuşmasına devam etti:

"Sizler buraya gelmeden önce bir gece sahibimizin arabası devrildi. O zaman soldaki lamba sönmeseydi, John, yolu tamir eden adamların açtığı çukuru görürdü, dediler. Belki bu doğru. Ama arabayı ihtiyar Colin çekiyordu. Eğer ona meşin gözlüğü takmasalardı lamba olsun olmasın çukuru fark ederdi. O tehlikeye girmeyecek kadar deneyimli, olgun bir attı. O kaza olunca Colin ağır yaralandı. Araba parça parça oldu. John'un nasıl kurtulduğunu da kimse anlayamadı."

Zencefil insanları aşağı gördüğünü belirten bir tavırla burnundan soludu:

"Bu insanların çok akıllı oldukları anlaşılıyor. Onlar bir emir versinler bari. Gelecekte bütün taylar gözleri tam alınlarının ortasında doğsunlar. Bu insanlar doğanın verdiğini daha iyi hale koyacaklarını sanıyorlar. Tanrı'nın yaptıklarını değiştirmeye kalkıyorlar."

Onlar yine sinirlenmeye başlamışlardı. Ama Neşeli Bacaklar, anlayışlı bakışlarla bizi süzerek mırıldandı:

"Size bir sır vereceğim. Bizim John o meşin gözlüklerden hiç hoşlanmıyor. Bir gün John'un bu konuda sahibimle konuştuğunu duydum. Sahibimiz, 'Atlar bu meşinlere alıştılar,' dedi. 'Bunları çıkarmak tehlikeli olabilir.' Onun üzerine John, 'Atlar eğitildikleri zaman bu meşinleri takmamak çok daha uygun olur sanırım,'diye cevap verdi. 'Bazı yabancı memleketlerde genç atların meşin gözlüksüz eğitildiklerini duydum.' Haydi artık böyle üzülmeyi bırakalım."

Oldukça uzayan konuşmamızı kestik. Otların üstündeki lezzetli elmaları yerken neşemiz de yerine geldi.

❖❖❖

Sonbahar sonlarında bir gün sahibimin işe gitmesi gerekti. Yol da çok uzundu.

Beni hafif arabaya koştular. John da gelecekti. O ara çok yağmur yağmıştı. Yola çıktığımızda da şiddetli bir rüz-

gâr esmeye başladı. Rüzgâr kuru yaprakları havalandırıp yola savuruyordu.

Biz alçak tahta köprüye gelene kadar neşeliydik. Nehrin iki kıyısı epey yüksekti. Nehir yükseldiği zaman sular köprünün tahtalarına kadar çıkıyordu. Neyse köprü sağlamdı ve iki tarafında da korkuluk vardı. Onun için kimse nehrin yükselmesinden çekinmiyordu.

Köprü vergisi almak için kapıda bekleyen adam:

"Nehir hızla kabarıyor. Kötü bir gece geçireceğimizden korkuyorum," dedi.

Bu arada toprakların bir kısmını da sular basmıştı. Yolun alt kısmında sular dizime kadar çıktı. Şehre geldiğimiz zaman uzun süre beklemem gerekti tabii. Sahibimin işi uzun sürdüğü için eve dönmek üzere yola çıktığımızda akşam oluyordu. Rüzgâr şiddetlenmiş ve fırtına halini almıştı. Sahibimin John'a, "Şimdiye kadar böyle bir fırtınada yola çıkmadım," dediğini duydum. Aynı şey benim de kafamdan geçmekteydi. Fırtınanın sesi çok korkunçtu.

Sahibim:

"Şu ormandan bir kurtulsak iyi olacak," dedi.

"Doğru efendim. Yandaki ağaçlardan birinin dalı kopup üstümüze düşerse hiç de iyi olmaz," dedi John.

Daha John sözlerini bitirmeden korkunç bir gürültü oldu. Kulakları sağır eden bir çatırtı duyduk. Fırtınanın köklerin-

den söküp çıkardığı koca meşe ağacı tam yolumuzun üstüne yuvarlandı.

Korkmadığımı söylesem yalan olur. Olduğum yerde kaldım. Sanırım bir yandan da titriyordum. Ama geri dönmedim. Kaçmadım da. John hemen arabadan atladı ve yanıma geldi.

"Ucuz kurtulduk doğrusu. Şimdi ne yapacağız?" dedi sahibimiz.

"Ağacın üstünden geçmemize imkan yok efendim. Etrafında dolaşmakta olanaksız. Tek çare dörtyol ağzına dönmek. O zaman tahta köprüye erişmek için altı mil almamız gerekecektir. Bu yüzden geç kalacağız, ama neyse at yorgun değil."

Bunun üzerine geri döndük. Dörtnala dörtyol ağzından saparak ilerledik. Köprüye geldiğimiz sırada hava da kararmak üzereydi. Köprünün ortasını suyun basmış olduğunu görebiliyorduk. Bazen sellerden sonra da köprünün ortasına su gelirdi. Onun için sahibim durmadı. Tırısa yakın bir hızla gidiyorduk. Ayaklarım köprüye değer değmez bir şey olduğunu anladım. İleriye gitmeme imkan yoktu. Olduğum yerde kaldım.

"Haydi Siyah İnci! Gidelim yavrum," dedi sahibim. Bana kırbacıyla hafifçe dokundu. Ama kımıldamaya cesaretim

yoktu. Bu kez kırbacı daha şiddetli salladı ve canımı yaktı. Zıpladım, ama yine de köprüden geçmeye kalkmadım.

"Bir şey var galiba efendim," diyerek arabadan atladı John. Yanıma gelerek etrafıma bakındı. Dizginlerimden tutarak beni yürütmeye çalıştı, "Haydi gel Siyah İnci," diye mırıldandı. " Nen var güzelim?"

Ona durumu anlatmama imkan yoktu tabi. Ama köprünün tehlikeli olduğunu iyice biliyordum.

O sırada karşı kıyıdaki kulübede kalan bekçiyi gördük. Adam kulübeden dışarıya fırlamış, elindeki meşaleyi telaşla sallayıp duruyordu.

Bir yandan da:

"Hey!" diye bağırmaktaydı. "Hey! Hey! Oradakiler. Durun!"

Bunun üzerine sahibim de seslendi:

"Ne var?"

Bekçi:

"Köprü ortasından ayrıldı!" diye haykırdı. "Bir kısmını da sular alıp götürdü. Eğer gelecek olursanız nehre düşeceksiniz!"

Sahibim o zaman kendi kendine konuşur gibi mırıldandı:

"Tanrı'ya şükürler olsun!"

John da:

"Yaşa Siyah İnci!" diyerek dizginlerimi tuttu. Beni nehrin kıyısındaki yola doğru çekti. Hareketleri son derece yumuşaktı. Güneş batalı biraz olmuştu. Rüzgâr da ağacı kökünden söken fırtınadan sonra hafiflemiş gibiydi. Hava gittikçe kararıyordu ve etrafa derin bir sessizlik çökmüştü. Ben de sesimi çıkartmadan tırısa kalkmış hafifçe arabayı çekiyordum. Bir süre böyle gittik, ne sahibim ne de John ağzını açıp bir şey söylediler.

Sonra sahibim ciddi bir tavırla konuşmaya başladı:

"Eğer ısrarım üstüne Siyah İnci köprüyü geçmeye kalksaydı şimdi nehrin sularına gömülecektik olacaktık. At da araba da biz de sulara gidecektik. Bu arada akıntı da çok kuvvetli. Üstelik karanlık da bastı. Çevrede yardım edecek kimse de yoktu. Hepimiz boğulacaktık sanırım."

"Tanrı insanlara akıl vermiştir," diye devam etti. "Aklımızla birçok şeyi öğrenip anlayabiliriz. Ama Tanrı hayvanlara sezgi vermiştir. Bunun mantık ya da akılla bir ilgisi yoktur. Bir bakıma hayvanların sezgisi insanların aklından daha değerlidir. Bu sayede hayvanlar insanların hayatlarını kurtarırlar."

Malikaneye geldiğimizde holde ve üst katlarda ışıkların yandığını gördük. Biz kapıya gelince sahibimin eşi koşarak dışarıya çıktı.

"Bir şeyin yok ya, şekerim?" diye sordu. "Oh ne kadar telaşlandım bir bilsen. Aklıma türlü şeyler geldi. Bir kazaya uğramadınız ya."

Sahibim, arabadan indi. Eşinin yanına giderek:

"Yok, güzelim," diye yanıt verdi. "Ama senin Siyah İnci bizlerden daha akıllı olmasaydı hepimiz tahta köprüden suya uçacaktık."

O gece John bana nefis yiyecekler verdi. Önce güzel bir kepek lapası ve sonra da içine ezilmiş fasulye karıştırılmış yulaf yedim. Yerdeki yumuşacık samanlar da rahattı. Buna da memnun oldum. Çünkü yorulmuştum.

❖❖❖

Aralık başında bir sabah erken saatte John, beni çalıştırdıktan sonra bölmeme götürdü. Sırtıma battaniyemi takarken James de ambara giderek bana biraz yulaf getirdi.

O sırada sahibimiz de ahıra geldi. Elinde bir mektup bulunan sahibimizin yüzü çok ciddiydi.

"Günaydın, John. Sana bir şey sormak istiyordum. James'ten şikayetin var mı?" dedi.

John şaşırır gibi oldu.

"Şikayet mi efendim? James'ten mi? Hayır efendim."

"James işini iyi yapmıyor mu? Sana saygı göstermiyor mu?" dedi sahibim.

"Evet efendim. Hem çalışkan hem de saygılı."

"Peki," diye mırıldandı sahibim. "Sen yokken işini ihmal ediyor mu acaba?"

"Hiçbir zaman efendim."

Ama sahibim memnun olmuşa benzemiyordu.

"Bütün bunlar iyi John. Ama sana bir soru daha sormalıyım. James, atları çalıştırmak için buradan ayrıldığı ya da bir yere haber götürmeye gittiği zaman durup ahbaplarıyla konuşuyor mu? Ya da işi olmayan yerlere girerek atları dışarıda bırakıyor mu?"

John da ciddileşti:

"Hayır efendim. Böyle bir şey olmadığından eminim. Eğer biri James hakkında böyle şeyler söylüyorsa yalandır. Gözlerimle görmedikçe de inanmam. Ya da birinin güvenilir James'i lekelemeye çalıştığı anlaşılıyor. Onun kim olduğu konusunda fikir ileri sürmek bana düşmez, ama şunu söylemek isterim ki efendim; şimdiye kadar yanımda James kadar dürüst, terbiyeli, işini bilen, zeki ve saygılı bir genç daha çalışmadı. Onun işine de sözüne de güvenirim. Hem atlara yumuşak davranır ve onların ne istediğini de bilir. Atları James'e emanet edebilirim. Onun yerine de üniformalı,

başlarında süslü şapkaları olan seyislerden birini almayı istemem."

John kararlı bir tavırla başın salladı:

"James Howard'ın kişiliği hakkında soru sormak isteyen biri varsa John Manly'ye gelsin. Ben ne söyleyeceğimi biliyorum."

John konuşmasını bitirince sahibimin yüzünde tatlı bir gülüş belirdi. Bu sırada ahırın kapısında durmakta olan James'e baktı. James yerinden kımıldamamış ve bütün söylenenleri de duymuştu.

"Şimdi işimize gelelim," dedi sahibim. "Kayınbiraderimden bir mektup aldım. Clifford malikanesinin sahibi olan kayınbiraderim Sir Clifford Williams, güvenebileceği genç bir seyis bulmamı istiyor. Yetenekli, hayvanlardan anlayan, işini bilen bir genç istiyor yani. Yirmi yıldır yanında çalışan arabacısı yaşlanmaya başlamıştı. Onun için de arabacıya yardım edecek, onun işlerini hafifletecek bir genç lazım. Bu genç seyislik ederken yaşlı arabacının işlerine de bakacak ve arabacı emekliye ayrılınca onun yerine geçecek.

Sir Clifford, başlangıçta uygun bir seyise haftada on sekiz şilin vereceğini yazmış. Çok iyi bir efendidir. Eğer onun yanına girersen bu senin için iyi bir başlangıç olur. Senden ayrılmak istemediğimi de söyleyeyim. Bizi bıraksan John'un sağ kolunu kaybedeceğini biliyorum."

John:

"Çok doğru, efendim," diye yanıt verdi. "Ama onun geleceğine de engel olmak istemem."

"Kaç yaşındasın James?" diye sordu sahibim.

James, son derece ciddi bir tavırla yanıtladı:

"Gelecek mayısta on dokuzuma basacağım efendim."

Sahibim, bir an düşündükten sonra John'a baktı:

"Daha pek genç. Sen ne dersin John?"

John:

"Doğru efendim. James henüz genç. Ama o olgun bir insan kadar ağırbaşlıdır. Sonra güçlü kuvvetlidir. Araba kullanmakta pek deneyimi yoktur, ama dizginleri nasıl tutacağını bilir. Sonra gözleri her şeyi görür. Çok dikkatli ve işine düşkündür. Onun bıraktığı hiçbir at nallarına ya da ayaklarına dikkat edilmediği için kazaya uğramaz."

Bu konuşmadan birkaç gün sonra James'in Clifford malikanesine gitmesine karar verildi. Seyis yardımcısı bir ay kadar sonra gidecekti. Bu arada kendisi araba kullanmasını öğrenecekti.

O zamana kadar arabanın bu kadar sık kullanıldığını hiç görmemiştim. Artık ister sahibim, ister kızlar, ister başkası olsun benimle Zencefil'i arabaya koşuyorlardı. Arabayı da James kullanıyordu. Başlangıçta John onunla geliyordu. John, delikanlının yanına oturarak ona nasıl hareket etme-

si gerektiğini söylüyordu. Bir süre sonra James arabayı tek başına sürmeye başladı.

❖❖❖

Sahibim ve eşi, malikaneden kırk altı mil uzakta oturan bir ahbaplarını ziyarete karar verdiler. Arabayı da James kullanacaktı. İlk gün tam otuz mil yol aldık. Yolumuzun üstünde birkaç da tepe vardı. Ama James arabayı öyle dikkatle kullanıyordu ki, bizleri hiç yormadı. Bayır aşağı giderken arabanın tekerleğine fren demirini takmayı asla unutmadı. Düz yola gelince de demiri muhakkak çıkarıyordu. James yolun en düzgün yanından gitmemize dikkat ediyordu. Eğer bayır yukarı giderken yol uzarsa o zaman daha da dikkatli davranıyordu. Biz de bu arada biraz rahatlıyor ve gevşiyorduk. Böyle küçük şeyler atlara çok yardım eder. Bu arada onlara tatlı sözler de söylenirse atlar daha da canlanırlar.

Yolda bir iki kez mola verdik. Güneş batarken de geceyi geçireceğimiz kasabaya geldik. Pazar yerindeki büyük otele gittik. Bir kemerin altından geçerek geniş avluya girdik. Avlunun arka tarafında köşede ahırlar vardı. Arabalık da oradaydı.

Otelin iki seyisi bizleri almaya koştular. Baş seyis cana yakın, hareketli, ufak tefek bir adamdı. Bir adamın araba

kayışlarını bu kadar çabucak çıkardığını ömrümde hiç görmedim.

O başımı okşayıp tatlı bir iki kelime söyleyerek beni büyük bir ahıra götürdü. Zencefil'i getirdi. Onlar bizi iyice ovalayıp temizlerken James de yanlarında durdu.

Yaşlı baş seyis beni çabucak kurulayıp sildi. Elleri çok hafifti ve o zamana kadar böyle çabucak silen olmamıştı beni.

O işini bitirince James yaklaşarak beni inceledi. Seyisin işini iyi yapmadığını sanmıştı galiba. Ama tüylerimin pırıl pırıl parladığını ve ipek gibi yumuşak olduğunu görünce:

"Hayret," diye mırıldandı. "Ben de bu işi çabuk yaptığımı sanırdım. Bizim John, daha da süratlidir tabii. Ama seni gibi işini bu kadar çabuk yapan birini daha görmedim, hem çok da dikkatlisin."

Ufak bir seyis:

"İnsanın eli alıştı mı hareketleri hızlanır," diye yanıt verdi. "Hem ben bir atı çabucak silip kurulayamazsam ayıp olur doğrusu. Tam kırk beş yıllık deneyimim var. Çabucak hareket etmeme gelince... Bu iltifatların için teşekkür ederim. Ben hızlı hareket etmeye alışmışım."

Seyis güldü:

"Açıkçası istersen bir işi uzatıp iki misli zaman kaybetmek benim sıhhatimi bozar. Bazıları ıslık çalarak ellerindeki

işi de uzattıkça uzatırlar. Anlayacağın ben on iki yaşımdan beri atlara bakarım. Ava giden atlara baktım. Yarış atlarına baktım. Gördüğün gibi ufak tefek olduğum için de birkaç yıl jokeylik yaptım. Ama Goodwood'da son girdiğim yarışta yerdeki otlar ıslaktı. Zavallı atım yuvarlandı. Bende o arada dizimi kırdım. Artık jokeylik yapmama imkan yoktu. Onun için de otellerde çalışmaya başladım. Böyle güzel, iyi yetiştirilmiş, terbiyeli ve bakımlı bir ata bakmak büyük bir zevkti. Ona iyi baktığın için Tanrı senden razı olsun. Bir ata nasıl bakıldığını ben hemen anlarım. Bir atı yirmi dakika bana bırak. Onun nasıl bir seyisin elinden çıktığını hemen söylerim."

"Şu ata bak. İstediğin yana dönüyor. Temizlenmesi için ayaklarını kaldırıyor. Her istediğini yapıyor. Oysaki bazı atlar çok sinirli ve ürkektir. İstediğin yana dönmezler. Kulaklarının geriye gitmesinden onların korktuğun anlarsın. İlk fırsatta insanı tepmeye kalkar onlar. Zavallıcıklar! O atlara nasıl bakılmış olduğunu hemen anlarım. Bir at çekingense bir yabancıyı görünce ürker ve kaçmaya kalkar. Eğer cesur bir hayvansa sinirlenir ve saldırmaya kalkar. Atların böyle huylar edinmelerine gençliklerinde geçirdikleri eğitim neden olur. Aslında atlar da çocuklar gibidirler. İyi yetiştirirsen büyüdükleri zaman da o yoldan sapmazlar. Daima uysal olurlar."

James:

"Düşüncen hoşuma gitti," diye yanıt verdi. "Efendimin evinde de biz böyle düşünürüz."

Yaşlı seyis:

"Senin efendin kim delikanlı?" diye sordu. "Bunu sorduğum için küstahlık etmek istemem. Gördüğüm kadarıyla iyi bir insana benziyor."

"Efendim Beacon tepelerinin öbür tarafında kalan Birtwick malikanesinin sahibi Bay Gordon'dur."

Yaşlı adam başını salladı.

"Ya... Demek sahibin o. Ben Bay Gordon'un adını çok işittim. Atlardan çok iyi anlarmış değil mi? Bu çevrede onun gibi bir binici daha yokmuş."

James:

"Öyle olduğunu sanıyorum," diye mırıldandı. "Ama eskisi kadar sık ata binmiyor. Zavallı oğlu öldüğünden beri atlarla fazla ilgilenmiyormuş."

Yaşlı seyis, için çekti:

"Ah evet! O kazada ölmüştü değil mi? Ben olayı gazetede okumuştum. Galiba güzel bir at da öldü."

James:

"Evet," diye cevap verdi. "Şahane bir attı o. Bunun ağabeyiydi. Tıpkı da buna benzerdi."

Yaşlı adam:

"Yazık. Çok yazık. Hatırımda kaldığına göre o kötü bir yerden atlamaya kalkmış. Bir yanda tel örgü varmış. Aşağısı sap kayalıkmış ve orada dere akıyormuş. O durumda bir at nereye gittiğini göremez tabi. Bak ben birçok erkek gibi atımın cesur olmasını severim. Bir binici de atını cesaretle sürmelidir. Bir insanın ve bir atın hayatı bence bir tilkinin kuyruğundan çok daha değerlidir. Bir tavşan yakalamak ya da tilkiyi avlayıp kuyruğunu almak için bu kadar tehlikeye değmez."

Bu arada diğer adam da Zencefil'in üstünü başını silip kurulamış ve temizlemişti. Bizi bölmemize yerleştirip yulaf getirdiler. Sonra James'le yaşlı adam ahırlardan uzaklaştılar.

O gece geç vakit ikinci seyis birinin atını ahıra getirdi. Seyis atı silip temizlerken ağzında pipo olan bir adam da durup onunla ahbaplığa başladı.

"Buraya bak Towler. Ambara gir. Merdiveni çık ve oradan biraz saman al. Atın rafına samanları koyuver. Yalnız önce ağzından piponu çıkar," dedi seyis.

"Pekala," diye yanıt verdi diğeri.

Sonra yandaki kapıyı açarak ambara geçti. Biraz sonra da James gelerek bizlere baktı. Ondan sonra da ahır kapısını kilitlediler.

Ne kadar uyudum bilmiyorum. Gecenin kaçıydı onu da anlayamadım. Ama birden çok rahatsız olarak uyandım. Gözlerimi açınca ahırdaki havanın çok kötü olduğunu fark ettim. Boğulacak gibi oluyordum. Zencefil'in öksürdüğünü duydum. Sonra diğer atlardan biri kımıldanmaya başladı. İçerisi çok karanlıktı. Ahır duman içindeydi. Nasıl nefes alacağımı şaşırmıştım doğrusu.

Yandaki kapı açık bırakılmıştı. Sanırım duman o yönden geliyordu. Küçük ambardan rüzgârı andıran bir ses geliyordu ve bir şeyler çatur çutur ediyordu. Orada ne olduğunu anlayamamıştım. Gelen sesler çok acayipti. Birden korkuya kapılarak titremeye başladım.

Diğer atlar da uyanmışlardı artık. Bir kısmı boyunduruklarını çekiştiriyorlardı. Diğerleri tepinmekteydi.

Sonunda dışarıdan gelen ayak seslerini duydum. Gezginin atını ahıra bağlayan ikinci seyis, içeriye daldı. Atları çözerek sırayla dışarıya çıkarmaya çalıştı. Adam pek telaşlıydı ve korkuya kapılmıştı. Onun bu halini görünce benim korkum daha da arttı.

Çözdüğü ilk at onunla gitmek istemiyordu. Adam ikinci atı denedi. Sonra üçüncüyü çekti. Ama hiçbiri yerinden kımıldamaya niyetli değillerdi. Bunu üzerine seyis benim yanıma geldi. Zor kullanarak beni bölmeden çıkarmaya kalktı. Ben de yerimden kımıldamadım. Adam tekrar biz-

leri dışarıya çıkarmak için uğraştı. Bir şey yapamayınca da ahırdan çıktı.

Açıkçasını isterseniz bizim yaptığımız budalalıktı. Tehlike dört yanımızı sarmış gibiydi. Ortada güveneceğimiz hiç kimse yoktu. Her şey bize yabancıydı. Ne yapmamız gerektiğini bilemiyorduk.

Seyis kapıyı açık bıraktığı için içeriye temiz hava doluyordu. Böylece daha rahat nefes almaya başlamıştık. Ama yandan gelen ses de yükselmişti. Başımı kaldırıp bölmenin üstündeki parmaklıktan bakınca titreşen kırmızı ışığı gördüm. Bu ışık duvara vurmuştu.

Sonra dışarıdan birinin; "Yangın var!" diye haykırdığını duydum. Yaşlı seyis çabucak ahıra daldı. Ama yine de sakin görünüyordu. Atlardan birini hemen dışarıya çıkardı. Alevler yandaki kapıya kadar ulaşmıştı. Hele o gürlemeyi andıran ses çok korkunçtu.

Sonra James'in sesini duydum. Bizim James'in sesi her zamanki gibi yumuşak ve neşeliydi.

"Haydi gelin benim güzellerim! Artık buradan gitmeliyiz. Uyanın bakalım. Buradan gitmeliyiz!"

Kapıya en yakın olan bendim. Onun için James önce bana yaklaştı. Başımı okşadı.

"Haydi Siyah İnci, dizginini çözelim bakalım. Bu dumanlı yerden şimdi çıkacağız."

James, hemen boynundaki eşarbı çıkarıp benim gözlerimi gevşekçe bağladı. Beni okşayıp tatlı sözler söyleyerek ahırdan çıkardı.

Avluya çıkıp emniyete kavuştuğumda James gözlerimi örten eşarbı çekip çıkardı ve:

"Biriniz buraya gelin!" diye seslendi. "Şu atla meşgul olun. Ben gidip ötekisini alayım."

James'in koşarak ahıra döndüğünü gördüm. Onun uzaklaşması üzerine tiz bir sesle kişnedim.

Zencefil, daha sonra öyle kişnemekle kendisine çok büyük bir yardımda bulunduğumu söyledi.

"Eğer dışarıda kişnediğini duymasaydım, kendimde ahırdan çıkma cesaretini bulamayacaktım," dedi.

Avluda bir kargaşa hüküm sürüyordu. Diğer ahırdan da atlar çıkarılmaktaydı. Tüm arabalar da çıkartıldı. Çünkü yangının büyüyüp oraları sarmasından korkuyorlardı.

Avlunun öbür yanında pencereler açılmıştı. Dışarıya sarkan insanlar bağıra çağıra bir şeyler söylüyorlardı. Ama ben gözlerimi ahır kapısına dikmiştim. Bu gürültü patırtı arasında sonunda sahibimin sesini duydum.

"James Howard!" diye bağırıyordu sahibim. "James Howard orada mısın?"

Bir yanıt gelmedi. Ama ahırda birşeyin gürültüyle devrildiğini duydum. Bin an sonra da neşeyle kişnemeye başladım.

Çünkü James'in ve Zencefil'in dumanların arasından çıkıp geldiğini görmüştüm.

Zavallı Zencefil, şiddetle öksürmekteydi. James'in de konuşacak hali yoktu.

Sahibim, elini James'in omzuna dayayarak:

"Benim cesur oğlum. Yaralandın mı?" dedi.

"Hayır," der gibi başını salladı James. Çünkü ağzını açıp konuşacak hali yoktu.

Beni tutmakta olan iriyarı adam:

"Evet," diye bağırdı. "O çok cesur bir genç. Bundan eminim."

Sahibim, James'e yaklaştı:

"Sen kendine gelir gelmez buradan gideceğiz James," dedi.

"İtfaiye arabası geliyor! İtfaiye arabası geliyor! Geriye çekilin! Yol verin!" diye iki üç kişi haykırdı.

Nalları taşlara çarparak tok sesler çıkaran iki at avluya daldılar. Hayvanlar ağır itfaiye arabasını çekmekteydiler. İtfaiyeciler yere atladılar. Yangının nerede olduğunu sormaya gerek yoktu. Ahırın damından alevler yükseliyordu.

Biz hemen oradan ayrılarak geniş pazar yerine çıktık. Yıldızlar gökyüzünde pırıl pırıl parlıyordu.

Sahibimiz önden yürüdü ve bizi büyük bir otele götürdü. Otelin seyisi gelir gelmez de sahibim:

"James," dedi. "Ben gidip Bayan Gordon'u alayım. Atları sana bırakıyorum. Sen neye ihtiyacın varsa söyle. Gerekli olan emirleri ver."

Sahibim bu sözleri söyler söylemez uzaklaştı. Bizi bölmelerimize koyacakları sırada korkunç bir ses duyduk. Ahırdan çıkamayarak yanmakta olan zavallı atlar acı acı bağırıyorlardı. Bu çok feci bir şeydi! Zencefil de ben de çok üzülmüştük. Bu arada bizi yeni ahırımıza aldılar. Rahat etmemiz için her şeyi yaptılar.

Başlangıçta kimse yangının nasıl çıktığını anlayamamıştı. Sonunda bir adam, Dick Towler'ı ağzında pipoyla ahıra girerken gördüğünü söylemişti.

O zaman ikinci seyis:

"Ben Dick'ten saman getirmesini, ama ilk önce ağzındaki piposunu dışarıya bırakmasını söyledim," demişti. Dick ise samanlığa pipoyla girdiğini inkara kalkmıştı, ama kimse inanmamıştı.

"Dam ve yan duvarlar olduğu gibi çökmüş. Yalnızca arka duvar ayakta kalmış. Kaçamayan zavallı iki at o yanan damla duvarların altında kalmışlar," dedi James.

Yolumuzun kalan kısmı rahat geçti. Güneş battıktan sonra sahibimin arkadaşının evine vardık. Bizi temiz bir ahıra götürdüler. Orada iyi bir arabacı vardı. Adam rahat etmemiz için elinden geleni yaptı. Yangını duyunca James'in çok cesur olduğunu söyleyerek onu övdü.

Arabacı:

"Bütün olanlardan bir şey çok iyi anlaşılıyor delikanlı. Atlar kime güveneceklerini biliyorlar. Dünyanın en zor şeylerinden biri yangın ya da sel olduğu zaman atları bir ahırdan çıkarabilmektir. Onların neden ahırdan çıkmak istemediklerini bilmiyorum. Ama çıkmamakta ısrar ederler. Ahırda yirmi at olsa içlerinden bir tekini bile kolaylıkla dışarıya çıkaramazsın."

Orada iki üç gün kaldık. Sonra evimize döndük. Yolda her şey iyi gitti. Bizler de kendi ahırımıza kavuştuğumuza memnun olduk.

O gece James, evine gitmeden John'la biraz konuştu. Bir ara:

"Acaba benim yerime kim gelecek?" diye sordu.

John cevap verdi:

"Küçük Joe Green gelecek."

"Küçük Joe Green mi? Fakat nasıl olur? Joe Green henüz çocuk sayılır."

"On dört buçuk yaşında," dedi John.

"Ama o kadar ufak tefek ki..."

John:

"Evet o ufak tefek," diye mırıldandı. "Ama hamarat bir çocuk. İyi kalpli olduğunu ve efendimizin, çocuğu denemeye razı olduğunu da biliyorum. Efendimiz, 'Eğer o çocuk işine yaramazsa daha büyük birini ararım, John,' dedi. Ama ben altı hafta çocuğu deneyebileceğimi söyledim. Bu süre içinde onun işe yarayıp yaramayacağı belli olur."

James:

"Sen çok iyi bir insansın. Bir gün senin gibi olabilmeyi isterim doğrusu," dedi.

John, birdenbire ciddileşti:

"Kendimden bahsetmesini sevmem James. Ama sen bizden ayrılarak hayata atılacaksın. Onun için sana hayat görüşlerimi anlatmak istiyorum. Annemle babam hummadan öldükleri zaman ben de küçük Joe kadardım. Annemle babam on gün arayla öldüler. Beni ve sakat kardeşim Nelly'yi dünyada yapayalnız bıraktılar. Bize yardım etmeleri için başvurabileceğimiz bir akrabamız bile yoktu. O zamanlar bir çiftlikte yanaşmaydım. Kendi karnımı doyuracak kadar bile para kazanamıyordum. Hem kendimi hem de kardeşimi düşünmem gerekiyordu. Eğer efendimizin eşi olmasaydı ne yapardık bilmiyorum. Nelly, hanımımızın bir melek olduğunu söyler. Böyle söylemekte de haklıdır.

Hanımımız durumu öğrenince gidip ihtiyar dul Mallet'in evinde bir oda tuttu. Nelly'yi oraya yerleştirdi. Kardeşime örgü örmesini söyledi. Hanımımız ona sık sık iş yolluyordu. Nelly hastalandığı zaman da hanımımız ona bol yiyecekler, ilaç ve hediyeler yollamaktaydı. Yani o kardeşime annelik etti diyebilirim."

John, sözlerine devam etti:

"Sonra efendim de beni buraya aldı. O zaman ihtiyar Norman, malikanenin arabacısı ve baş seyisiydi. Onun yanında çalışmaya başladım. Yemeğim evden çıkıyordu. Ahırın yanındaki odada yatıp kalkıyordum. Haftada da üç şilin alıyordum. Norman, işini çok iyi bilen bir insandı. O da efendime giderek kendi yaşında tecrübeli bir arabacının acemi küçük bir çocukla uğraşmayacağını söyleyebilirdi. Ama o bunu yapacak yerde bana bir baba gibi davrandı."

"İhtiyar Norman ölünce ben onun yerine geçtim. Şimdi iyi para alıyorum. Kara gün içinde biriktiriyorum. Çünkü malikanede ailemle oturuyorum ve hiç masrafım da yok. Kardeşim Nelly de hayatından memnun. Onun için küçük bir çocuğu aşağı görecek ve efendimi üzecek bir insan değilim James. Hayır, hayır, bunu asla yapmam! Seni çok arayacağım James... Fırsat bulduğun zaman iyilik etmek kadar zevkli bir şey yoktur. Ben de bunu yapabileceğim için mutluyum."

"O halde," diye mırıldandı James. "Sen herkesin kendi başının çaresine bakması gerektiğine inanmıyorsun?"

John, cevap verdi:

"İnanmıyorum tabi. Eğer efendim, hanımım ve ihtiyar Norman öyle düşünselerdi Nelly'yle benim halim ne olurdu? Kız kardeşim ya yoksullar evine düşecek ya sürünecekti. Siyah İnci ve Zencefil ne olacaktı? Sen yangından kaçacağın için onlar ahırda öleceklerdi. Her insanın yalnızca kendini düşünmesi kötü olur..."

James güldü. Konuşmaya başladığı zamansa sesi boğuklaşmıştı:

"Annem hariç en iyi dostum sensin John. Beni unutmayacağını umarım."

Ertesi gün de Joe ahıra geldi. James gitmeden her şeyi öğrenmek istiyordu. Çocuk ahırı süpürmeyi, saman ve ot getirmeyi, koşum takımlarını silmeyi öğrendi. Arabanın temizlenmesine de yardım ediyordu.

Bizleri fırçalayıp tüylerimizi parlatacak kadar boylu değildi. Onun için Zencefil'le bana el süremiyordu. James ona Neşeli Bacaklar'ı temizlemesini ve tüylerini fırçalanmasını öğretti. Çünkü midillinin bakımı tamamıyla Joe'ye kalacaktı.

Joe zeki, iyi huylu bir çocuktu. Her sabah ıslık çalarak işe geliyordu. Bu arada Neşeli Bacaklar duruma epey sinirlen-

di. Başlangıçta, "Bir şey bilmeyen bir çocuğun beni itip kakmasından hiç hoşlanmıyorum," diye söylendi. İkinci haftanın sonuna doğru fikrini değiştirdi. Gizlice bana çocuğun ileride iyi bir seyis olacağını fısıldadı.

Sonunda James'in bizden ayrılacağı gün geldi çattı. Daima neşeli olan James o gün üzgün gözüküyordu.

"Arkamda çok şey bırakıyorum," dedi John'a. "Annem ve Besty... Sen, iyi bir efendi ve hanımı, sonra bu atlar ve benim yaşlı Neşeli Bacaklar. Gideceğim yerde hiç kimseyi tanımıyorum. İlerleyebileceğim ve bol para alabileceğim için bu işe 'evet' dedim. Böylece anneme de daha iyi bakabileceğim. Yoksa ayrılamazdım."

"Biliyorum, sevgili James. Durumun farkındayım. İlk kez evinden ayrılırken üzülmeseydin doğrusu seni ayıplardım. Neyse bu kadar karamsar olmamalısın. Orada da dostlar edineceksin. Eğer işinde de başarı gösterirsen... Zaten başarı göstereceğinden de eminim."

Böylece John, onun neşelenmesini sağladı. Ama herkes James'in gitmesine üzüldü. Hele Neşeli Bacaklar, birkaç gün adeta yas tuttu.

Hatta iştahı bile kapandı. Bunun üzerine John, sabahları beni çalıştırırken onu da ahırdan almaya başladı. Yanımda tırısa kalkınca ya da dörtnala gidince kısa süre içinde neşesine kavuştu.

Joe'nun babası da zaman zaman gelip oğluna yardım ediyordu. Adam bu işten anlıyordu. Joe da işini öğrenmek için elinden geleni yapıyordu.

❖❖❖

James'in gitmesinden bir süre sonra bir gece otlarımı yiyerek samanların üstüne uzandım. Derin bir uykuya daldım. Ahır çanı şiddetle çalmaya başlayınca sıçrayarak uyandım. Sonra John'un evinin kapısının açıldığını duydum. John'un ayak seslerinden, koşarak malikaneye gittiğini anladım. John, hemen geri döndü ve ahır kapısının kilidini açarak:

"Kalk Siyah İnci!" diye seslendi. "Daima dörtnala gitmekten hoşlanırsın. Bu sefer kendini göstermelisin."

Daha ben düşünemeden o sırtıma eyeri koydu. Dizginimi taktı. Tırısa kaktım. Ve büyük evin kapısına gittik. Sahibim elinde bir lamba orada bekliyordu.

Sahibim:

"John," dedi. "Hayatın tehlikedeymiş gibi gitmelisin. Yani hanımımın hayatını düşünerek acele etmelisin. Çünkü kaybedecek bir dakikamız bile yok. Şu notu Doktor White'a ver. Atı handa biraz dinlendir. Sonra olabildiğince çabuk dön."

John, kâğıdı alarak hemen üstüme atladı:

"Emredersiniz efendim," dedi.

Hızla bahçeden geçerek parka daldık. Parktan çıkınca dörtnala yol almaya başladık. Biraz sonra köyden çıkarak sahile indik.

Nehrin kıyısında düzgün bir yol vardı. John bana:

"Haydi kendini göster, Siyah İnci!" dedi.

Dörtnala koşmaya başladım. İki millik yolu rüzgâr gibi geçtim. Ayaklarım yere değmiyor gibiydi. Newmarket'te yarış kazanan büyükbabamın o anda benden daha hızlı gidebileceğini sanmıyordum.

Sonra tepeyi aştık ve John olanca sesiyle bağırarak köprünün kapısı önünde durdu. Kapıyı yumruklamaya başladı. Neyse köprü bekçisi onu duyarak kulübesinden çıktı.

"Doktor çağırmaya gidiyorum. Sen şu parayı al ve doktor için açık tut," dedi John.

Ben köprüye dörtnala girdim. John hızımı kesmek için dizginimi hafifçe çekti.

"Aferin Siyah İnci! Sen iyi bir atsın."

Beni yormamak için daha ağır gitmeye razıydı. Ama ben iyi canlanmıştım. Eskisinden daha da hızlı gidiyordum. Hava soğuktu ve ay çıkmıştı. Hayatımdan memnundum doğrusu.

Bir köyden geçtik. Sonra karanlık ormana daldık. Bir tepeye tırmandık, bayır aşağı indik. Sonunda sekiz millik yolu aldıktan sonra büyük kasabaya girdik. Sokaklardan geçerek pazar yerine geldik. Etraf son derece sessizdi. Benim nal

şakırtılarımdan başka bir ses duyulmuyordu. Bütün kasaba uyuyordu.

Doktor White'ın kapısında durduğum sırada saat üçü çaldı. John, kapıyı iki kez çaldı. Sonra kapıyı yumruklamaya koyuldu.

Bir pencere açıldı. Başına gecelik takkesini giymiş olan Doktor White başını pencereden uzattı:

"Ne istiyorsunuz?"

John:

"Bayan Gordon çok hasta efendim. Bay Gordon hemen gelmenizi rica etti. Eğer gelmezseniz eşinin öleceğini sanıyor. Yazdığı mektubu da getirdim."

Doktor:

"Dur," diye mırıldandı. "Aşağı ineyim."

Adam pencereyi kapattı ve hemen kapıya geldi.

"İşin kötüsü atımla bütün gün dolaştım. Hayvan çok yoruldu. Biraz öncede oğlumu çağırdılar. O da diğer ata binip gitti. Bu durumda ne yapabiliriz? Senin atı bana verebilir misin?"

"Bütün yolu dörtnala aldık efendim. Onu buradaki hana götürerek biraz dinlendirecektim. Eğer siz uygun görüyorsanız efendim buna itiraz etmez sanırım."

Doktor:

"Pekala. Ben hemen hazırlanırım," dedi.

John yanımda durmuş boynumu okşuyordu. Bütün vücudum alev alev yanıyordu. Doktor elinde kamçısıyla kapıdan çıktı.

"O kamçıyı almanıza gerek yok, efendim," dedi John. "Siyah İnci bitkinlikten yığılana kadar gider. Ona iyi bakın efendim, ona bir şey olmasını istemem."

Doktor durdu:

"Yok, yok! Böyle bir şeyi bende arzu etmem."

Biraz sonra John'u geride bırakarak dörtnala gitmeye başlamıştım.

Size dönüş yolunu anlatacak değilim. Ama doktor bizim John'dan daha ağır bir adamdı. Hem onun gibi iyi bir binici de değildi. Ama yine de elimden gelen her şeyi yaptım.

Neyse köprüye bakan adam kapıyı açık bırakmıştı. Tepeye gelince doktor beni durdurdu.

"Haydi sevgili dostum. Biraz dinlen ve nefes al," dedi.

Buna da memnun oldum doğrusu. Çünkü bir hayli yorulmuştum. Biraz durup soluk almak bana çok iyi geldi. Sonra yine dörtnala parka girdik. Joe, bahçe kapısının yanında bekliyordu. Sahibim ise evin kapısındaydı. Çünkü bizim geldiğimizi duymuştu.

Sahibim bir kelime bile söylemeden doktoru eve aldı. Joe da beni ahıra götürdü. Evime döndüğüm için çok mem-

nundum. Bacaklarım yorgunluktan zangır zangır titriyordu. Durduğum yerde kesik kesik soluyordum. Vücudumda ıslanmayan tek tüyüm kalmamıştı. Her yanım köpük içindeydi. Terler bacaklarından aşağı akıyordu. Joe bana bakarak:

"Ocak üstünde kaynayan bir tencere gibi buhar çıkarıyorsun," dedi.

Bacaklarımı silip ovdu. Göğsümü de silmeyi başardı. Ama sıcak battaniyemi üstüme örtmeyi akıl edemedi. Vücudum ateş içindeydi. Onun için battaniyeden hoşlanmayacağımı sanmıştı. Sonra içmem için bana bir kova dolusu su verdi. Soğuk su pek hoşuma gitti. Hepsini içtim. Çocuk bana yemem için ot ve yulaf da verdi. İşini bitirdiğini düşünerek beni bırakıp gitti.

Kısa süre sonra titremeye başladım. Vücudum buz gibi olmuştu. Bacaklarım, kalçalarım sızlıyordu. Göğsüm sancıyordu. Her tarafım çürümüş gibiydi. Orada durmuş titrerken sıcak battaniyemi ne kadar aradım.

John'un gelmesini istiyordum. Ama o sekiz millik yolu yürümek zorundaydı. Onun için otların üstüne yatarak uyumaya çalıştım. Uzun bir süre sonra John'un kapıya geldiğini duydum. Hafif bir sesle inledim.

John hemen yanıma geldi. "Bu çocuklar bir işe yaramıyor," diye söylendi. Oysaki Joe iyi bir çocuktu.

Çok hastaydım. Ciğerlerim yanıyordu. Nefes alırken acı çekiyordum. Ben hastalanınca John başımdan ayrılmaz oldu. Geceli gündüzle başımda bekleyip bana baktı. Her gece, iki üç kez yanıma geliyordu.

Sahibimde sık sık beni görmeye geliyordu.

"Zavallı Siyah İncim. Benim iyi atım. Sen eşimin hayatını kurtardın. Evet Siyah İnci onun hayatını kurtaran sensin!" demişti bir gün sahibim. Bunu duyunca çok memnun oldum. Anlaşılan doktor, biraz geç kalsaydı kadının öleceğini söylemişti.

John da sahibime ömründe benim gibi hızlı giden bir at görmediğini söylemişti. Hem o:

"At sanki durumu biliyormuş gibi davranıyordu efendim," demişti.

Ben ne olduğunu biliyordum tabi, ama John bunun farkında değildi. Daha doğrusu ben hanımımızın hatırı için dörtnala gitmemiz gerektiğini biliyordum.

Ne kadar zaman hasta yattım bilmiyorum. Baytar Bay Bond her gün bana bakmaya geldi. Bir gün adam benden kan da aldı. Ondan sonra kendimi daha da bitkin hissettim. Öleceğimi sandım.

Zencefil ve Neşeli Bacaklar'ı diğer ahıra geçirmişlerdi. Böylece sessiz sedasız dinlenmemi istiyorlardı. Ateşim yüzünden kulaklarım daha hassaslaşmıştı. En küçük ses bile

bana gürültü gibi geliyordu. Eve gidip gelenleri bile ayak seslerinden tanıyordum.

Bir gece John bana içecek bir şey verdi. Thomas Gren de ona yardıma gelmişti. Thomas'a:

"İlacı sindirmesi yarım saat sürer. Onun için başında bekleyeceğim," dedi.

"Ben beklerim," diye mırıldandı Thomas.

Bir süre iki adamın da sesi çıkmadı. Sonra Tom Gren, hafif bir sesle:

"John. Oğluma, teselli edecek bir iki kelime söylesen çok iyi olur. Joe'nun kalbi kırıldı, çok üzgün. Yemeklerini de yemiyor. Artık gülmesini de unuttu. Kabahatin kendisinde olduğunu söylüyor. Oğlum, 'Siyah İnci ölürse bir daha kimse benim yüzüme bakmaz,' diyor. O böyle konuşunca içim sızlıyor. Çünkü aslında Joe kötü bir çocuk değildir." Kısa bir sessizlikten sonra John cevap verdi:

"Beni suçlamamalısın, Tom. Çocuğun kötü niyetle hareket ettiğini söylemedim. Ama ben de çok üzgünüm. O at benim göz bebeğimdi. Bu arada efendimle eşinin bu atı ne kadar sevdiklerini söylememe gerek yok. Onun bu şekilde hastalandığını ve bir ihmal yüzünden ölebileceğini düşündükçe dayanamıyorum. Ama çocuğa sert davrandığımı düşünüyorsan yarın ona bir iki tatlı söz söylemeye çalışırım. Eğer Siyah İnci daha iyi olursa."

"Teşekkür ederim, John! Çocuğa sert davranmak istemediğini biliyorum. Bu işe yalnızca bilgisizliğin neden olduğunu anladığın için de memnunum doğrusu."

John yanıt verirken sesinin sertliği beni şaşırttı:

"Yalnızca bilgisizlik mi dedin! Böyle oturup nasıl 'Yalnızca bilgisizlik' diyebiliyorsun? Dünyada kötülükten sonra en fena şeyin bilgisizlik olduğunun farkında değil misin? En fazla kötülüğe sebep olan şey de yine bilgisizliktir zaten! İnsanlar, 'Ah ben bilmiyordum. Bunu yaparken bir kötülük düşünmedim,' deyince her şeyin yoluna gireceğini sanıyorlar."

"Bill Starkey de hortlak kılığına girerek ay ışığında kardeşinin peşinden koşunca onun sinir krizi geçireceğini bilmiyordu. Ama çocuk hortlağı görünce korkudan fenalık geçirdi. Her annenin övüneceği o çocuk artık bir budaladan farksız. Seksenine kadar da yaşasa düzelmesine imkan yok. Hem iki hafta önce efendimizin kızları sera kapısını açık bıraktığında sen de çok kızmıştın. Soğuk rüzgârın içeriye dolduğunu ve birçok çiçeği dondurduğunu söylemiştin."

"Ama," dedi. "Efendimizin kızları bunu kasten yapmadılar. Onlarınki sadece bilgisizlikti!"dedi John.

Konuşmanın kalan kısmını duyamadım. Çünkü ilaç etkisini gösterdi ve uyuyakaldım.

Bu mutlu yerde tam üç yıl yaşamıştım. Üzücü değişiklikler olacağından haberim yoktu. Zaman zaman hanımımızın hasta olduğunu duyuyorduk. Doktor, sık sık eve geliyordu. Sahibim de çok üzgündü. Sonra Bayan Gordon'un evden ayrılacağını ve iki üç yıl sıcak bir yerde yaşaması gerektiğini duyduk. Bu haber yayılınca malikanede yas havası esmeye başladı.

Herkes üzülmüştü. Ama sahibimiz İngiltere'den ayrılmak ve evi kapatmak için hemen hazırlıklara başladı. Ahırda hep bundan söz ediliyordu. John, işini yaparken hiç sesini çıkarmıyordu artık. Joe ise ıslık çalmaktan vazgeçmişti. Evde her türlü şey oluyordu. Zencefil ve ben her gün çalışıyorduk.

Evden ilk ayrılan Bayan Jessie, Bayan Flora ve mürebbiyeleri oldu. Onlar gelip bizlerle vedalaştılar.

Kızlar eski bir arkadaş gibi Neşeli Bacaklar'a sarılıp onu okşadılar. Midilli onların çok eski bir dostuydu.

Sonra bizleri ne yapacaklarını öğrendik. Sahibim Zencefil'le beni, eski arkadaşı Kont W.'ye satmıştı. Çünkü orada rahat edeceğimizi sanıyordu.

Neşeli Bacaklar'ı ise rahibe vermişti. Çünkü rahip, eşi Bayan Blomfield için bir midilli istiyordu. Sahibim Neşeli Bacakları'ı satmaması koşuluyla verdiğini de söylemişti. Midilli yaşlanana kadar rahibin yanında kalacaktı. Ondan sonra da kendisini vurup gömeceklerdi.

Neşeli Bacaklar'a bakması için de Joe'yu tutmuşlardı. Onun için Neşeli Bacaklar'ın rahat edeceğini düşündüm. John'a birkaç iyi yerden teklif geldi. Ama o biraz bekleyeceğini ve düşüneceğini söyledi.

Sahibimle eşi malikaneden ertesi sabah ayrılacaklardı. O gece sahibim bazı emirler vermek ve atlarını son defa okşamak için ahıra geldi. Çok üzgüne benziyordu. Bunu sesinden de anladım. İnsanlar belki seslerden hisleri sezebilirler. Ama atlar kadar anlayamazlar.

Sahibim:

"Ne yapacağına karar verdin mi, John?" diye sordu. "Önerilerin hiçbirini kabul etmediğin duydum."

"Ben kararımı verdim. İyi bir at yetiştiricisi ve eğiticisinin yanına girmeyi istiyorum. Bu tam bana uygun bir iş olur sanırım. Hayvanlarınızın çoğu kötü eğitildikleri için ürkek olmuşlar. Onları ziyan etmişler. Eğer işini bilen bir adam atları eğitirse onların böyle ürküp ziyan olmalarını önler. Ben daima atlarla iyi geçindim. Bundan böyle genç atların hayata cesaretle atılmalarına yardım edebilirsem onlara iyilikte bulunduğuma inanacağım. Bu düşünceme siz ne dersiniz, efendim?"

Efendim, bir an düşündü:

"Senin için daha uygun bir iş bulunamaz, John. Sen atları çok iyi anlıyorsun. Nasıl olduğunu bilemiyorum, ama at-

lar da seni anlıyorlar. Bir at eğiticisinin yanında çalışırsan bir süre sonra kendine bir yetiştirme çiftliği de açabilirsin sanırım. Senin için bundan daha uygun bir iş de olamaz. Eğer sana yardımım dokunabileceğini düşünürsen bana yaz. Londra'daki avukatımla konuşup bonservisini de ona bırakacağım."

John bu sözlere dayanamadı:

"Rica ederim, efendim. Buna dayanamam. Siz ve sevgili hanımımız bizlere çok iyilik ettiniz. Bu iyiliklerinizi asla unutmam. Size olan borçlarımı ödeyemem. Sizi asla unutmayacağız efendim."

Sahibim, John'a elini uzattı, ama bir şey söylemedi. Sonra ikisi de ahırdan çıkıp uzaklaştılar.

Son üzücü gün gelmişti. Zencefil ve ben arabayı son kez evin kapısının önüne getirdik. Hizmetçiler ellerinde yastıklar, battaniyeler ve örtülerle çıktılar. Her şeyi arabaya yerleştirdiler. Sonra sahibim karısını kucağında taşıyarak merdivenden indi.

Ben kapı tarafında durduğum için her şeyi rahat rahat görebiliyordum. Bay Gordon, eşini dikkatle arabaya yerleştirdi. Evdeki hizmetkarlar kapının önüne dizilmiş ağlıyorlardı.

Sahibim:

"Tekrar hoşça kalın. Hiçbirinizi unutmayacağız," dedi ve sonra arabaya bindi. "Gidelim John."

Joe da hemen John'un yanına atladı. Ağır ağır parktan geçtik. Kasaba yolunda ilerledik.

Herkes kapılarının önüne çıkmıştı. Bay Gordon'la eşini son bir kez görmek ve onlara iyi yolculuklar dilemek istiyorlardı.

Tren istasyonuna geldiğimiz zaman Bayan Gordon arabadan inerek bekleme salonuna kadar yürüdü sanırım.

Onun tatlı sesiyle, "Hoşça kal, John," dediğini duydum. "Tanrı seni korusun."

Dizginlerimin kımıldadığını duydum. Ama John ağzını açmadı. Belki de konuşacak halde değildi.

Joe, arabadan eşyaları alıp taşıdı. Sonra John onu arabanın yanında beklemesi için çağırdı. Kendisi de doğru perona gitti.

Zavallı Joe! Ağladığının gözükmemesi için başını bize yaklaştırarak öyle durdu. Biraz sonra tren de homurdanarak istasyona girdi.

Tren durdu. Aradan iki üç dakika geçti. Kapılar çarparak kapandı. İstasyon memuru düdük çaldı. Tren ağır ağır kalkarak uzaklaştı. Arkasında bulutu andıran beyaz dumanlar ve üzgün kalpler bıraktı.

Tren gözden kaybolduktan sonra John geri döndü.

"Bir daha hanımımızı göremeyeceğiz. Onu gezdiremeyeceğiz," dedi.

Dizginleri eline aldı. Arabacı yerine çıktı. Joe'yla ağır ağır eve doğru sürdü arabayı.

Ama artık orası bizim evimiz değildi.

İKİNCİ BÖLÜM

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra Joe, Neşeli Bacaklar'ı hanımımızın alçak arabasına koştu. Midilliyi rahibin evine götürecekti. Fakat yola çıkmadan önce Joe gelip bizimle vedalaştı. Neşeli Bacaklar da avluda durup kişnedi.

Sonra John, Zencefil'i eyerledi. Bana da bir dizgin taktı. Zencefil'e binip benim de dizginimden tuttu ve yola çıktık. On beş millik yolu aşarak N... Kontu'nun oturduğu Earlshell malikanesine gittik.

Burası pek güzel bir yerdi. Arka tarafta birkaç ahır olduğunu gördüm. John, Bay York'u görmek istediğini söyledi.

Yarım saat sonra John'la yeni arabacımız olan Bay York bizi görmeye geldiler.

Adam bizlere dikkatle baktıktan sonra:

"Açıkçasını isterseniz, Bay Manly. Ben bu atlarda bir kusur göremiyorum. Ama atların da insanlar gibi tuhaf huyları olduğunu bilirim. Onun için bazen atlara başka türlü davranmak gerekir. Bu atların acayip huyları varsa bunları bana anlatmanız yerinde olur," dedi.

John, bir an durakladı:

"Şey... Bence çevrede onlar gibi birbirine uyan bir çift at daha yoktur. Onlardan ayrılacağım için de çok üzgünüm. Yalnız bu iki atın aslında birbirlerine hiç de benzemediklerini söylemeliyim. Yağız olanı kadar uysal ve terbiyeli bir ata şimdiye kadar rastlamadım. O doğduğu günden bu yana ne bir sert söz işitmiş ne de bir kamçı yemiş sanırım.

Fakat doru kısrak için aynı şeyleri söylemeyeceğim. Onu eğitenler kendisine çok kötü davranmışlar galiba. Zaten onu satan tüccar da haklı olduğumu belirten bazı şeyler söyledi. Bize ilk geldiği zaman herkesten şüphe ediyordu. Birini görünce de kapmaya kalkıyordu. Ama evimizde kimsenin kendisine kötü davranmadığını görünce yavaş yavaş değişti. O huysuzluğu zamanla kayboldu. Yaradılış itibarıyla yağız attan daha sinirli. Sinekler onu daha fazla sinirlendiriyor. Kayışları iyi takılmazsa huysuzlanıyor. Eğer ona iyi davranılmaz ve sertlik gösterilirse karşılık vereceğini de belirtmeliyim. Bildiğiniz gibi safkan atların çoğu haksızlık karşısında böyle davranırlar."

Tam ahırdan uzaklaşacakları sırada John durdu:

"Bu arada iki ata da çift gem takmadığımızı söylemeliyim."

York, durakladı:

"Buraya geldiklerine göre çift gem takmaları gerekecek. Ben kendi hesabıma gevşek bir dizgini daima tercih ederim. Lord hazretleri de atlar konusunda anlayışlı davranırlar. Ama hanımefendi hiç de öyle değildir. O daima modaya uymayı sever. Eğer bindiği arabanın kayışları sık değilse onlara dönüp bakmaz bile. Ben çift gemin karşısındayım. Hayvanlara da bunu takmamak için elimden geleni yapıyorum. Ama hanımefendim arabaya binince atların bunu takmaları gerekecek."

John:

"Çok yazık. Buna çok üzüldüm. Ama artık gitmeliyim. Yoksa treni kaçıracağım," dedi.

John yaklaşıp ikimizi de son kez okşadı. Bizimle son kez konuştu, sesi son derece üzgündü.

Başımı onun yüzüne yaklaştırdım. Ancak bu şekilde "Hoşça kalın" diyebildim. Ondan sonra John gitti. Onu bir daha hiç görmedim.

Ertesi gün Lord W. bizleri görmeye geldi. Görünüşümüzü beğendi. York ona John'un bizim hakkımızda anlattıklarını iletti.

Lord W. bir an düşündü. Sonra:

"O halde kısrağa dikkat etmen yerinde olur," diye mırıldandı. "Çift gemi takarken de kayışları fazla sıktırma. Başlangıçta hayvanları ürkütmemeye çalışalım. Ben de durumu hanımefendiye söylerim."

Öğleden sonra koşum takımlarını çıkardılar ve bizi arabaya koştular. Bina, Birtwick'teki evden en az üç dört kat büyüktü.

Sonunda bir ipek hışırtı duyduk. Hanımefendi, ağır ağır taş merdivenlerden indi. Durup bize baktı. Uzun boylu, kibirli bir kadındı. Halinden bir şeye sinirlendiğini sezdim, ama o sesini çıkarmadı. Arabaya bindi.

Ömrümde ilk kez çift gem takıyordum. Zaman zaman başımı oynatıp öne eğmemek sıkıcı bir şeydi. Ayrıca o çift gem başımı her zamankinden daha dik tutmamı da sağlamamıştı. Yalnızca Zencefil düşündükçe endişeleniyordum. Ama o da sessizdi ve hayatından memnunmuş gibi bir hali vardı.

Ertesi gün yine öğleden sonra üçte evin kapısındaydık. İki uşak da yine orada duruyordu. Yine ipek elbisenin hışırtısını duyduk. Hanımefendi merdivenden indi ve son derece kibirli bir tavırla:

"York. Şu atların başlarını havaya kaldır! Onların çektiği bir arabaya binmekten insan utanır," dedi.

York hemen arabadan indi. Son derece saygılı bir tavırla konuşmaya başladı:

"Özür dilerim hanımefendi, ama bu iki at da üç yıldan beri çifte gem takmamışlar. Lord hazretleri onları çift geme yavaş yavaş alıştırmamı emrettiler. Fakat hanımefendi istiyorlarsa hayvanların başlarını biraz daha havaya kaldırabilirim."

"Öyle yap," dedi kadın.

York, yanımıza gelerek gemlerimizi eliyle kısalttı. Tokaları bir delik geriye taktı. Küçük bir değişiklik iyi de kötü de olsa hemen fark ediliyor. O gün epey dik bir yamaca tırmanmamız gerekti. Başımı öne eğerek bütün gücümle arabayı çekmek ve yukarıya çıkarmak istiyordum.

Daima böyle yapmaya alışmıştım. Ama hayır, bu kez buna imkan yoktu. Başımı arkaya atarak yokuşu tırmanmam gerekiyordu. Bu da çok zordu. Bu yüzden bütün keyfim kaçtı. Ayrıca bacaklarım ve sırtımı da fazla zorladığım için ağrımaya başladı.

Geri dönüp ahırımıza girdiğimiz zaman Zencefil:

"Şimdi çift gemin ne demek olduğunu anladın sanırım. Eğer kayışları daha fazla sıkıştırmazlarsa bir şey söyleyecek değilim. Çünkü bize burada iyi bakıyorlar. Ama bağlarımı sıkarlarsa o zaman yandılar. Buna dayanamam! Dayanmaya da niyetim yok!"dedi.

Sonunda, "Artık bu güç devreyi atlattık," diye düşündüm. Çünkü birkaç günden beri dizginlerimiz kısaltılmamıştı. Her zamanki gibi görevimi en iyi şekilde yapmaya karar verdim. Ama artık bu benim için bir zevk değil sinir bozan bir şeydi.

❖❖❖

Bir gün hanımefendi evden her zamankinden daha geç çıktı. Son derece kurumlu bir tavırla:

"Düşes B.'nin konağına gidelim," diye emir verdi. Sonra bir an durdu. "Sen şu atların başlarını doğru dürüst kaldıramayacak mısın, York? Hemen atların başlarını havaya kaldır! Onların keyiflerini bekleyemem," dedi.

York önce benim yanıma geldi. Başımı iyice geriye iterek kayışı öyle bir çekti ki canım yandı. Dayanılacak gibi değildi bu. Sonra Zencefil'in yanına gitti. Zencefil huysuz bir tavırla başını sallıyor, gemden kurtulmaya çalışıyordu. Zencefil ne olacağını anlamıştı. York, kısaltmak için gemi baş kayışından ayırdığı sırada Zencefil şahlanıverdi. York'un burnuna çarptı. Adamın şapkası düştü. Seyis sendeledi. Az kalsın yere yuvarlanıyordu. Sonra York'la seyis Zencefil'e saldırdılar.

Zencefil onlarla başa çıkacak kadar güçlüydü. Arkadaşım şaha kalkıyor, öne atılıyor, ümitsizce mücadele edi-

yordu. Vazgeçmeye de niyetli değildi. Sonunda arabanın okuna bir çifte attı ve devrildi. Bu sırada arkama bir tekme yedim.

Adam bir taraftan da:

"Yağız atı çöz!" diye bağırıyordu. Git vinci getir. Arabanın okunu da yerinden sök. Eğer atı çözemiyorsanız biriniz kayışı oradan kesin!"

Uşaklardan biri vinci getirmeye gitti. Bir diğeri evden bir bıçak aldı. Seyis benim kayışımı keserek, arabadan ve Zencefil'den ayırdı. Beni doğru ahıra götürdü.

Seyis beni bölmeme sokar sokmaz York'un yanına koştu. Onlar yüzünden ben de çok heyecanlanmıştım. Eğer şaha kalkmaya ve çifte atmaya alışık olsaydım o anda aynı şeyleri yapacağımdan emindim. Zencefil'in çifte attığı bacağım ağrıyordu. O kadar sinirliydim ki yanıma ilk gelecek kimseyi tepmeyi düşünüyordum.

Neyse, biraz sonra iki seyis Zencefil'i güç bela ahıra getirdiler. Seyislerin bu arada arkadaşım tarafından epey tartaklanmış olduğu da belliydi.

York da onlarla geldi. Seyislere bazı emirler verdikten sonra gelip bana baktı. Bir anda kayışlarımı çıkarıp başımı indirdi.

Kendi kendine, "Şu gem kayışların Tanrı belasını versin!" diye söylendi. "Başımıza böyle bir şey geleceğini biliyordum

zaten. Efendim çok kızacak. Ama kabahat kimde? Ben emir kuluyum. Kadına bir şey söylemeye hakkım yok. Hanımefendi, Düşes'in bahçede verdiği partiye gitmezse bu da beni ilgilendirmez tabi."

York bunu seyislerin önünde söylemişti. Çevrede adamlar varken Lord ve eşinden daima saygıyla söz ederdi. York yaklaşıp beni iyice muayene etti. Bacağımın üst kısmını el attı. Zencefil'in çifte attığı yer şişmişti ve canım yanıyordu. York, seyislerden birine:

"Hayvanın bacağını ılık suya batırılmış süngerle ovun. Sonra da şişin üstüne ilaç sürün," dedi.

Lord W. durumu öğrenince son derece sinirlendi. Ondan sonra da hanımefendinin sözlerine uyduğu için York'u kabahatli buldu.

York'un efendisine karşı koymasını ve atlarını daha iyi savunmasını bekliyordum. Ama belki de bu konuda yanılıyorum.

Zencefil'i de bir daha arabaya koşmadılar. Arkadaşımın yarası geçince Lord W'nin küçük oğullarından biri hayvanı babasından istedi. Ava giderken Zencefil'in iyi bir binek hayvanı olacağından emindi.

Bana gelince hâlâ arabayı çekmekle görevliydim. Bana eş olarak da Max adında bir at seçtiler. O at daima sıkı geme alışıktı.

Ona bu sıkı gem kayışına nasıl dayanabildiğini sordum.

Max, içini çekti:

"Mecbur olduğum için katlanıyorum. Ama bunun ömrümü kısalttığını da biliyorum. Eğer sen de buna katlanacak olursan senin ömrün de kısalacaktır."

Aylarca hanımefendinin arabasını çekerken o kısa gem kayışı yüzünden ne kadar acı çektiğimi anlatamam. Fakat bu acı daha fazla sürseydi ya sağlığım bozulacaktı ya da uysallıktan vazgeçerek huysuzluğa başlayacaktım. Başımın zorla geriye çekilmesi boynumun tutulmasına ve daha güçlükle nefes almama neden oluyordu. Onun için de ikide bir ağzım köpürüyordu.

Bazı kimseler, ağzı köpüren atları görünce memnun kalıyor ve hayvanların çok sağlam olduğunu sanıyorlardı. Oysaki atların ağızlarının köpürmesi tıpkı insanların ağızlarının köpürmesi gibi doğal olmayan bir şeydi. Bu bir rahatsızlık belirtisiydi.

İşten döndüğüm zaman boynum ve göğsüm sızlıyordu. Ağzım ve dilim acıyordu. Eski evimde sahibimle John'un benim dostlarım olduğunu biliyordum. Burada birçok yönden bana iyi bakılmasına rağmen bir tek dostum yoktu...

Bahar başında Lord W. ve eşi, York'u da yanlarına alarak Londra'ya gittiler. Ben, Zencefil ve bazı atlar evde kaldık. Bizleri baş seyise emanet etmişlerdi.

Lord W.'nin kızlarından Lady Harriet hastalıklı olduğu için arabayla bile dolaşmazdı. Lady Anna ise ağabeyi ya da kuzenleriyle ata binmeyi tercih ediyordu.

Lady Anna, iyi bir biniciydi. Binek atı olarak beni seçti, adımı da 'Kara Rüzgâr' koydu. Temiz, serin havada bu gezintilerden çok zevk aldığımı da söyleyeyim. Yanımda bazen Zencefil bazen de Lizzie oluyordu.

Lizzie, zeki bir al kısraktı. Tam safkan değildi, ama yine de soylu bir hayvandı. Erkekler binek hayvanı olarak Lizzie'yi çok beğeniyorlardı. Çünkü Lizzie hem cesur hem de iyi yetiştirilmiş bir attı. Ama onu benden çok daha iyi tanıyan Zencefil, bir gün:

"Lizzie aslında cesur değil sinirli," diye açıkladı.

Malikânede Blantyre adında bir de beyefendi kalıyordu. O daima Lizzie'ye biniyordu. Adam durmadan bu kısrağı övüyordu. Bir gün Lady Anna da Lizzie'yi eyerlemelerini söyledi. Kendisi ata yan bindiği için eyeri başka tipti. Bana da eyer takılmasını söyledi kız.

Bizi kapıya getirdiklerinde malikânede kalan beyefendinin endişeli olduğunu fark ettim.

Adam, Lady Anna'ya:

"Bu iş nasıl oldu?" diye sordu. "Yoksa siz güzel Kara Rüzgâr'dan bıktınız mı?"

Lady Anna:

"Oh, ne münasebet!" diye yanıtladı. "Yumuşak başlı bir insanım. Bir seferlik atıma binmenize izin vereceğim. Ben de sizin Lizzie'yi deneyeceğim. Lizzie'nin boyuna görünüşüne bakan biri onun bir erkekten çok kadına uygun bir at olduğunu anlar. Oysaki benim atım ondan çok daha gösterişli ve iri."

Adam, durumdan rahatsız olmuşa benziyordu:

"Lizzie'ye binmemenizi tavsiye edeceğim, Lady Anna. Aslında Lizzie şirin bir hayvan, ama çok sinirli. Yani bir hanımefendi onu idare edemez. Onun güvenilir bir hayvan olmadığına inanın. Çok rica ederim şu eyerleri değiştirmeleri için emir verin."

Lady Anna, bir kahkaha attı:

"Sevgili kuzenim. Lütfen beni düşünerek bu kadar üzülmeyin. Çocukluğumdan beri ata biniyorum. Ayrıca pek çok kez ava çıktım. Biliyorum siz hanımefendilerin ava gitmelerini doğru bulmuyorsunuz, ama yaptığım bir şeyi saklayacak değilim. Lütfen iyi bir dost olduğunuzu gösterin ve şu kısrağa binmeme yardım edin."

Artık söyleyecek bir şey kalmamıştı. Adam Lady Anna'yı dikkatle eyere oturttu. Hayvanın gemine ve kayışlarına

baktı. Sonra dizginleri zarif bir hareketle kıza uzattı. Kendisi de benim eyerime atladı.

Tam biz giderken bir uşak elinde kâğıtla evden çıktı. Lady Anna'ya yaklaşarak:

"Lady Harriet bu kâğıdı yolladı efendim. Doktor Ashley'e uğramanızı istiyorlar," dedi.

Kasaba bir mil uzaktaydı. Doktorun evi de kasabanın sonundaydı. Bahçe kapısına gelene kadar neşeli gittik. Bahçe kapısıyla doktorun evinin arasında ağaçlıklı kısa bir yol vardı. Blantyre, kapıda yere atladı ve Lady Anna için kapıyı açmaya gitti. Ama kız:

"Ben burada bekleyeceğim. Doktorla siz konuşun. Kara Rüzgâr'ın dizginini de şuraya bağlayın," dedi.

Adam, endişeli bir tavırla baktı:

"Beş dakika içinde dönerim. O kadar aceleye gerek yok. Lizzie'yle ben sizi bırakıp kaçacak değiliz."

Adam, benim dizginimi parmaklığın sivri oklarından birine taktı ve bahçeye girdi. Lizzie benden bir iki adım ötede arkası dönük duruyordu ve çok sakindi. Genç kız da onun dizginini gevşekçe tutmuş, oturuyordu. Kendi kendine bir şarkı mırıldanmaktaydı. Adamın ayak seslerini dinledim. O gitti ve evin kapısını çaldı.

Karşı tarafta bir mera vardı, kapısı da açıktı. İçeride birkaç araba beygiri ve genç bir hayvan oraya buraya

koşuyorlardı. Çünkü peşlerinden giden çocuk, elindeki uzun kamçıyı durmadan şaklatmaktaydı.

Taylık devresinden yeni çıkmış olan atlar neşeli ve canlıydılar. Onlardan biri açık kapıdan çıkarak dörtnala yolu geçti ve Lizzei'nin arka bacaklarına çarptı. Lizzie, birden dehşete kapıldı. Şiddetli bir çifte atıktan sonra dörtnala gitmeye başladı. Her şey bir anda olmuştu.

Yardım istemek için tiz bir sesle kişnedim. Bir yandan da hem ayağımla yeri eşeliyor, hem de dizginimden kurtulmak için başımı arkaya atıyordum. Neyse fazla beklememe gerek kalmadı. Blantyre koşa koşa kapıya geldi. Adam telaşla etrafına bakındı, sonra uzaklaşan atı ve binicisini fark etti. Bir anda eyerime atladı. Bana kamçı vurmasına ya da mahmuzlarımı kullanmasına gerek yoktu, çünkü bende binicim kadar heyecanlanmıştım. Durumumu anlayınca dizginlerimi serbest bıraktı. Biz de Lady Anna ve Lizzie'nin peşinden dörtnala gitmeye başladık.

Yol bir buçuk mil kadar dümdüz gidiyor ve sağa dönüyordu. Ondan sonra da ikiye ayrılıyordu. Biz dönemece gelene kadar Lizzie gözden kayboldu.

Bir kadın bahçe kapısının önünde durmuş eliyle gözlerini siper etmiş, heyecanla yola bakıyordu. Blantyre, dizgini çekmeye gerek görmeden haykırdı:

"Ne tarafa gittiler?"

Kadın eliyle işaret ederek bağırdı:

"Sağa!"

Bizde hemen onun gösterdiği yöne saptık. Bir an Lizzie'yi gördük, ama başka bir dönemeçte onu yine gözden kaybettik. Arayı bir türlü kapatamıyorduk.

Yaşlı bir yol işçisi kenardaki taşların yanında duruyordu. Biz yaklaşınca, konuşmak istediğini belirtmek için elini salladı. Blantyre da dizginimi biraz çekti.

Ben yavaşlayınca, yaşlı adam:

"Kıra çıkın efendim. At buradan dönüp kıra gitti, sizde kıra gidin," diye bağırdı.

Ben o kırları çok iyi biliyorum. Yerler yemyeşil otlarla kaplıydı, ama çukurlu, tümsekli bir yerdi orası. Sağında solunda dikenler, bodur ağaçlar da vardı. Zaman zaman dümdüz yeşilliğe de rastlanıyordu. Ama karınca yuvaları ve köstebek delikleri yüzünden orası dörtnala gitmeye uygun bir yer değildi.

Kıra sapınca oldukça ilerideki atı ve Lady Anna'nın yeşil binici kılığını fark ettik. Uzun kahverengi saçları rüzgârda uçuşuyordu. Dikkatlice bakınca kızın başını ve vücudunu iyice geriye vermiş olduğunu gördüm.

Bütün gücüyle dizginlere asılıyordu anlaşılan. Ayrıca da son gücüyle mücadele ediyormuş gibi görünüyordu. Bu

çukurlu, tümsekli kır bizim Lizzie'yi yormuş gibiydi. Hızı da azalmıştı. Ona yetişebileceğimizi düşünmeye başladım.

Biz düz yolda giderken adam dizginimi boşta bırakmış ve bildiğim gibi dörtnala gitmeme izin vermişti. Şimdiyse dizginimi hafif hafif çekerek, ustalıkla beni idare ediyordu. Öyle iyi bir biniciydi ki arazi bozuk olmasına rağmen hızım azalmamıştı ve Lizzie'ye yaklaşıyorduk.

Son günlerde kırın ortasına derin bir hendek açmışlardı. Oradan çıkan toprakları da iki yana yığmışlardı. Bu hendeği görünce Lizzie'nin duracağını sandım. Ama kısrak oralı bile olmadı. Duraksamadan atladı, karşı tarafta taşlı toprağa basınca sendeledi ve dengesini kaybederek devrildi.

Blantyre'in iç çektiğini duydum. Adam:

"Haydi Kara Rüzgâr göster kendini!" dedi.

Dizginlerimi gevşekçe tutuyordu. Kendimi toplayarak hem hendeği hem de yan taraftaki toprak yığınını bir anda aşıverdim.

Lady Anna, otların arasında hareketsiz yatıyordu. Zavallı yüzü yere dönüktü. Blantyre, eğilerek ona seslendi, ama kızın sesi çıkmıyordu. Adam çömelerek onu sırtüstü çevirdi. Lady Anna'nın yüzü bembeyazdı ve gözleri de kapalıydı.

Blantrye seslenince adamlar kısrağı yakalamaya çalışmaktan vazgeçip, koşa koşa geldiler. Önden gelen adam yerde yatan kızı görünce çok endişelendi.

"Size nasıl yardım edebiliriz?" diye sordu.

"Ata binmesini bilir misin?"

"Gerçeği isterseniz çok iyi bir binici sayılmam," diye itiraf etti adam. "Ama Lady Anna için boynumu kırmaya razıyım. O bu kış eşime çok yardım etti."

"O halde bu ata bin dostum. Böylece boynunu da emniyet altına almış olursun. O çok güvenilir bir attır. Doğruca doktorun evine git ve hemen buraya gelmesini söyle. Ondan sonra da malikâneye git. Onlara bütün olanları anlat. Arabayı hemen göndersinler. Lady Anna'nın özel hizmetçisi de gelsin. Ben burada bekleyeceğim."

"Pekala," dedi adam. "Elimden geleni yapacağım."

Ardından da adam eyere güç bela çıkıp oturdu. Bana, "Hadi!" diye bağırdı ve bacaklarıyla sağrılarımı sıkıştırmaya kalktı. Bunlara gerek yoktu tabi. Ben yola koyuldum. O hendeğin üzerinden atlamamak için beni yan taraftan geçirdi.

Onun kamçısı yoktu ve bu yüzden endişeleniyordu. Neyse ki sakin sakin koştuğumu fark edince endişesi de geçti. Yapılacak tek şeyin sıkıca eyere yapışmak ve dizginimi tutmak olduğunu anladı. Bunu da başarıyla yaptı.

Bende adamı sarsmamak için elimden geleni yapıyordum. Yine de o, çukur ve tümseklerle dolu kırdan geçerken birkaç kez:

"Aman oğlum, dikkat, yavaş ol!" diye bağırdı.

Neyse düz yola çıktık. Ondan sonra da rahat rahat doktorun evine gittik. Oradan da malikâneye döndük. Adam kendisine söylenen her şeyi yaptı.

Malikânede yorulduğunu ve biraz dinlenmesini söylediler. İçecek bir şey vermeye kalktılar. Adam:

"Yok yok," dedi. "Ben hemen onların yanına dönmeliyim. Tarlalardan geçerek kestirmeden Lady Anna'nın yanına çıkarım. Arabadan daha evvel oraya varırım."

Malikânedekiler haberi alınca bir gürültüdür koptu. O arada beni ahırımdaki bölümüme koydular. Eyerimi ve gemimi çıkardılar. Üstüme de bir battaniye attılar. O arada Zencefil'i eyerlediler çünkü Lady Anna'nın ağabeyi Lord George da olay yerine gidecekti. Biraz sonra da avludan arabanın geçtiğini duydum. Zencefil geri dönene kadar hayli zaman geçti. Sonunda ahırda arkadaşımla yalnız kalabildik. O da bütün gördüklerini bana anlattı.

"Fazla bir bilgim yok," dedi Zencefil. "Yol boyunca dörtnala gittim. Oraya vardığımız sırada doktorun arabası da gözüktü. Bir kadın yere oturmuştu ve Lady Anna'nın başını kucağına almıştı. Sonra doktor, Lady Anna'nın ağzına bir ilaç akıttı. O sırada adamın; 'Kızım ölmüş,' dediğini duydum.

Sonra bir adam beni tutarak biraz açığa götürdü. Lady Anna'yı da arabaya taşıdılar. Biz de arabanın peşinden giderek eve döndük. Yolda bir tanıdığı Lord George'u durdu-

rarak kardeşinin durumunu sordu. Sahibim; kardeşimin kemiklerinin kırılmamış olduğunu umuyoruz, dedi. Anna henüz kendisine gelip konuşmadı."

Kazadan iki gün sonra Blantrye beni ziyaret etti. Beni okşadıktan sonra bir hayli övdü. Lord George da onun yanındaydı. Blantrye:

"Durumu görür görmez Anna'nın tehlikede olduğunu anladım," dedi. "Ama bu at durumu benden önce sezmişti. Dizginlerini çekseydim bile o elimden kurtulup Anna'nın yardımına gidecekti. Bence kız kardeşin Kara Rüzgâr'dan başka ata binmemeli."

Onlar konuşurlarken Lady Anna'nın tehlikeyi atlatmış olduğunu da anladım. Genç kız kendisine gelmişti ve yakında ayağa kalkıp ata binecekti. Bu haber çok hoşuma gitti doğrusu. Yine mutlu bir hayat süreceğimizi düşünmeye başladım.

❖❖❖

Bu arada arabacı York, Londra'ya giderken ahırları Reuben Smith'e emanet etmişti. Bu adamdan da biraz söz etmem yerinde olur sanırım. Onun gibi işini bilen biri kolay kolay bulunamazdı. Aklı başında olduğu zamanlar işine sadık ve çok değerli bir insandı o. Atlara iyi davranan, an-

layışlı bir kimseydi. Hem bir baytar kadar da atların derdinden anlıyordu. Çünkü iki yıl bir veterinerin yanında çalışmıştı.

Ayrıca çok da iyi bir biniciydi. Onun York gibi baş arabacı olacak yerde böyle ikinci sınıf bir görevde kalmamasına şaşmamak lazımdı. Çünkü büyük bir kusuru vardı. O, içkiyi çok seviyordu.

Bazı insanlar gibi devamlı içip sarhoş olan bir tip de değildi. Haftalarca hatta aylarca ağzına içki koymadan çalışıyordu. Ama sonra dayanamayarak gidip içiyordu. York'un dediği gibi çılgınca içiyordu.

Bir gece kontla eşini ve misafirleri balodan alıp eve getirmesi gereken Reuben'in sarhoş olduğunu görmüşlerdi. Bu olaydan sonra da onu hemen kovmuşlardı. Zavallı çocuklarıyla karısı da park kapısının yanındaki küçük evden çıkmak zorunda kalmışlardı.

Bunları bana arkadaşım Max anlattı. Ama Zencefil'le ben daha malikâneye gelmeden kısa bir süre önce Reuben Smith'i yeniden işe almışlardı. York, onun hesabına gidip konta yalvarmıştı. Çok iyi bir kalbi olan Lord W. de York'un yalvarmasına dayanamamıştı. Bu arada Reuben de orada kaldığı sürece ağzına bir damla içki koymayacağına söz vermişti.

Nisan ayının başlarındaydık. Aile mayıs ayı içinde malikâneye dönecekti. O sırada Bay Blantrye'ın da şehre işinin

başına dönmesi gerekiyordu. Adamı götürmek için küçük arabayı hazırlayıp beni koştular. Reuben Smith arabayı kullanarak Bay Blantrye'ı kasabaya götürecek ve geri dönecekti.

Kasabada tren istasyonuna gelince Bay Blantrye, Smith'in eline biraz para sıkıştırdı ve Lady Anna'ya iyi bakmasını, Kara Rüzgâr'a özen göstermesini, her ata binebildiğini sanan cahili ona bindirmemesini ve onu Lady Anna için saklamasını söyledi.

Arabayı orada bıraktık. Reuben Smith de bana bindi ve Beyaz Aslan hanına geldik. Reuben, han seyisine beni iyice doyurmasını söyledi. Benim için; 'Saat dörde kadar hazır olmalı,' dedi.

Ön ayaklarımdaki nallardan birinin çivisi gevşemişti, ama han seyisi bunu saat dörde kadar fark etmedi.

Simith avluya girdiğinde saat beşti.

"Zaten altıdan önce buradan ayrılmayacağız," dedi. "Ben birkaç eski arkadaşıma rastladım, biraz onlarla konuşacağım."

Seyis o zaman çiviyi söyledi.

"Bu iyice gevşemiş. Atı nalbanta götürüp çiviyi çaktıralım mı?"

"Yok! Biz eve dönene kadar bir şey olmaz," diye cevap verdi Smith.

Reuben saat altıda gelmedi. Saat sekiz oldu. Reuben yine gözükmedi. Adam ancak saat dokuz sularında beni almaya gelebildi. Bana seslenirken hali çok garipti. Bir kere avaz avaz bağırıyordu. Sonra epey de sinirliydi. Han seyisini de azarladı. Aslında adamı böyle azarlaması için de bir sebep yoktu doğrusu.

Hancı da kapıda duruyordu.

"Dikkatli olun, Bay Smith!" dedi.

Ama Smith nazik bir cevap vereceği yerde ona da küfür etti. Daha kasabadan çıkmadan dörtnala gitmeye başladık.

Ay henüz çıkmamıştı ve etraf çok karanlıktı. Yolları yeni onarmışlardı. Etrafta da taşlar kalmıştı. Bu yollarda dörtnala giderken benim nalım gittikçe gevşemeye başladı. Köprü kapısına yaklaştığımız sırada nal çıktı.

Eğer Smith'in aklı başında olsaydı benim gidişimden bir şey olduğunu anlar ve bir çare düşünürdü. Ama o burnunun ucunu göremeyecek kadar sarhoştu.

Bu arada da nalsız ayağım acımaya başlamıştı. Sivri taşlar etime giriyor ve canım çok yanıyordu. Böyle devam edemezdim. Hiçbir at bu koşullarda dengesini koruyamazdı. Birden tökezledim ve büyük bir şiddetle iki dizimin üstüne düştüm.

Ben düşünce Smith de üstümden fırladı. Çok hızlı gittiğimiz için adam da şiddetle yere çarptı sanırım. Biraz son-

ra kendimi topladım. Topallaya topallaya yolun kenarına gittim. Neyse ki orada taş yoktu.

Ay ışığı onu iyice aydınlatıyordu artık. Smith kımıldamadan yatmaktaydı. Ne onun için bir şey yapabilirdim, ne de kendi başımın çaresine bakmama imkan vardı. Ah, bir nal şakırtısı, tekerlek gıcırtısı ya da ayak sesi duyabilmek için etrafı ne kadar dinledim bilseniz! O yol genellikle ıssız olurdu. Hele de gecenin o saatinde o yoldan kimse geçmezdi. Birinin gelip de bize yardım etmesi için daha saatlerce beklemem gerekecekti.

Uzaktan nal sesleri duyulduğunda vakit gece yarısını geçiyordu sanırım. Earlshell malikânesine giden yol bizim konta ait olan çiftlikten geçiyordu. Ses de malikâne yönünden geliyordu. Birinin bizi aramaya çıkmış olduğunu umuyordum. Ses yaklaştıkça gelenin Zencefil olduğuna inanmaya başlamıştım.

Sonunda onun hafif arabayı çektiğini anladım. Olanca sesimle kişnedim. Zencefil de kişneyerek cevap verince ne kadar sevindim bilemezsiniz.

Sonra erkeklerin seslerini duydum. Onlar da taşların üzerinden ağır ağır ilerleyerek yaklaştılar. Yerde yatan adama baktılar. Adamlardan biri arabadan atlayarak yere eğildi.

"Bu Reuben!" diye bağırdı. "Kımıldamıyor!"

Diğer adam da aşağıya atlayarak arkadaşının yanına geldi.

"Ölmüş," dedi. "Baksana elleri ne kadar soğuk."

Onlar Reuben Smith'i yattığı yerden kaldırdılar. Ama adam kımıldamıyordu. Saçları kandan sırılsıklam olmuştu. Reuben'i yere yatırıp bana bakmaya geldiler.

Yara bere içindeki dizlerimi de hemen gördüler tabi.

"Aman Tanrım! At diz çöküp Reuben'i sırtından atmış. Kim bu yağız atın böyle bir şey yapacağını tahmin edebilirdi. Doğrusu onun düşebileceği kimsenin aklına gelmezdi. Reuben saatlerdir burada yatıyor olmalı. Çok garip! At da buradan uzaklaşıp gitmemiş."

Robert o zaman dizginimi tutarak beni yürütmek istedi. Bir adım atacak oldum. Neredeyse yine düşüyordum.

Robert:

"Vay, vay, vay!" diye bağırdı. "Kara Rüzgâr'ın sadece dizleri berelenmemiş ayağı da berbat halde. Ayağı parça parça olmuş. Zavallıcık yere düşmekte haklı. Bana kalırsa kabahat Reuban'deymiş Ned. Onun aklı başında değildi her halde. Çünkü aklı başında olsaydı, nalı düşmüş bir atla bu taşların üzerinden geçmeye kalkmazdı. Önce ayağına nalı çaktırırdı. Korkarım ki onun eski hastalığı canlanmış. Zavallı karısı... Zavallı Susan. Kadıncağız evime gelerek Rueben'in dönüp dönmediğini sorarken bitkin bir haldeydi. Rengi sap-

sarıydı zavallının. Ama şimdi ne yapacağız? Atı eve götürmek lazım. Reuben'i de öyle. Bu iş kolay olmayacak."

İki seyis ne yapmaları gerektiğini tartışmaya başladılar. Sonunda Robert'in beni tutup yürüyerek malikâneye dönmesine karar verdiler. Ned de Reuben'i getirecekti. Ölmüş adamı o hafif arabaya bindirmek hiç de kolay olmadı. Çünkü ikisi Reuben'i arabaya koyarken Zencefil'i tutacak kimse yoktu. Ama o da benim gibi olanların farkındaydı. Bu yüzden de bir taş gibi hareketsizdi. Zencefil'in tek kusuru durmayı sevmeyişiydi. Onu durdurup biraz bekletecek olsalar arkadaşım sabırsızlanmaya başlardı.

Ned, Reuben'in cenazesini yükledikleri arabaya bindi ve ağır ağır yola koyuldu. Robert de tekrar gelip benim ayağıma baktı. Sonra mendilini çıkararak dikkatle ayağımı sardı. Ondan sonra da biz yola çıktık. Çok acı çekiyordum, ama yine de topallaya topallaya ilerlemeye çalışmaktaydım. Robert, benim halime çok üzülmüştü sanırım.

Sonunda kendi bölmeme gelebildim. Biraz yulaf yediridiler. Robert dizlerime ıslak bezler sardı. Ayağımın sızlamasını geçirmek için de kepek lapası yaptı ve ayağıma sardı. Ertesi gün de baytar geldi.

"Hayvanın dizlerinin sakatlanmadığını umarım," dedi. "Eğer sakatlanmamışsa eskisi gibi çalışabilir. Ama o dizlerde de yara izleri kalacak."

Baytar beni iyileştirebilmek için elinden geleni yaptı. Bu can yakıcı ve çok uzun bir tedaviydi. Dizlerimde ki yaraların içinde etler mantar gibi şişmişti. Bunlara yakıcı maddeler sürdüler. Sonunda o etler yanıp kayboldu ve yaralarım kapandı.

Smith'in ani ölümü üzerine soruşturma yapılması gerekti. Çünkü kimse adamın nasıl öldüğünü görmemişti. Beyaz Aslan hanının sahibini ve seyisini sorguya çektiler.

Bu arada birkaç kişide tanıklık etti. Hepsi de Reuben Smith'in handan çıkarken iyice sarhoş olduğunu söylediler. Böylece sorun anlaşılmış oldu ve benim suçsuzluğum da ortaya çıkmış oldu.

❖❖❖

Dizlerimin yarası kapanınca beni bir iki ay için küçük bir çayıra saldılar. Orada benden başka bir yaratık yoktu. Bağımsızlıktan ve taze otlardan çok hoşlanmıştım, ama arkadaşlığa da alışmış olduğum için kendimi yalnız hissettim. Zencefil'i çok arıyordum.

Yoldan nal şıkırtıları duyunca kişniyordum, ama bana cevap veren olmuyordu pek. Sonunda bir sabah çitin kapısı açıldı. İçeriye kim girdi dersiniz? Sevgili arkadaşım Zencefil! Adam onun boyunduruğunu çıkardı ve salıverdi. Neşeli

neşeli kişneyerek arkadaşımın yanına koştum. İkimiz de buluştuğumuz için mutluyduk.

Ama kısa bir süre sonra Zencefil'i beni mutlu etmek için oraya göndermediklerini anladım. Onun hikayesini anlatmam uzun sürecek. Kısacası arkadaşım bilgisiz ellerde kalmıştı. Binicisi iyi olmadığı için Zencefil'i gereksiz yere yormuştu. Şimdi onun biraz dinlenmesine karar verilmişti. Bu dinlenme sayesinde Zencefil'in düzeleceğini umuyorlardı.

Lord George çok gençti. Bu delikanlı başkalarının sözünü dinlemeyecek kadar da ukala ve kendini beğenmişti. O bindiği ata insaf etmeyen hayvanları yormaya alışmış biriydi. Ne zaman fırsat bulsa ava giderdi. Bu arada atının yorulup yorulmadığını düşünmezdi bile.

Ben ahırdan alınıp çayıra salıverildikten kısa bir süre sonra engelli bir koşu yapılmasına karar verilmişti. Lord George da buna girmeye karar vermişti. Seyis Zencefil'in yorgun olduğunu, atının yarışa girecek durumda olmadığını haber vermişti. Ama Lord George buna inanmamıştı. Zencefil'e binmekte ısrar etmişti. Yarış günü de Zencefil'i zorlayarak en öndeki yarışçılara yetişmesi için insafsızca sürmüştü.

Zencefil gururlu bir attı. Arkadaşım kendisinden isteneni yapmak için bütün gücünü kullanmıştı. Yarışı da ilk üç atla beraber bitirmişti. Ama bu zorlama onun sağlığını büsbütün bozmuştu. Zavallı rahat nefes alamıyordu. Ayrıca Lord

George epey de şişman bir gençti. Zencefil'e ağır gelmiş ve kısrağın sırtını da sakatlamıştı.

İkimizde eskisi gibi değildik. Eski gücümüz, canlılığımız ve neşemiz kalmamıştı. Ama bu birbirimizi görmekten duymuş olduğumuz mutluluğu gölgeleyemiyordu. Bir zamanlar olduğu gibi yan yana dörtnala koşmuyorduk. Ama birlikte otluyorduk. Aile Londra'dan dönene kadar da vaktimizi böyle geçirdik.

Bir gün Kont'un çayıra girdiğini gördük. York da onun yanındaydı. Biz Lord W.'yi tanır tanımaz ağacın gölgesinde durduk. Onların yanımıza gelmelerini bekledik. Kont ve York bizi iyice incelediler. Kont bir hayli sinirlendi sanırım.

"Üç yüz altın boş yere havaya gitti!" diye söylendi adam. "Ama paradan çok arkadaşımın atlarına üzülüyorum. Arkadaşım atlarının yanımda kalmalarını istemişti. Böylece onların emin bir yuvaya kavuşacaklarını sanıyordu. Oysa atlar mahvolmuşlar. Kısrak daha on iki ay dinlensin. Onu ne yapacağımızı düşüneceğiz. Ama şu yağız atı satmamız şart."

Ondan sonra da yanımızdan ayrıldılar.

Zencefil:

"Kısa bir süre sonra seni alıp götürecekler. Bende ömrümde edindiğim tek dostumu da kaybedeceğim. Bir daha da birbirimizi göreceğimizi hiç sanmıyorum. Bu dünya denilen yer meğer çok kötüymüş!" dedi.

Bu konuşmadan bir hafta sonra seyis Robert, elinde bir yakalıkla çayıra geldi. Bunu benim boynuma geçirdi ve kayışımı çekerek beni götürdü. Zencefil'le konuşup vedalaşmamıza bile fırsat olmamıştı. Robert beni götürürken birbirimize kişnedik. Zencefil endişeyle çitin yanından koşarak bana seslendi. Ayak seslerimi duyabildiği sürece arkadaşım arkamdan acı acı kişnedi.

York'un tavsiyesi üzerine binek atlarla dolu bir ahırı olan, bir adam beni satın almıştı. Oraya trenle gitmem gerekiyordu. Bu benim için yeni bir şeydi. İlk kez trene binmek büyük cesaret isteyen bir şeydi. Fakat kısa bir süre içinde trenin puflaması, ıslık çalması ve vagonun sarsılmasının bana zarar vermediğini anladım. Onun içinde kısa bir süre sonra sakinleştim.

❖❖❖

Yeni sahibim bekar bir adamdı. Kendisi Bath'de oturuyor ve durmadan işleriyle uğraşıyordu. Doktoru ona ata binmesini tavsiye etmişti ve o da bunun için beni satın almıştı.

Bay Barry, oturduğu yerin yakınında bir ahır kiraladı ve Filcher adında birini de bana seyis olarak tuttu. Yeni efendimin atlar hakkında fazla bir bilgisi yoktu, ama bana iyi bakılmasını istiyordu. Ne yazık ki sahibimin bilgisiz-

liği yüzünden her şey berbat oldu. Bay Barry benim için en iyi ot, saman, yulaf, ezilmiş fasulye, kepek, çavdar yaprağı alınmasını emretmişti. Onun için bol bol yiyeceğim olacağını biliyordum. Sonunda rahat edeceğime inanmıştım.

Birkaç gün her şey umduğum gibi gitti. Seyisimin işini bilen biri olduğunu da anladım. Ahırı iyice temizliyor ve havalandırıyordu. Sonra beni iyice fırçalıyor ve siliyordu. Ayrıca da bana sevecen davranıyordu. O Bath'de ki büyük otellerden birinde seyislik yapmıştı. Ama sonra bu işi bırakarak meyve ve sebze yetiştirmeye başlamıştı. Karısı ise tavuk, tavşan besliyordu. Bunları da pazara götürüp satıyorlardı.

Bir süre sonra bana verilen yulafın çok az olduğunu fark ettim. Bana ezilmiş fasulye de veriliyordu. Ama kepeğimin içine yulaf yerine fasulye katıyorlardı. Zaten fasulye de sayılıydı. Yulafımın gittikçe azaltılması bir süre sonra etkisini gösterdi. İki üç hafta sonra neşem de gücüm de kalmadı.

Ot yemek hoşuma gidiyordu, ama kuvvetli kalabilmem için yulaf şarttı. Şikayet etmeme de imkan yoktu. Bu durum iki ay daha böyle devam etti. Sahibimin bana bakınca durumumu anlayamamasına şaşıyordum.

Bir gün öğleden sonra sahibim bir arkadaşını ziyarete gitti. Arkadaşı Wells yolu üstünde oturan beyefendi bir çiftçiydi. O adam atlardan çok iyi anlıyordu. Arkadaşını karşıladıktan sonra adam dikkatle beni süzdü.

"Barry,"dedi, "Bana kalırsa atının hali pek iyi değil. Sen onu satın aldığın zaman hayvan çok canlıydı."

Sahibim de bu sözleri kabul etti.

"Evet, ben de farkındayım. O eskisi gibi neşeli değil. Seyisim bana atların sonbaharda daima keyifsiz ve durgun olduklarını söylüyor. Her halde sonbaharın etkisi olacak. Başka bir şeyi olduğunu sanmıyorum."

Çiftçi:

"Sonbahar ha!" diye söylendi. "Böyle yalan da hiç duymamıştım. Biz daha ağustos ayındayız. Hem sen bu hayvanı hiç yormuyorsun. Bol bol ve en iyi cins yiyecek veriyorsun. Sonbaharda gelse onun böyle bitkin olmaması gerekir. Ona neler yediriyorsun?"

Sahibim bana yedirdiklerini sayıp dökmeye başladı. Diğeri düşünceli bir tavırla onu dinledikten sonra beni yoklamaya başladı. Sonunda:

"Senin satın aldığın yulafları kimin yediğini bilemiyorum, dostum," dedi. "Ama atının yemediğinden eminim. Buraya çok hızlı mı geldiniz?"

"Hayır, tam aksine..."

"Öyleyse elini şuraya koy," dedi arkadaşı. Kendi eliyle benim boynumu ve omzumu yokladı. Devam etti:

"Zavallı otların üzerinden yeni kalkmış gibi sıcak ve nemli. Ahırına biraz dikkat etmeni söyleyeceğim dostum.

Ben başkalarından şüphe etmesini hiç sevmem. Çünkü ben adamlarıma güveniyorum. Ben burada olsam da olmasam da onlar işlerini canla başla yaparlar. Ama dünyada ahlaksız çok. Zavallı bir hayvanın yiyeceğini çalmaya kalkan alçaklar var. Bu işle ilgilenmelisin."

Adam, beni götürmeye gelen seyise haber verdi.

"Bu ata bol bol ezilmiş yulaf verin. İstediği kadar yesin. Sakın yulafı esirgemeyin."

Evet, bizler konuşamayan zavallı hayvanlardık! Ama derdimi anlatabilecek durumda olsaydım sahibime yulafların nereye gittiğini söylerdim.

Seyisim her sabah altıda geliyordu. Yanında da üstü kapalı sepeti taşıyan bir çocuk bulunuyordu. O çocuk seyisin oğluydu.

Babasıyla koşum takımlarının ve yemlerin bulunduğu bölmeye giriyordu. Kapı açık olduğu için onları izliyordum. Çocuk benim yulaf fıçımı açıp sepetten aldığını çuvala dolduruyordu. Ondan sonra da çıkıp gidiyordu.

Sahibimin arkadaşıyla konuşmasından birkaç gün sonra seyisle oğlu yine ahıra geldiler. Çocuk yine benim yulaflarımı çuvala doldurdu. Çıkıp gitti. Biraz sonra ahırın kapısı tekrar açıldı. Bir polis çocuğu kolundan tutmuş çekiyordu. Başka bir poliste içeriye girdi. Kapıyı kapatıp çocuğa sordular:

"Babanın tavşan yemini koyduğu yeri bize göster."

Çocuk çok korkmuştu ve ağlamaya başladı. Ama kaçmasına da imkan yoktu. Çaresiz polisleri benim yulaf fıçımın durduğu yere götürdü. Orada polisler boş bir çuval buldular. Çocuğun elindeki sepette ise bu çuvalın bir eşi vardı. Ama o yulaf doluydu.

O sırada seyis Filcher benim ayaklarımı temizliyordu. Ama polisler onu da hemen fark ettiler. Seyis kekelemeye başladı ve yalan uydurmaya kalktı. Ama polisleri kandırmasına imkan yoktu. Onu ve oğlunu yakalayıp karakolda bir hücreye kilitlediler. Daha sonra çocuğun suçlu bulunmadığını ancak babasının cezaya çarptırıldığını duydum. Flicher'ın iki ay hapis yatmasına karar verilmişti.

❖❖❖

Sahibim hemen bir seyis bulamadı. Ama birkaç gün sonra yeni seyisim geldi. Uzun boylu, yakışıklı genç bir adamdı. Ama onun aslında son derece yalancı, düzenbaz ve pis bir insan olduğunu zamanla anladım.

Bana çok yumuşak davranıyordu. Bir kez bile canımı yakmadı. Hatta sahibim ahıra geldiği zamanlar o beni sık sık okşuyor ve tatlı sözler söylüyordu. Yelemi ve kuyruğumu daima suyla ıslatıp fırçalıyordu. Sahibim beni istediği zaman da ayaklarıma biraz yağ sürüyordu adam. Zeytinyağı

sayesinde ayaklarım parlıyordu. Böylece ben sürekli gösterişli duruyordum.

Alfred Smirk, kendisinin çok yakışıklı olduğunu düşünüyordu. Zamanının çoğunu koşum takımlarının durduğu odadaki küçük aynanın önünde geçiriyordu. Sahibim onunla konuştuğu zaman seyisim her sözde, elini şapkasına götürüp selam veriyor ve; "Evet efendim, emredersiniz efendim," diyordu.

Herkes Alferd Smirk'in çok iyi bir seyis olduğuna inanıyordu. Bence o son derece tembel, kendisini beğenmiş, bencil bir yaratıktı. Evet onun bana kötü davranmaması çok önemliydi, ama bir atın bundan başka şeylere de ihtiyacı vardır. Aslında ahırdaki bölmem çok genişti. Eğer seyisim tembellik etmeyip orasını sık sık temizleseydi her halde çok rahat edecektim.

Ama o yerdeki otları alıp atmaya lüzum görmüyordu. Altta kalıp nemlenen otlar da çok kötü kokuyordu. Bu yüzden iştahım da kapanmıştı. Eskisi gibi hevesle yulafımı yiyemiyordum.

Bir gün sahibim içeriye girerek:

"Alfred," dedi. "Bu ahır çok pis kokuyor. Bu bölmeyi boşaltıp iyice sabunlu suyla silmen gerekmez mi? Sonra kova kova su dökerek yerleri durularsın."

Seyisim hemen elini şapkasına götürüp selam verdi.

"Eğer emrediyorsanız, öyle yapayım efendim. Ama bir atın bölmesini bol suyla silmek tehlikeli sayılan bir şeydir efendim. Çünkü atlar bu yüzden çabucak soğuk alırlar efendim. Ona bir zarar gelmesini istemem. Ama siz arzu ediyorsanız şimdi bölmeyi boşaltıp silmeye başlarım efendim."

Efendim bu sözleri duyunca durakladı.

"Şey... Atımın soğuk almasını istemem tabi. Ama bu ahırın kokusu hiç hoşuma gitmiyor. Yoksa lağım borularına mı bir şey oldu?"

Seyisim bu fırsatı kaçırmadı.

"Şimdi siz söylediniz de aklıma geldi efendim. Zaman zaman lağım borularından kokular çıkıyor. Belki de bir bozukluk oldu efendim."

Sahibim:

"O halde bir duvarcı ustası çağır, o borulara bir baksın," diye emretti.

"Emredersiniz efendim. Hemen çağıracağım efendim."

Duvarcı geldi. Adam birçok tuğlayı yerinden söktü. Ama lağımda bir bozukluk olmadığını söyledi. Lağıma biraz sutkostik attı. Sahibimden de beş şilin aldı, gitti. Tüm bunlara rağmen benim bölümümde ki koku eskisinden daha da şiddetliydi. Derdim bundan da ibaret değildi. O ıslak otların üzerinde durmaktan ayaklarım da rahatsız olmaya başlamıştı. Ayaklarımı yere basınca canım yanıyordu.

Sahibim sık sık:

"Bu ata ne oldu?" diye şikayet etmeye başladı. "Kendisi yere basmak istemezmiş gibi davranıyor. Yürüyüşü de bir tuhaf oldu. Bazen onun tökezleyip düşeceğinden korkuyorum."

Alfred o zaman sakin sakin cevap veriyordu:

"Bende sabah atı dolaştırırken fark ettim efendim."

Aslında Alfred'in beni dolaştırdığı, çalıştırdığı falan da yoktu. Sahibimin işi yokken ben günlerce o pis bölmede kalmak zorunda kalıyordum. Bir iki adım atma imkanını bile bulamıyordum. Ama sanki çok çalışıyormuşum gibi seyis bana bol bol yem veriyordu.

Bu da sağlığımı bozuyordu. Bazen vücudumun ağırlaştığını hissediyor ve sersemliyordum. Ama genellikle sinirliydim ve zaman zaman da ateşim çıkıyordu.

Alfred bana bir kepek lapası bile vermiyordu. Böyle bir yiyeceğin atları rahatlattığını, ateşini düşürdüğünü bilmiyordu. Son derece cahil ve kendini beğenmiş bir adamdı. Sabahları beni dolaştırıp egzersiz yapmamı sağlayacak yerde bana haplar ve tozlar yutturuyordu. Böylece sağlığımı koruyacağımı sanıyordu.

Bir gün ayaklarımın altı çok acıyordu yine. Sahibim beni eyerleterek dolaşmaya çıktı. Yolda iki kez tökezledim ve az kalsın devriliyordum. Sahibim bu halimi görünce bana bir

şey olduğunu düşünerek Landsdown'a gelince doğru veterinere götürdü.

"Bu at rahat basmıyor ve tökezliyor. Kendisine ne oldu acaba?" dedi adama.

Baytar, ayaklarımı teker teker tutarak uzun uzun inceledi. Sonra doğrulup avuçlarını birbirine sürttü.

"Atınızın ayakları hasta. İyice iltihaplanmış bu ayaklar. Hayvanın ayakları çok hassaslaşmış. Çok acı çektiği anlaşılıyor. İyi ki yolda gelirken yola kapaklanıp kalmadı. Bu durumu seyisinizin şimdiye kadar fark etmemiş olmasına şaştım doğrusu."

"Bunun sebebi nedir?"

Veteriner:

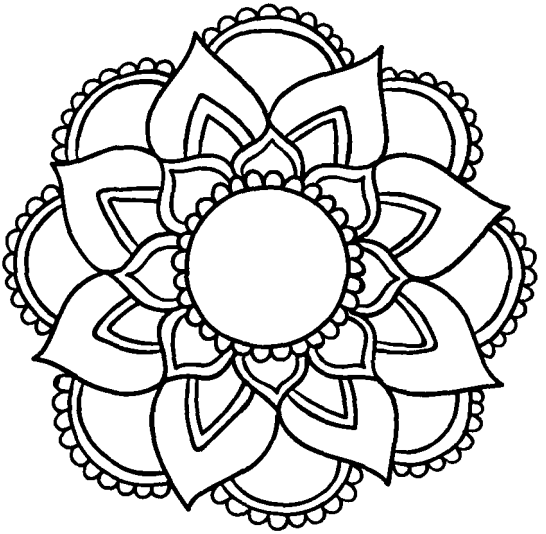
"Bu tip ayak iltihaplarına pis ahırlar neden olur. Ahırların iyice silinip temizlenmesi gerekir. Eğer atınızı yarın bana yollarsanız onun ayakların tedavi ederim. Seyisinize de merhemi nasıl süreceğini anlatırım," diye yanıtladı.

Ertesi gün beni veterinere götürdüler. Ayaklarım iyice temizlendi. Sonra sert kokulu bir ilaca batırılmış kıtığı ayaklarıma sardılar. Aslında bu da pek tatsız bir işti.

Bu arada veteriner ahırımdaki bütün otların atılmasını, yeni ot getirilmesini ve her gün bölmemin bol suyla yıkanmasını da emretti. Ondan sonra bana bol bol kepek lapası ve ezilmiş fasulye verilecekti.

Ayaklarım iyileşene kadar çok az yulaf yememe izin verdi.

Bu tedavi sayesinde çabucak kendime gelerek neşeme de kavuştum. Ama birkaç kez seyisleri tarafından aldatılan Bay Barry son derece sinirlenmişti. Bu yüzden de kendisi at beslemekten vazgeçti. İhtiyaç duyduğunda at kiralayacaktı. Yani ayaklarım iyileşene kadar o ahırda kaldım ve sonra tekrar satıldım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bir at panayırı, kaybedecek bir şeyi olmayanlar için çok eğlenceli bir yerdir şüphesiz. Orada insan pek çok şey görebilir. Meralardan gelmiş genç atlar ve pek çok midilliye rastlarsınız. Ayrıca yüzlerce yük atı vardır. Yük arabalarını çeken bu hayvanların bazılarının kuyruklarını kırmızı kurdeleyle örüp bağlarlar.

Bu arada benim gibi iyi yetişmiş, güzel ve safkan atlar da vardır. Onlar bir kaza geçirdikleri için, bir kusurları olduğu ya da nefes darlığı yüzünden değerlerini kaybetmişler ve ikinci sınıf birer hayvan haline gelmişlerdir.

Bazen her bakımdan mükemmel atlara rastlarsınız. Onlar başlarını arkaya atarak kendilerinden emin bir tavırla dolaşırlar. Böylece ne kadar iyi yetiştirilmiş olduklarını gösterirler.

Geride duran hayvanlar çok çekmiş zavallılardır. Ağır iş yüzünden çökmüşlerdir. Kiminin diz kemikleri dışarıya fırlamıştır. Kimi her adımda arka ayaklarını sürür. Hayatından bezmiş gibi bakan atlar görürsünüz. Onların alt dudakları sarkar, kulakları da başlarına yapışmış gibi durur. Bazılarıysa o kadar zayıftır ki kaburgalarını sayabilirsiniz. Bütün bu zavallılara bakarken atların içleri parçalanır. Ama canlı, sağlam bir at da bir gün aynı duruma düşeceğini hiç aklından geçirmez.

İşte beni de bir at panayırına götürdüler. Orada zorlu pazarlıklar oluyordu. Adamlar fiyat söylüyor ve atları daha ucuza kapatmaya çalışıyorlardı. Satıcılar ise daha fazla para istemekteydiler. Dünyanın hiçbir yerinde bir at panayırındaki kadar yalan söylenmez. Hiçbir yerde bu kadar hile yapılmaz.

Beni oradaki sağlam ve işe yarar görünüşlü bir iki atın yanına koymuşlardı. Birçok insan gelip bize baktı. Beyefendiler biçimsiz dizlerimi görünce benden uzaklaştılar. Beni satmaya çalışan adam dizlerimin, ahırda ayağımın kaymasından böyle olduğunu söylüyordu.

Gelen adamlar ilk önce ağzımı açıp bakıyorlardı. Sonra gözlerimi muayene ediyorlardı. Bacaklarımı yokladıktan sonra vücudumu çimdikleyerek etimin sıkı olup olmadığına bakıyorlardı. Sonunda yürüyüşümü izleyip beni deniyorlardı.

Orada bir adam gördüm. Kendi kendime, 'eğer o beni satın alırsa mutlu olurum,' diye düşündüm. O bir beyefendi değildi, ama kendilerinin kibar olduğunu iddia eden o kaba saba konuşan bayağı insanlardan da değildi. Ufak tefek bir adamdı.

Hareketleri çok çevikti. Bana dokunur dokunmaz onun atlara alışık olduğunu anladım. Adam yumuşak bir sesle konuşuyordu. Gri gözlerinde sevecen ve yumuşak bir ifade vardı.

Belki size garip gelecek, ama onun temiz, taze kokusunu duyunca ona hemen ısındım. O bira ve pis tütün kokmuyordu. Sanki bir samanlıktan çıkmış gibi taze ot kokuyordu.

Adam benim için yirmi üç altın verdi, ama kabul etmediler. O da uzaklaşıp gitti. Onun peşinden baktım, ama gözden kayboldu. Sonra aksi, bağırarak konuşan kaba bir adam geldi. Beni ona satacaklarını düşünerek çok korktum. Neyse o fiyat söylemeden uzaklaştı. Sonra aslında at almaya niyeti olmayan, panayıra vakit geçirmek için gelen iki kişi geldi.

Aksi halli adam da geri dönerek yirmi üç altın teklif etti. Zorlu bir pazarlığa giriştiler. Çünkü beni satmaya çalışan adam beni istediği fiyata satamayacağını anlamıştı. Onun içinde fiyatı indirmeyi düşünüyordu.

O sıra gri gözlü adam geri geldi. Onu görünce dayanamayarak başımı uzatmışım. Adam sevgiyle yüzümü okşadı.

"O eski dost," diye mırıldandı. "Birbirimizle iyi anlaşacağımızı sanıyorum. Bu at için sana yirmi dört altın veririm."

"Yirmi beş ver, at senin olsun."

Dostluğa kabul ettiğim gri gözlü adam:

"Yirmi dört altın, altı şilin," dedi. "Daha fazlasını vermem. Şimdi satıyor musun, satmıyor musun?"

Satıcı bağırdı:

"Tamam. Bu atın çok yetenekli olduğuna güvenebilirsin. Çalışkan, iyi huylu bir hayvandır. Onu arabaya koşup müşteri taşıyacaksan, atı bedavaya aldın sayılır."

Adam parayı ona saydı. Sonra dizginimi tuttu, beni panayırdan çıkararak bir hana götürdü. Orada bir eyer ve gem hazır bekliyordu. Bana bol bol yulaf verdi. Ben yerken de yanımdan ayrılmadı. Bir benimle, bir kendi kendine konuştu.

Yarım saat sonra da yola çıktık. Gölgeli yollardan, ağaçların arasından geçerek Londra'nın yolunu tuttuk.

Sonunda Londra'ya girdik. Bu büyük şehirde yollar epey kalabalıktı. Hava kararmaya başladığı için gaz lambaları yakılmıştı. Sağda ve solda caddeler vardı. Ayrıca sık sık da geniş caddeler birbirini kesiyordu. Bu yolların bitip tükenmeyeceğini düşündüm. Sonunda bir caddeden geçerek sıra sıra kira arabalarının durduğu bir yola geldik.

Binicim neşeli bir sesle:

"İyi geceler, patron!" diye seslendi.

"Merhaba. İyi bir şey alabildin mi bari?" diye biri cevap verdi.

Yeni sahibim:

"Öyle sanıyorum," diye yanıt verdi.

"Hayırlı olsun."

"Teşekkür ederim," diyerek sahibim yoluna devam etti. Biraz sonra yan sokaklardan birine saptık. Biraz daha gittikten sonra çok karanlık ve dar bir sokağa girdik. Yolun bir tarafında bakımsız yerler vardı. Öbür tarafta da ahırlar ve arabalıklar olduğunu tahmin ettim.

Yeni sahibim o evlerden birinin önünde durarak ıslık çaldı. Kapı açıldı ve genç bir kadın dışarıya çıktı. Kadının peşinden küçük bir kızla erkek çocuğu koştular.

Binicim aşağıya atlarken onu büyük bir heyecanla karşıladılar. Adam:

"Haydi oğlum Harry," dedi. "Kapıyı aç. Annen de bize bir lamba getirsin."

Biraz sonra küçük bir avluda hepsi etrafıma toplandılar. Küçük kız sordu:

"O uysal mı, baba?"

"Evet Dolly. Senin küçük kedin kadar yumuşak başlı. Gel de onu okşa bakalım."

Küçük kız hemen yaklaşıp, eliyle omuzumu okşadı. Benden korkmadığı belliydi. Bu o kadar hoşuma gitti ki bilemezsiniz!

Kadın da:

"Ona kepek lapası vereyim," diye mırıldandı. "Bu arada sen de hayvanı silip üstünü kurutursun."

"Çok iyi edersin Polly. Onun kepek lapasından memnun kalacağından eminim. Bana da iyi bir yemek hazırladığını biliyorum zaten."

❖❖❖

Yeni sahibimin adı, Keremiah Barker'dı. Ama herkes ona Jerry diyordu. Bende ondan aynı isimle söz edeceğim. Karısı Polly'de çok cana yakın bir insandı. Tombul, derli toplu, kısa boylu bir kadındı. Siyah saçları, kara gözleri, küçük bir ağzı, gülümseyen bir yüzü vardı.

Jerry'nin oğlu on ikisine basmak üzereydi. Uzun boylu, terbiyeli, uysal ve dürüst bir çocuktu. Dolly ise sekiz yaşındaydı ve annesinin modeliydi. Hepsi de birbirlerine çok düşkündüler. O zamana kadar birbirini böyle seven, mutlu ve neşeli bir aile görmemiştim.

Jerry'nin bir arabası ve bir atı vardı. Arabasını kendisi kullanıyor ve bakımıyla da yine kendisi ilgileniyordu. Diğer

at, iri kemikli, boylu ve kır bir attı. Adı da Kaptan'dı. Zavallı epey yaşlanmıştı. Ama gençliğinde çok iyi bir hayvan olduğu belliydi. Hâlâ da gururlu bir tavırla başını kaldırıyor ve sırtını geriyordu. Yani çok iyi yetiştirilmiş, soylu, terbiyeli, zayıf ve yaşlı bir attı.

Kaptan, gençliğinde Kırım savaşına gittiğini anlattı bana. O zamanlar ki sahibi bir süvari subayıymış. Hem bu subay, alayı idare etmişti.

Ertesi sabah sahibim beni iyice temizleyip fırçaladı. Polly ve Dolly de beni görmek için avluya geldiler. Kadınla kızı benimle dost olmayı istiyorlardı. Harry ise sabah erkenden kalkmıştı ve babasına yardım etmekteydi.

"Bu at çok sevimli," diye fikrini açıkladı Harry. "Uysal ve terbiyeli."

Polly bana yarım elma getirmişti. Dolly ise bir dilim ekmek. Onlar bana öyle özen gösterdiler ki kendimi eski günlerin değerli Siyah İnci'si sandım. Eskisi gibi okşanmak ve tatlı sözleri işitmek ne kadar zevkliydi. Ben de onlara kendileriyle dost olmak istediğimi anlatmak için her şeyi yaptım. Polly:

"Bu at çok güzel," diye fikrini açıkladı. "Bir kira arabasına yakışmayacak kadar hoş bir hayvan. Dizleri sakatlanmamış olsaydı onu arabaya asla koşmazdık."

"Doğru. Yalnız hayvanın dizlerinin sakatlanmasına kimin sebep olduğunu anlamamıza olanak yok. Bunun gibi

ayaklarını sıkıca yere basan, dengeli ve zarif bir hayvana şimdiye kadar binmemiştim. Ona eski atımın adını verelim 'Jack' diyelim. Ne dersin Polly?" diye sordu Jerry.

"İyi edersin," diye yanıtladı kadın. "Jack iyi bir hayvandı. Onun ismi unutulmamalı."

Sabah, Kaptan arabayı çekerek gitti. Harry okuldan dönünce yanıma gelerek bana yem ve su verdi. Öğleden sonra da beni arabaya koştular. Jerry, koşum takımlarına baktı. Dizgi bağlarının ve gemin rahat olup olmadığını kontrol etti. O anda bana bakanın John Manly olduğunu sandım. Adam bana ne çift gem takmıştı ne de gem zinciri. Yalnızca alıştığım cinsten bir halka gemim vardı. Ne kadar rahat ettiğimi bilemezsiniz.

Caddeden geçerek arabaların durduğu sokağa girdik. Caddenin bir yanında yüksek binalar vardı. Onların altında da süslü dükkanlar olduğunu fark ettim. Karşı tarafta ise eski bir kilise ve etrafı parmaklıklarla çevrili bir avlusu vardı. İşte bu parmaklıkların önünde sıra sıra arabalar bekliyorlardı. Arabaların müşteri beklediklerini de sezdim tabi. Yerde biraz saman vardı. Adamların birkaçı toplanmış konuşuyorlardı. Bazıları ise arabadaki yerlerine oturmuş gazete okuyorlardı. Bir ikisi de atlarına yem veriyor, su içiriyorlardı.

Biz sıranın sonuna yaklaşıp durduk. Adamlar yanıma yaklaşıp hakkımda fikir yürütmeye başladılar.

"Bu hayvan tam cenaze törenlerine göre," dedi biri.

Başka biri bilgiç bir tavırla başını salladı:

"Bu hayvan fazla güzel. Safkana da benziyor. Bana kalırsa birkaç gün sonra onun kötü bir tarafı olduğunu anlayacaksın. Bu konuda iddiaya girebilirim. Yoksa benim adım da Jones değil."

Jerry, neşeli neşeli güldü.

"Neyse onun kusuru ortaya çıkana kadar üzülmeme neden yok. Şimdiden bunu düşünüp tasalanmak saçma. Onun için bir süre daha neşemi kaybetmeyeceğim."

Sonra kocaman yüzlü bir adam bize yaklaştı. O geniş bir pelerini olan kalın bir palto giymişti. Paltonun iri beyaz düğmeleri vardı. Adamın şapkası da griydi. Boynuna da mavi bir eşarbı gevşekçe sarmıştı. Onu görür görmez kendisinden hoşlandığımı hissettim. Diğer adamlar da ona yol açtılar. Adam sanki satın alacakmış gibi beni tepeden tırnağa muayene etti. Sonra hafifçe doğrularak mırıldandı.

"Tam da işine uygun bir at seçmişsin, Jerry. Ona kaç para verdiğin hiç önemli değil. Çünkü bu hayvan verdiğin paraya değer."

Böylece orada benim iyi bir at olduğum kesinlikle belirtilmiş oldu.

O adamın adı Grant'dı. Fakat ona Gri Grant ya da Patron Grant diyorlardı. Duraktaki en eski arabacıydı. İşleri hallet-

meyi, tartışmalara engel olmayı o üzerine almıştı. Genellikle neşeli bir adamdı. Ama sinirlendiğinde kimse yanına yaklaşmaya cesaret edemiyordu. Özellikle içkiyi fazla kaçırdığı zamanlar ahbapları bile yanına uğramıyordu. Çünkü o zaman yumruklarını kullanıyordu. Elinin çok ağır olduğu da bir gerçekti.

Londra'da kiralık araba atı olarak geçirdiğim ilk hafta beni çok yordu. Londra'ya alışık değildim. O gürültü, kalabalık, acele ve aralarından geçmem gereken atlar, yük ve yolcu arabaları sinirlerimi iyice bozuyordu. Ama kısa bir süre sonra binicime güvenebileceğimi anladım. Ondan sonra biraz içim rahatladı.

Jerry o güne kadar tanıdığım biniciler içinde en iyilerinden biriydi. Kendisini düşündüğü kadar atlarını da düşünüyor ve koruyordu. Kısa bir süre sonra benim çalışmayı istediğimi anladı. Ondan sonra da kamçısını hemen hemen hiç kullanmadı. Yalnızca yola çıkmak istediği zaman kamçının ucunu hafifçe sırtıma değdiriyordu. Ben zaten onun dizginleri ele alışından yola çıkmamız gerektiğini anlıyordum.

Kısa bir süre içinde sahibimle birbirimize alıştık. Bir at ve insan birbirlerini ne kadar anlarsa biz de o kadar anlaşıyorduk. Ahıra döndüğümüz zamanlarda da Jerry bizim rahat etmemiz için elinden geleni yapıyordu. Bölmelerimiz meyilli arazi üzerindeydi. Jerry, bölmelerin arkasına çıkabilen cinsten iki demir parmaklık takmıştı. Geceleri dinlenirken

kayışlarımızı çıkarıyor ve bizi serbest bırakıyordu. Böylece bölmelerimizde istediğimiz gibi sağa sola dönebiliyorduk.

Jerry bizi tertemiz tutuyordu. Ayrıca mümkün olduğu kadar da değişik yiyecek vermeye çalışıyordu. Yemimiz daima boldu. Ahırda hep temiz su bulunmasına dikkat ediyordu. Sadece terli döndüğümüz zaman bize soğuk su vermiyordu.

Kimi insanlar atların istedikleri kadar su içmelerinin zararlı olduğunu söylerler. Ama bizlere istediğimiz kadar su içme imkanı verilmesi daha iyidir. Biz azar azar su içeriz. Bu da birden yarım kova suyu içmemizden çok daha yararlıdır. Çünkü atlar uzun süre su içmezlerse bir anda fazla içerler ve bu da onlara dokunur.

Bazı seyisler evlerine dönüp biralarını içerler ve bizleri de hiç düşünmezler. Oysaki bizler kuru ot ve yulaf yediğimizden susarız ve dilimiz damağımıza yapışır. Ondan sonra da suyu bulduk mu içerde içeriz. Bu da nefes almamızı etkiler ve bazen de midelerimizi üşütürüz.

Londra'da ki en keyifli şey pazar günleri tatil olmasıydı. Bütün hafta o kadar çok çalışıyorduk ki, bu şekilde fazla dayanmamıza imkan yoktu sanırım. Ama pazarları dinlenerek gücümüze kavuşuyorduk. Hem o zamanlar Kaptan'la baş başa kalarak sohbet de ediyorduk.

❖❖❖

Kaptan'ı daha küçüklüğünden itibaren bir ordu atı olarak eğitmişlerdi. İlk sahibi Kırım savaşına giden bir subaydı. Kaptan:

"Diğer atlarla beraber eğitim görmek bana çok zevk verirdi," diye anlattı. "Hep birlikte tırısa kalkıyorduk. Hep birlikte sağa sola dönüyorduk. Emir verilince duruyorduk. Yahut bir boru çalınınca ya da komutan işaret verince dolu dizgin hücuma geçiyorduk."

"Ben gençken, çok beğenilen güzel bir attım. Tüylerim yer yer kurşini renkteydi. Çok cesur ve genç bir beyefendi olan sahibim beni çok severdi. Sahibim sık sık, 'bir savaş atının hayatı çok zevklidir,' derdi. Ama bizi büyük bir gemiye bindirip savaşa gönderecekleri zaman düşüncesini değiştirdi. Gemiye binmemiz için karınlarımızın altından kalın kayışlar geçirdiler. Debelenip kurtulmaya çalışmamıza karşın bizi aletlerle havaya kaldırdılar. Ayaklarımız yerden kesildi. Sonra suyun üstünden geçip o kocaman geminin güvertesine indirildik. Ondan sonra da bizi tutarak, küçük kapalı bölmelere soktular. Uzun bir süre gökyüzünü görmedik. Bacaklarımızı uzatacak kadar da yer yoktu. Gemi bazen fırtına yüzünden sallanıyordu. O zamanlarda biz bölmelerde savruluyorduk. Neyse sonunda bu gemi yolculuğuda bitti. Neşeyle kişnedik. Çünkü ayaklarımız altında sert toprağı hissetmek bize güven vermişti.

Kısa bir süre sonra geldiğimiz yerin vatanımızdan çok farklı bir yer olduğunu öğrendik. Savaşmak bir yana burada birçok zorluğa da katlanmamız gerekti. Ama askerlerin çoğu atlarına düşkündü. Onlar kar, soğuk, ıslaklık ve alışmadığımız tüm aksaklıklardan bizi koruyorlardı."

"Peki savaşmak?" diye sordum. "Bu her şeyden daha korkunç değil miydi, Kaptan?"

Kaptan bir süre düşündü.

"Bu konuda fazla bir şey söyleyemeyeceğim. Çünkü bizler daima boru sesini duymaktan hoşlanırdık. Bize emir verilmesinden zevk alırdık. Bir an önce saldırıya geçmek için sabırsızlanırdık. Bazen emir verilmesi için saatlerce beklediğimiz olurdu. Ama emir verilir verilmez, sanki top gülleleri, süngü ve kurşunlar yokmuş gibi ileriye atılırdık.

Binicilerimiz eyerde sıkı sıkıya oturup dizginlerimizi tuttuğu sürece korku nedir bilmezdik. Her yanda bombalar patlayıp binlerce parçaya bölündüğü zaman bile ürkmedik. Soylu sahibimle birçok saldırıya katıldım. Hiç yaralanmadım, ama kurşun yiyip de yere yığılan, süngülerin paraladığı hayvanlar, göğüsleri kılıç darbeleriyle açılan zavallıları gördüm. Biz onları savaş alanında ölü bırakıp uzaklaştık. Ama ben bir kez bile kendi hesabıma korkmadım.

Sahibimin neşeli sesini duymak bana yetiyordu. O bağırarak adamlara cesaret verirken, ben kendisinin as-

la öldürülmeyeceğine inanırdım. Sahibime öyle büyük bir güvenim vardı ki o beni idare ederken hiç düşünmeden bir topun ağzına bile saldırabilirdim. Birçok cesur insanın parçalandığını gördüm. Pek çoğunun ağır yara alarak eyerlerinden düştüklerin gördüm. Ölmek üzere olanların çığlık ve iniltilerini duydum.

Kandan kaygan hale gelmiş savaş alanında dörtnala giderken yaralı bir adamı ya da atını ezmemek için sık sık sağa sola dönmem gerekirdi. Ama bir gün sonunda bende korkunun ne demek olduğunu anladım. O korkunç günü asla unutmayacağım."

Yaşlı Kaptan bir süre durup, dinlendi. Sonra derin bir nefes aldı. Ben merakla bekliyordum. Sözlerine yeniden devam etti:

"Bir sonbahar günüydü. Her zaman ki gibi şafaktan bir saat önce bizim süvari birliği hazırdı. Ama savaşacakmıydık yoksa bekleyecekmiydik, henüz belli değildi. Subaylar atlarının yanında durmuş bekliyorlardı. Emir gelecekti. Hava ışımaya başladıkça subaylarında heyecanlandıklarını fark ettim. Sonra subaylardan biri gelerek emir verdi. Herkes atlarına atladı. Bütün atlar binicilerinin dizginlerini çekmelerini bekliyorlardı. Hepimiz canlı ve heyecanlıydık. Ama bizleri çok disiplinli eğitmişlerdi.

Sevgili sahibim ve ben öndeydik. O kımıldamadan oturuyor ve karşıya bakıyordu. Bir ara sevgiyle boynuma vurarak, 'bugün işimiz çok,' dedi. O sırada çok düşünceli bir hali vardı. Onun elini boynumda hissetmeyi çok severdim. Gururla sırtımı gerdim. O anda çok mutluydum, ama yinede yerimden kımıldamadım. Çünkü sahibimin huyunu çok iyi bilirdim. Onun ne zaman sakin olmamı, ne zaman neşeli olmamı istediğini hemen sezerdim.

O gün neler olduğunu tam olarak anlatmama imkan yok. Ama o gün sevgili sahibimle son kez birlikte hücuma geçtiğimizi söyleyeceğim. Biz düşman toplarının önündeki vadideydik. Artık ağır silahların homurtusuna, tüfeklerin patlamasına, çevremize düşen şarapnel parçalarına alışmıştık. Hücumda ateş hattına girmiştik. Sağdan, soldan, önden durmadan şarapnel ve kurşun yağıyordu. Birçok cesur adam yere serildi. Pek çok at düştüğü yerde kaldı. Binicisini kaybeden bazı atlarda deli gibi dörtnala gitmeye başladılar. Sırtlarında güvendikleri ve dizginlerini tutan bir binici olmadığı için korkmuşlardı. Yalnız başına saldırmak onların alışık olmadığı bir şeydi. Biraz sonra bu atlar dönerek eski arkadaşlarının yanına geldiler. Onlarla birlikte binicisiz olarak saldırıya devam ettiler."

O günü anımsayan Kaptan, bir an durduktan sonra:

"Çok korkmuştuk," dedi. "Ama korkumuza karşın kimse durmadı. Kaçmaya kalkan da olmadı. Gittikçe azalıyorduk.

O topa doğru dörtnala yol almalıydık. Topun etrafı beyaz bir duman içindeydi, ama ağzı ateş kusuyordu. Sevgili sahibim sağ elini havaya kaldırmış adamlarına cesaret vermek için bağırıyordu. O sırada topun güllelerinden biri başımın hemen üzerinden geçti ve sahibime çarptı. Onun bu yüzden üstümde sallandığını duydum, ama ağzını açıp ses bile çıkarmadı. Ben hızımı azaltmaya çalıştım. Sahibimin kılıcı sağ elinden düşmüştü. Sol elindeki dizgini de bırakmıştı. Sonra eyerden kaydı ve yere yuvarlandı. Öbür süvariler hızla yanımızdan geçtiler. Onların saldırıları sırasında ben de ileriye doğru sürüklendim ve sahibimin düştüğü yerden uzaklaşmak zorunda kaldım."

Kaptan üzgün üzgün içini çekti.

"Ben onun yanında kalmayı istiyordum. Sahibimi atların ayakları altına bırakmak istemiyordum. Artık sahipsiz ve dostsuz kalmıştım. O kanlı savaş alanında tek başınaydım. İşte o anda korkuya kapıldım. Korkudan zangır zangır titriyordum. Ömrümde öyle titrediğimi hiç bilmiyordum. Sonra diğer atlardan gördüğüm gibi ben de onlara katılarak saldırıya devam etmek istedim. Ama subayların ellerindeki kılıçlar yüzünden atların arasına bir türlü katılamıyordum.

O sırada atı vurulan bir subay benim dizginlerimi yakaladı. Üstüme atladı. Bu yeni sahibimle yine saldırıya geçtim. Ama bizim kahraman birliğimizi haince taramışlardı. Top ve silahların korkunç ateşinden kurtulup sağ kalanlar dörtna-

la geri döndüler. Bazı atlar öylesine kötü yaralanmışlardı ki kan kaybından kımıldayacak halleri kalmamıştı. Bazı soylu hayvanlarsa üç ayaklarıyla kendilerini çekip yollarına devam etmeye çalışıyorlardı. Onların iniltileri içimi paralıyordu. Zavallı hayvanlar bu savaştan canlarını kurtararak geri çekilen süvarilere yalvarır gibi bakmaktaydılar. O bakışları hiç unutmayacağım. Savaş sona erince yaralıları geriye taşıdılar. Ölüleri de gömdüler."

"Peki yaralanan atlar ne oldu?" diye sordum. "Onları ölmeleri için savaş alanına mı bıraktılar?"

"Hayır, ordu veterinerleri savaş alanına gittiler. Yaşayamayacak halde olan atları vurup öldürdüler. Yaraları hafif olanları ise geri getirdiler. Ama o sabah hücuma geçen süvari birliğindeki istekli soylu hayvanların çoğu geri dönmedi. Ahırlarımda ki hayvanların her dört tanesinden üçü savaş alanında kalmıştı.

Bir daha sevgili sahibimi görmedim. Sanırım sırtımdan düştüğü an ölmüştü. Başka bir sahibi onun kadar sevemedim. Daha sonraları birkaç kez daha savaşa katıldım. Bir kez de yaralandım. Ama yaram önemli değildi. Savaş bitince de tekrar İngiltere'ye döndüm. Savaşa gitmeden önceki gibi güçlü ve kuvvetliydim."

"Ama birçok kimse savaştan olağanüstü bir şeymiş gibi söz ediyor," diye mırıldandım.

Yaşlı at kulaklarını oynattı.

"Ah! Onlar öyle konuşurlar. Çünkü hiçbiri ömründe savaş görmemiştir. Ortada düşman olmadığı zaman savaşırmış gibi manevra yapmak zevklidir tabi. Bu atların çalışmalarını da sağlar. Sonra süvarilerin dörtnala geçişini de seyretmek hoştur. Evet tüm bunlar iyi, ama binlerce cesur ve iyi asker ve atları ölür ya da sakatlanırsa o zaman savaşın iyi bir şey olmadığı anlaşılır."

Bu hikayeyle çok ilgilenmiştim.

"Peki neden savaşıyorlardı?" diye sordum.

"Bilmiyorum," diye yanıtladı yaşlı Kaptan. "Bu bir atın anlayamayacağı bir şey. Ama çok kötü yaratıklardı herhâlde. Çünkü eğer öyle olmasaydı, biz ta deniz aşırı yerlerden kalkarak onları öldürmeye gitmezdik sanırım."

❖❖❖

Yeni sahibimden daha iyi bir insan olamazdı. O iyi kalpli, yumuşak başlı ve John Manly gibi haksızlığa tahammül edemeyen bir adamdı. Jerry öyle iyi huyluydu ki onunla kavga etmeye bile imkan yoktu. Adam kendi kendine şarkılar yapar ve bunları da söylemekten zevk alırdı. En sevdiği şarkılardan biri şuydu:

"Gelin, ey anne babalar,

Kardeşler ve halalar.

Bir araya toplaşın,

Daima yardımlaşın."

Adam sık sık bu şarkıyı söylerdi. Hoş evinde de eşi ve çocuklarıyla daima bir aradalardı. Tam olarak mutlu bir aileydiler. Birbirlerine destek olmaktan, yardım etmekten zevk duyuyorlardı.

Hepsi de sabahları çok erken kalkardı. Çünkü Jerry erken kalkarak daha çok işin başarılacağına inanıyordu. Tembellikten zamanı boşa harcamaktan hiç hoşlanmazdı. Onu en çok kızdıran şeyse insanların daima geç kalmalarıydı. Bu geç kalan insanlar arabaya biner binmez, 'bizim işimiz acele,' derlerdi. 'Çünkü geç kaldık. Onun için hızlı gitmelisin arabacı. Atı hızlı sürmeye bak.'

Bir gün, araba durağının yakınındaki meyhaneden iki genç adam çıktı. Bu serseri halli genç adamlar hiç de hoşuma gitmemişlerdi. Onlardan biri Jerry'yi çağırdı.

"Hey arabacı! Buraya gel. Biz geç kaldık. Onun için son sürat yola koyulmalısın. Bizi Victoria Tren İstasyonuna götüreceksin. Saat on iki trenine yetişeceğiz. İstediğimiz hızda gidersen sana bir şilin daha veririz."

Ama Jerry, onları arabasına birdirmedi:

"Ben sizi ancak her zamanki hızımla götürebilirim efendim. Şilinleriniz için atlarımı asla yormam."

Bizim arkamızda da Larry'nin arabası duruyordu. O hemen kapısını açtı ve:

"Buyrun beyefendiler. Aradığınız adam benim. Benim arabama binin. Atım sizi istediğiniz yere götürecektir." Müşterileri arabaya bindirip kapıyı kapattıktan sonra Jerry'ye göz kırptı. "Bu arkadaş atını ancak tırısa kaldırır. Daha hızlı gitmeye vicdanı el vermiyormuş."

Adam yerine atladı. Bitkin atına kamçıyı indirdiği gibi dörtnala yola çıktı.

"Hayır Jack, bir şilin için böyle şeylere değmez. Öyle değil mi oğlum?" dedi ve boynumu okşadı Jerry.

Bizim Jerry atı hızlı koşturup yormaya karşıydı. Sorumsuz kimseleri memnun etmeye çalışmak için böyle bir şeyi asla yapmazdı. O hep normal bir hızda giderdi. Ama önemli bir neden olursa atını dört nala sürmekten çekinmeyeceğini söylerdi.

Bir sabah olanları çok iyi anımsıyorum. Biz yine her zamanki gibi yerimizde durmuş müşteri bekliyorduk. O sırada elinde ağır bir bavul olan genç bir adam, kaldırıma atılmış bir portakal kabuğuna basarak kaydı ve sonra şiddetle yere kapaklandı.

Onu kaldırmak için koşanların başında da Jerry vardı. Onu bir dükkana sokarak oturtmak istediler. Genç adam çok acı çekiyordu.

Jerry de biraz sonra yanıma döndü. Ama on dakika sonra dükkancılardan biri ona seslendi. Jerry de dizginlere dokundu. Gidip kaldırımın yanında durduk.

Genç adam:

"Beni Güneydoğu Tren İstasyonu'na götürebilir misiniz? diye sordu. "Düştüğüm için epey sersemledim. Korkarım ki bu yüzden de geç kalacağım. Oysa on ikide kalkacak treni kaçırmamam lazım. Bu son derece önemli. Eğer beni zamanında trene götürebilirseniz çok sevineceğim. Ayrıca bu zahmetinize karşılık fazla para vereceğimi de söylemeliyim."

Jerry, candan bir tavırla yanıtladı.

"Elimden geleni yaparım efendim. Yalnız siz o yola dayanabilecek misiniz?" Genç adamın yüzü bembeyazdı.

"Gitmem şart," dedi genç adam içten bir tavırla. "Lütfen kapıyı açın. Zaman kaybetmemiz lazım."

Bir dakika sonra Jerry arabanın üstündeki yerindeydi. Bana neşeli bir sesle bağırdı ve dizginlerimi hafifçe çekti. Durumu hemen anladım tabi.

"Hadi oğlum, Jack," dedi. "Göster kendini. Onlara nasıl gidileceğini gösterelim. Londra'da bir arabanın nasıl gideceğini görsünler!" diye bağırdı Jerry.

Öğle saatlerinde şehirde hızlı gitmek bir hayli zordur. Çünkü yollar arabalarla doludur. Ama biz elimizden geleni

yaptık. İyi bir arabacı ve at birbirlerini anlayacak olurlarsa pek çok şeyi başarmaları mümkündür.

Olağanüstü bir ağzım vardı. Yani dizginime dokunulur dokunulmaz ağzım bunu hissederdi ve ben ne yapmam gerektiğini bilirdim. Londra gibi bir yerde bir atın dizginlerini çekmeden onu idare etmek müthiş bir şey sayılırdı doğrusu. Çünkü Londra'nın caddeleri atlar, yolcu ve yük arabaları, tramvaylarla doluydu. Onlardan kimi ağır kimi hızlı giderdi. Hele tramvaylar yolcu almak için birkaç dakikada bir durur-lardı. O zaman da arkadan gelen arabada durmak zorunda kalırdı tabi. Ya da tramvayın önüne geçmeye çalışırdı.

Bazen iki arabanın arasından süzülme imkanı da olurdu. Tekerlekli arabalara sürtmeden geçebilirdiniz. Bir süre yolunuza devam ettikten sonra bu kez de önünüzde bir sürü araba biriktiğini görürdünüz. Ya ağır ağır gitmeniz, ya da önünüzdeki araçlar yüzünden durup uzun uzun beklemeniz gerekirdi.

Sonunda öndeki araçlardan birkaçı bir yan sokağa sapar ya da bir polis gelir duruma karışır ve böylece yol açılırdı. O zaman siz tıpkı tavşan kovalayan tazı gibi açılan yoldan süzülmeye kalkardınız. Ama bu arada tekerleğiniz başka bir arabanın tekerleğine takılabilirdi.

Hatta tekerlekler parçalanabilirdi. Ya da başka bir arabanın oku göğsünüze saplanabilirdi. Bütün bunlara karşı

hazırlıklı olmanız gerekirdi. Londra'da gündüz vakti hızla yol almak için sürücünün de atın da deneyimli olması gerekirdi.

Jerry'le ben buna alışıktım. Bir kez kararımız verdik mi kimse Londra sokaklarında bizim kadar hızlı gidemezdi. Ben hızlı ve cesurdum. Sürücüme de daima güvenebileceğimi biliyordum. Jerry ise hem hızlı, hem çevik, hem de sabırlıydı. O da atına güvenebileceğini biliyordu. Bu da çok önemliydi tabi.

O gün sokaklar çok kalabalıktı. Yolda üç dört dakika kadar beklememiz gerekti.

Genç adam başını camdan uzatarak, endişeyle:

"En iyisi ben inip yürüyeyim," diye mırıldandı. "Eğer yol böyle tıkalı kalırsa trene yetişemeyeceğim."

"Elimden gelen her şeyi yapıyorum efendim. Zamanında yetişeceğimizi sanıyorum. Yolun tıkanıklığının fazla süreceğini de sanmıyorum. Hem inseniz bile o bavul taşayamayacağınız kadar ağır efendim," dedi Jerry.

O sırada önümüzdeki yük arabası hareket etti. Biz de yoldaki arabaların yanından geçip ilerledik. Londra köprüsüne varınca orasının da çok kalabalık olduğunu gördük. Köprüdeki tüm araçlar aynı yöne doğru gidiyorlardı. Belki arabalarda bulunanların hepsi aynı trene yetişmeye çalışıyorlardı. Onun içinde biz de tırısa kalkarak o arabalarla birlikte köprüyü geçtik.

İstasyona geldiğimiz zaman büyük saat de on ikiye henüz sekiz dakika kaldığını gösteriyordu.

"Tanrı'ya şükürler olsun!" dedi genç adam. "Zamanında geldik. Size ve atınıza çok teşekkür ederim. Bana ne büyük bir iyilikte bulunduğunuzu tahmin edemezsiniz. Onun için şu yarım altını da alın."

Jerry bunu kabul etmedi.

"Hayır efendim. Yine de çok teşekkür ederim. Zamanında geldiğimize ben de memnun oldum, ama artık inmelisiniz. Çünkü kampana çalışıyor. Hey, hamal! Beyefendinin bavulunu al. On ikide kalkacak olan Dover hattı trenine götür bavulu. Tamam!"

Genç adam inince Jerry dizginimi hafifçe çekerek, arkamızda bekleyen arabalara yol açtı. Onlar da son dakikada trene yetişmişlerdi.

"Çok memnun oldum," diye mırıldandı sonra. "Zavallı genç adam! Onun bu kadar endişelenmesinin nedenini merak ettim doğrusu."

Jerry, sık sık kendi kendine konuşurdu. Ama bunu ancak müşteri yokken ya da durduğumuz zaman yapardı.

Jerry'le geri döndüğümüzde sırada duran arabacı arkadaşları bir hayli güldüler ve sırf fazla para alabilmek için atını dörtnala sürdüğünü söylediler. Hepsi de:

"Bu senin kurallarına aykırı bir iş," diyordu. "Peki bu işten kaç para aldın bakalım?"

Jerry, hafifçe gülümseyerek cevap verdi:

"Genellikle aldığımdan fazlaydı doğrusu. Böylece birkaç gün rahat etmemi sağlayacak."

"Pes doğrusu," dedi biri.

Bir başkası da bağırdı:

"O sinsi ve numaracı yaratığın biri. Bize öğüt verirken bir taraftan da aynı şeyi kendisi yapıyor."

Jerry birden ciddileşti.

"O beyefendi bana bahşiş olarak yarım altın vermeye kalktı, ama ben bunu almadım. Çünkü onu trene yetiştirebilmek büyük bir zevkti. Bu paradan daha önemli bence. Onun için hakkımı almış olduğumu düşündüm. Hem arada sırada Jack ile ben dörtnala gitmeye arzu edersek bu sadece ikimizi ilgilendirir. Sizin üstünüze vazife değil!"

"Yaa..." diye mırıldandı Larry. "Öyleyse sen asla zengin olamayacaksın, dostum."

Jerry, ciddi ciddi başını salladı.

"Ben de böyle düşünüyorum Larry. Fakat zenginlik beni şimdiki kadar mutlu edemez. Dua kitabımı sık sık okurum. Orada hiçbir zaman zengin olmaya çalış, diye bir öğüde rastlamadım. Onun için zengin olursam rahatım kaçar sanırım."

Patron Grant, arabasında oturuyordu. Başını çevirerek bizden yana baktı.

"Eğer sen zengin olursan bunu hakedeceksin, Jerry. Çünkü paranın getirdiği bazı belalarla karşılaşmayacaksın. Sana gelince Larry... Sen yoksul olarak öleceksin. Çünkü elini kırbacından çekmesini bilmiyorsun."

Larry kendisini savunmaya çalıştı:

"Bunu yapmak zorundayım. Bir arabacının atı yürümek istemezse kamçı kullanmak zorunda tabi ki. Onun için bende kamçıyı elimden eksik etmem."

"Fakat sen ömründe atının kırbaçsız gidip gitmeyeceğini denemedin hiç. Kamçıyı tutan elini sallamadan rahat edemiyorsun. Belki de kamçıyı sallamaktan kolun yoruluyordur. Ama bu yaptığının atını ne hale getirdiğini biliyor musun? Senin sık sık at değiştirdiğini hepimiz biliyoruz. Bunun nedenini hiç düşündün mü? Sen atlarına hiçbir zaman rahat vermiyorsun. Onları cesaretlendirecek, canlandıracak bir şey yapmıyorsun!"

"Aslında benim şansım yok," dedi Larry. "Bütün mesele de burada işte."

Patron Grant bağırdı:

"Hiçbir zamanda şansın olmayacak! Talih kuşu kimin başına konacağını çok iyi bilir. O daima iyi kalpli, mantıklı

kişileri seçer. Yıllardır kazandığım deneyimler sayesinde durumun böyle olduğuna inandım!"

Patron Grant dönerek tekrar gazetesini okumaya devam etti. Diğer adamlar da arabalarına gittiler.

❖❖❖

Bir sabah Jerry beni arabaya koşmuş, okları takıyordu. O sırada bir adam avluya girdi.

"Buyrun efendim," dedi Jerry.

Halinden kibar olduğu anlaşılan adam, mırıldandı:

"Günaydın Bay Barker. Sizinle anlaşmaya geldim. Eşim Bayan Briggs'i her pazar kiliseye götürmenizi istiyorum. Biz artık yeni kiliseye gidiyoruz. Orası da epey uzak ve eşim o yolu yürüyemiyor. Onun için arabayla gitmesini istiyorum."

"Teşekkür ederim, efendim," diye yanıtladı Jerry. "Ama benim haftada altı gün çalışmama izin var. Pazar günü çalışmam yasak."

Adam bir an durakladı. Sonra:

"Ya! Altı günlük izniniz olduğunu bilmiyordum. Ama bunu kolaylıkla değiştirebilirsiniz. Hem böylece daha fazla para kazanabilirsiniz. Ayrıca Bayan Briggs sizin arabayla gidip gelmeyi istiyor," dedi.

"Sayın eşinizin arzusunu yerine getirmeyi çok isterdim," diye mırıldandı Jerry. "Ama iş bana çok ağır geldi. Hayvanlarım da fazla yoruldu. Yıllarca bir gün bile dinlenemeden çalıştık. Eşim ve çocuklarımla bir pazar bile bir arada olamadım. Onun için son beş yıldan beri altı günlük izinle çalışıyorum. Bu hem benim için hem de atlarım için iyi oluyor."

Bay Briggs bu sözleri dinledikten sonra:

"Tabi. Her insanın pazar günleri kiliseye gitmek ve dinlenmek hakkıdır. Ama sadece pazar sabahları yapacaksın bunu. Öğleden sonraları ve geceleri de boş kalacaksın. İstediğin kadar dinlenirsin. Sonra bizim çok iyi müşteri olduğumuzu da biliyorsun."

"Sözleriniz doğru efendim," dedi Jerry. "Elimden gelse sizin ve eşiniz için elimden geleni yaparım, ama pazar günlerinden vazgeçmeme imkan yok efendim. Bizi yaratan Tanrı atları da yaratmış. Tanrı haftada bir gün dinlenmemizi istiyor. Bu arada hayvanların da dinlenmesini istiyor tabi. Tanrı'nın dediğine karşı gelemem ben. Eskiden haftada yedi gün çalışır ve bitkin düşerdim. Oysa şimdi altı gün çalışıp bir gün dinleniyorum. Onun içinde eskisinden daha sağlıklı ve neşeliyim. Atlarım da canlı ve sağlıklı. Hem eskisi gibi sık sık at da almama gerek kalmadı. Çünkü onlar da dinlenme fırsatı buldukları için çabuk çökmüyorlar. Ne olursa olsun haftada yedi gün çalışmayı istemem efendim."

"Pekala," diye söylendi adam. "Daha fazla konuşup kendinizi yormanıza gerek yok Bay Barker. Ben gidip kendime başka bir arabacı bulurum."

Adam biraz da kızarak gitti. Jerry de bana döndü:

"Başka türlü davranmamıza imkan yoktu, oğlum Jack. Sonuçta bizler de pazar günleri dinlenmeliyiz."

Sonra sesini yükselterek bağırdı:

"Polly, Polly buraya gel!"

Eşinin sesini duyan genç kadın hemen avluya çıktı:

"Ne var Jerry?" diye sordu.

"Bay Briggs geldi. Eşini her pazar kiliseye götürmemi istiyor. Ona haftada altı gün çalışma iznim olduğunu söyledim. Ama adam bana bol para vereceğini söyledi. Hem biliyorsun Polly, onlar iyi müşterilerimdir. Bayan Briggs çarşıya çıktı mı arabayı saatlerce bekletir. Ya da arabama binip ahbaplarına gider. Sonra da bol para verir. O daima bir hanımefendi gibi hareket eder."

"Doğru Jerry," dedi Polly.

"Aslında Bay Briggs'in teklif ettiği iş kolay," diye mırıldandı Jerry. "Atlar yorulmazlar. Bu geç kalan müşterileri trene yetiştirmek için çok hızlı gitmeye benzemez. Eğer Bay Briggs'in istediğini yapmazsam bir daha arabama binmeyecekler sanırım. Kendilerine başka bir araba bulacaklar. Bu konuda senin de fikrini almak isterim. Sen ne dersin karıcığım?"

Kadın birden çok ciddileşti:

"Bana bak, Jerry! Bayan Briggs sana her pazar bir altın da verse yedi gün çalışmanı istemem. Hiç dinlenmeden çalışmanın ne demek olduğunu ikimizde iyi biliyoruz. Artık bizim de bir pazarımız, bir tatil günümüz var. Tanrı'ya şükürler olsun ki bizi geçindirecek kadar para kazanıyorsun."

Polly, eşine bakarak içini çekti:

"Bazen o kadar yulaf parasını, çalışma izin vergisini vermek zor oluyor. Bu arada ev kirası da var. Ama Harry de büyüyor. Yakında o da para kazanmaya başlar. Ben her türlü zorluğa katlanarak daha fazla çalışmaya da razıyım. Ama o eski kötü günlere dönmeyi istemem. O zamanlar sen çocuklarına ayıracak bir dakika bile zaman bulamazdın. Birlikte bir kez bile kiliseye gidemezdik. Birlikte bir neşeli gün geçiremezdik. Tanrı bizi o günlere dönmekten korusun, Jerry."

"Bende zaten aynı şeyleri Bay Briggs'e söyledim. Sen hiç merak etme Polly. Haftada sadece altı gün çalışmaya kararlıyım. Sen kendini hiç üzme."

O sırada Polly, ağlamaya başlamıştı.

"Bu günkünün iki mislini de kazansam o eski günlere dönmeye niyetim yok. Bu konuda kararımızı verdik Polly. Haydi artık yüzün gülsün, bende arabanın oklarını takayım."

Bu olayın üzerinden üç hafta geçti. Bayan Briggs de bir kez olsun arabayı istetmedi. Onun için durakta durup

müşteri almayı beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Jerry bu duruma çok üzüldü. Çünkü devamlı durakta müşteri beklemek arabacıyı da atı da fazla yorardı.

Fakat karısı Polly, daima ona cesaret verip, neşelendirmeye çalışıyordu.

"Üzülme," diyordu. "Sen elinden geldiği kadar çalış ve gerisini de Tanrı'ya bırak. Nasıl olsa bir gün her şey düzelecektir. Bundan emin olabilirsin."

Kısa bir süre sonra Jerry'nin en iyi müşterisini kaybettiğini herkes duydu. Parayı düşünen arabacılar:

"Budalalık etmişsin," dediler. "Öyle bir müşteri kaçırılmazdı."

Arabacı Truman:

"Çalışan adamlar pazar günlerinin ellerinden alınmasına izin vermemeliler," dedi. "Haftada bir gün dinlenmek insanların olduğu kadar hayvanlarında hakkıdır. Tanrı'nın emrine göre haftada bir gün dinlenmemiz lazım. İngiltere yasaları da yine haftada bir gün dinlenmemizi emrediyor. Bizler yaşamın verdiği bu haktan yararlanmalı ve vazgeçmemeliyiz. Böylece çocuklarımız da zamanı gelince aynı haktan yararlanabileceklerdir."

Larry, lafa karıştı:

"Senin gibi dinine düşkün adamlar böyle söylerler tabi. Ama ben cebime çok para girsin isterim. Zaten benim dine

inandığım da yoktur. Çünkü sizin gibi dindar olanların durumu dinsizlerinkinden hiç de farklı değil."

Jerry de dayanamayarak:

"Dini olan bir kimsenin durumu iyidir," diye yanıtladı. "Sadece kendilerine dindar insan süsü verip de aslında öyle olmayanlar senin dediğin durumda olabilirler ancak. Bir insan kızıp bağırır, komşularıyla kavga eder, borçlarını da ödemezse o insan dinsizdir. O istediği kadar kiliseye gitsin, bir yararı olmaz. Bazı insanlar yalancı ve kötü niyetliyse bu dinin doğru olmadığı anlamına gelmez. İnsan sadece inancı sayesinde mutlu olabilir ve dünyayı daha güzel bir hale getirebilir."

Bu kez de arabacı Jones fikrini açıkladı.

"Din bir işe yarasaydı, o zaman papazlar bizim pazarları çalışmamıza engel olurlardı. Pazar günleri aslında bize müşteri bile çıkmıyor. Kiliselere gidenler olmasa hiç para kazanamayacağız. Onları pazarları kiliseye götürüyorum, ama ben gidip de dua etmiyorum. Çünkü ben çalışmak zorundayım. Artık öbür dünyada onlar benim ruhumun da hesabını vereceklerdir."

Birkaç kişi bu sözleri alkışlayacak oldu, ama Jerry:

"Her insan kendi ruhundan sorumludur. Ruhunla kendin ilgilenmelisin. Sen pazar günü durağa gelip müşteri beklersen, müşteri ne yapsın? Müşteri pazar günü çalışan bir

arabacının işe ihtiyacı olduğunu düşünerek arabasına biner. Bu arabaya ben binmezsem nasıl olsa bir başkası biner diye düşünür. Pazarları çalışmak istemiyorsan ya git evinde otur ya da diğer arabacılarla..."

"Peki o zaman pazarları kiliseye gitmek isteyen o insanların hali ne olur?" diye sordu Larry.

Jerry, dudak büktü:

"Başkalarının hayatını planlamak bana düşmez," dedi.

Bundan iki üç hafta sonra bir gece yarısı avluya girdik. Polly, elinde lambayla bizi karşılamak için yola çıktı. Kadın, hava fazla yağmurlu olmadığı zamanlar bizi hep böyle yolda karşılardı.

Polly, heyecanla bağırdı:

"Her şey yoluna girdi Jerry."

"Ne oldu?"

"Bayan Briggs bugün öğleden sonra uşağını yolladı. Yarın sabah on birde kendisini evinden almanı istiyor. Sanırım alışverişe çıkacakmış. Uşağa, 'Jerry, yarın gelip hanımını alır,' dedim. 'Biz onun başka bir arabacı tuttuğunu sanıyorduk,' diye de ekledim. Bu sözlerim üzerine uşak; 'Öyle,' diye cevap verdi. 'Bay Barker pazar günleri hanımımızı kiliseye götürmeyi reddettiği için, efendim kızdı. Başka bir arabacıyla anlaştı. Ama sonra memnun kalmadı. Birçok araba denediler, ama hanımım hiçbirinden hoşlanmadı.

Sonra arabalardan hiçbiri Bay Barker'ın ki kadar temiz ve bakımlı da değilmiş. Sonunda Bayan Briggs, eşinizin arabasından başka arabaya binmek istemediğini söyledi.' İşte durum bundan ibaret Jerry"

Polly, bunları anlatırken nefes nefese kalmıştı. Jerry, neşeli bir kahkaha attı.

"Senin söylediklerin doğruymuş, sevgili Polly. Her şeyin bir gün düzeleceğini söylüyordun. Sen haklısın şekerim. Her zaman olduğu gibi yine sen haklısın. Haydi sen eve gir ve yemeğimizi hazırla. Ben de Jack'in koşum takımını çıkarayım. Onu ahıra yerleştirip rahat ettireyim. Ondan sonra hemen gelirim."

❖❖❖

Bu arada kiralık araba atı olarak durumumumçok iyi olduğunu belirtmem lazım. Çünkü arabayı süren benim sahibimdi. Onun içinde bana iyi bakması, fazla yormaması gerekiyordu. Para kazanabilmek için bunu yapması gerekiyordu.

Birden fazla arabası olan kimseler vardı. Bu arabaların atlarının durumları hiç iyi değildi. Çünkü araba sahipleri bu atları para karşılığında kiralıyorlardı. Mal sahibine de her gün bu belirli parayı ödeyen arabacılarda yalnızca kazana-

cakları parayı düşünüyorlardı. Hem mal sahibinin parasına hem de kendi kazançlarını kazanmaları gerekiyordu. Atları düşünen yoktu. Bu yüzden de zavallı atlar bitkin düşüyorlardı.

Ben bu durumu anlayamıyordum, ama durakta bu konu çok sık açıldığı için bir fikir sahibi olmuştum. Çok merhametli bir adam olan Patron Grant atlara çok düşkündü. Bazen kötü bakılan ya da bitkin görünen bir at gördüğünde söylenir, hatta bağırırdı. Bir gün 'Sıska Sam' denilen kılıksız, pis, zayıf bir arabacı bizim durağa geldi. Arabasını çeken at berbat bir haldeydi.

Patron Grant, kaşlarını çatarak:

"Sen ve atın buraya gelecek yerde polis merkezine gitmelisiniz!" dedi.

Sıska arabacı parça parça bir battaniye çıkarıp sıska atının üzerine örttü. Sonra Patron Grant'a dönerek son derece ümitsiz bir tavırla konuşmaya başladı:

"Polis bu işle ilgilenecekse önce gidip arabaların sahiplerini sorguya çekmeli. Çünkü araba sahipleri bizden çok fazla kira alıyor, bize de çok düşük ücret veriyorlar. Günde bir araba ve iki at için tam on sekiz şilin ödüyorum. Onun için de daha kendi hesabımıza bir peni kazanmadan mal sahibinin parasını kazanmak gerekiyor. Eğer atlar çalışmazsa aç kalırız. Ben açlığın ne olduğunu çok iyi bilirim. Ben de ço-

cuklarım da yarı aç yarı tok yaşıyoruz zaten," diyerek içini çekti Sıska Sam.

"Altı çocuğum var," diye devam etti adam. "Onlardan yalnızca biri para kazanıyor. Ben durakta her gün on dört, on beş saat beklemek zorundayım. Şu son on, on iki haftadır bir pazar bile dinlenmedim. Deri Yüzen bir gün bile boş kalmamızı istemez. Ben fazla çalışmıyorsam, kim çalışıyor? Sıcak bir paltom olsun istiyorum. Birde yağmurluğa ihtiyacım var, ama bakacak bu kadar insan varken ben bunları nasıl alabilirim? Bir hafta önce Deri Yüzen'e olan borcumu ödemek için pelerinimi rehine koydum."

Arabacılar ona hak verir gibi başlarını sallıyorlardı.

"Doğru söylüyorsun," dedi içlerinden biri.

"Ben merhametsiz değilim. Ata özellikle kötü davrandığımı kimse söyleyemez. Bir gün bile dinlenemedim. Karım ve çocuklarımla bir saat bile başbaşa oturamıyorum. Daha kırk beş yaşındayım. Üstelik bazı müşteriler bizden şüpheleniyor, yankesiciymişiz gibi davranıyorlar bize. Onları kandırdığımızı ve fazla para aldığımızı sanıyorlar. Bize verdikleri parayı teker teker sayıyorlar. Keşke onlardan bazıları benim yerime geçselerde nasıl para kazanıldığını anlasalar."

Yanına toplanmış olan arabacılar başlarını salladılar. Sıska Sam'e hak verdikleri belliydi.

"Senin durumun sahiden kötü," dedi içlerinden biri. "Onun için seni suçlamaya hakkımız yok. Atına iyi bakmadığını söylemekle hata ettik."

Jerry, bu konuşmalara hiç katılmamıştı. Ama sahibimi o günkü kadar da üzgün gördüğümü hiç hatırlamıyorum.

Patron Grant, iki elini ceplerine sokmuş oturuyordu. Şapkasının içinden bir mendil çıkararak alnını kuruladı.

"Beni yendin, Sam," diye mırıldandı. "Çünkü tüm dediklerin doğru. Atının gözlerindeki ümitsiz ifadeyi görünce birden çok üzüldüm. Onun için öyle konuştum. Bu durum insanlar içinde hayvanlar içinde zor. Bunu kimin düzelteceğini bilmiyorum, ama hiç olmazsa o zavallı hayvana kendisine öyle davranmak zorunda kaldığını söylemelisin. Bazen o zavallı hayvanlara tatlı sözlerden başka verecek bir şeyimiz yoktur. Onlar olağanüstü yaratıklardır ve bu sözleri anlarlar."

Bu konuşmadan birkaç gün sonra durağa Sam'in arabasıyla başka biri geldi.

Arabacılardan biri:

"Hey ne haber?" dedi. "Sıska Sam nerede? Onun arabasında ne işin var?"

"Kendisi hastalandı. Dün gece avluda fenalaşmış. Sürüne sürüne evine kadar zor gitmiş. Karısı bu sabah oğlunu yollamış. Yataktan çıkacak gibi değilmiş. Onun üzerine arabayı bana verdiler, bende buraya geldim."

Ertesi gün Sam'in arabasıyla yine aynı adam durağa geldi.

"Sam nasıl?" diye sordu Patron Grant.

"Sam gitti," dedi adam.

Patron Grant hayretle ona baktı.

"Ne... Gitti mi? Yani onun öldüğünü mü söylemek istiyorsun?"

"Evet, sabaha karşı saat dörtte öldü. Dün bütün gün sayıklayıp durmuş. Hep Deri Yüzen'den ve pazarları dinlenemediğinden söz etmiş."

Uzun süre kimse ses çıkaramadı.

❖❖❖

Bir gün tüm arabalar, bando çalan bir parkın dışında bekliyordu. O sırada eski bir araba bize yaklaştı. Arabayı bitkin ve yaşlı bir doru atı çekiyordu. Zavallının çoktandır iyice kaşağılanıp, fırçalanmadığı ve temizlenmediği belliydi. Derisinin altından kemikleri sayılıyordu. Giderken de ön ayaklarını güçlükle atıyordu.

Ben o sırada saman yiyordum. Rüzgâr uçunca saman o tarafa doğru uçtu. O zavallı yaratık da uzun sıska boynunu uzatarak yere uçan samanı tuttu.

Atın bulanıklaşmış gözlerinde son derece umutsuz bir ifade vardı.

Birden o atı bir zamanlar bir yerde görmüş olabileceğimi düşündüm. O sırada at bana döndü ve:

"Siyah İnci?" dedi. "Yanılmıyorum değil mi?"

O zaman Zencefil'i tanıdım. Ne kadar da değişmişti! O güzel kavisli sırtı şimdi içine çökmüştü. Uzun düzgün boynu bükülmüş, o ince uzun biçimli bacakları şişmişti. Fazla çalışmaktan ve ağır işten eklemleri iyice kabalaşmıştı. Bir zamanlar hayat dolu olan canlı yüzünde şimdi acı okunuyordu.

Zencefil:

"Earlshell'de on iki ay kadar beni kendi halimde bıraktılar. Orada çayırda bildiğim gibi gezip dolaştım. Sonunda benim güçlendiğime karar verdiler ve satışa çıkardılar. Kibar bir adam beni satın aldı. Bir süre her şey yolunda gitti, ama bir gün beni ava götürdü. Orada çok yoruldum. Devamlı dörtnala gitmek zorunda kalmıştım. Eve dönünce o nefes kesikliği yine başladı. Adam beni tedavi ettirdi. Biraz kendime gelince yine satışa çıkarıldım. Her seferinde kendimi biraz toparlıyor ve sonra ağır işler yüzünden yine hastalanıyordum. Ve tabii ki tekrar satılıyordum. Böylece birkaç el değiştirdim. Ama her seferinde daha ucuza satılıyordum. Her yeni sahibimde beni eskisinden daha fazla hırpalıyordu. Sonunda

beni birçok arabası olan bir adam satın aldı. O arabaları başkalarına gündelikle kiralıyordu. Sana neler çektiğimi anlatamam. Beni satın alan adam nefes darlığından şikayetim olduğunu anlayınca çok kızdı. İyi arabalarına benim koşulamayacağımı, iyi bakıma ihtiyacım olmayacağını söyledi. Benim en pis arabaları koşarak çabucak mahvolmamı istedi adam. Bu arabaları sürenlerin atlara nasıl davrandıklarını bilemezsin. Yorgunluktan kımıldayamayacak hale gelince kırbaçlıyorlardı. 'Senin için patrona her gün para veriyoruz,' diye bağırıyorlar. 'Bu parayı çıkarmamız lazım. Onun için çalışmak zorundasın.' Zamanım böyle geçiyor. Bir pazar bile dinlenemiyorum, Siyah İnci."

"Ama," diyebildim. "Eskiden sana kötülük yaptıklarında kendini savunmasını bilirdin."

"Ah! Bir zamanlar öyleydim. Ama insanlar bizden güçlü. Onun için yapacak bir şey kalmadı. Dişlerimi sıkarak dayanıyorum. Sonuna kadar dayanacağım, ama sonumun bir an önce gelmesini istiyorum. Ölmüş atlar gördüm. Onların öldükten sonra acı çekmediklerine eminim. Beni köpekler için et yapan bir kasaba yollamalarına imkan kalmadan ölmeyi istiyorum."

Çok üzüldüm. Burnumu onun burnuna dayadım, ama onu teselli edecek bir söz bulamadım.

O beni görünce memnun oldu sanırım. Çünkü; "Şimdiye kadar senden başka arkadaşım olmadı," dedi.

O sırada Zencefil'i kiralayan arabacı geldi. Zavallının dizginine asılarak sert bir hareketle ağzını çekti. Arabayı aradan çıkarıp bindi ve uzaklaştı.

Üzgün üzgün o arabanın arkasından baktım.

Bu olaydan kısa bir süre sonra aynı araba, içinde bir at ölüsüyle bizim duraktan geçti. Atın başı dışarıya sarkmıştı. Dilinden akan kanlar ağır ağır yere damlıyordu. Atın çukura kaçmış gözleri açıktı. Daha fazlasını anlatamayacağım. Ölen atın doru bir kısrak olduğunu fark ettim. Onun uzun ince bir boynu vardı. Sonra alnındaki beyaz lekeyi fark ettim.

Bizim Zencefil'di o sanırım. Onun Zencefil olduğunu umdum. Çünkü böylece arkadaşımın dertleri sona ermiş olacaktı. Ah, insanlar biraz daha merhametli olsalırdı bize bu kadar acı çektirmezlerdi. Böyle bitkin hale gelmeden vururlardı bizi.

❖❖❖

Sabahtan öğleye kadar çalışan Kaptan, bir gün Jerry'le durağa giderek müşteri almışlar. Müşteriyi istasyona bıraktıktan sonra Jerry, Londra köprüsüne gitmişti. Birden karşıdan gelen boş bira fıçıları yüklü bir araba görmüş Jerry.

Meyhaneci atları kamçıladığı için hayvanlar birden ok gibi ileriye atılmıştı. Araba hafif olduğu için de atlar dolu dizgin gitmeye başlamıştı. Adam da atları kontrol edemez olmuştu.

Yol çok kalabalık olduğu için diğer arabaların kaçabileceği bir yerde yoktu. Bu arada bir araba bir kıza çarpıp devrilmiş ve onu ezmiş. Ve ardından da meyhanecinin arabası bizim arabaya bindirmiş. İki tekerlek birden yerinden fırlamış, araba da devrilmiş. Bu yüzden Kaptan'da yere kapaklanmıştı. Kırılan arabanın oklarından biri zavallı Kaptan'ın göğsüne saplanmıştı.

Jerry de yere düşmüştü, ama kazayı bir iki sıyrıkla atlatmıştı. Jerry'nin kurtulmasına herkes bir mucize gibi bakıyordu.

Jerry kendisini toparlar toparlamaz Kaptan'ın yardımına koşmuş. Atının ağır yaralandığını fark etmiş. Onu alıp eve getirdi. Ben Kaptan'ın beyaz tüylerini kızıla boyayan kanları görünce çok kötü oldum. Kanlar göğsünden süzülerek yere ve omzuna akıyordu.

Daha sonra meyhanecinin sarhoş olduğu kanıtlandı. Kendisine ceza verildi. Bu arada sahibimin zararını da ödemek zorunda kaldı adam. Ama zavallı Kaptan'ın zararını karşılayacak kimse yoktu.

Jerry, veteriner çağırdı. Kaptan'ın acısını hafifletmek için hiçbir şeyden kaçınmadılar. Bu arada sahibimin arabasının

da onarılması gerekti. Ben de birkaç gün işe çıkmadım. Jerry de bir metelik bile kazanamadı.

Başlangıçta Kaptan iyileşir gibi oldu, ama o çok yaşlı bir attı. Aslında çok sağlam bir bünyesi olduğu ve Jerry ona çok iyi baktığı için yıllarca kiralık arabaya koşulabilmişti. Ama o kazadan sonra Kaptan büsbütün bitkin bir hale geldi. Zavallı bayağı çökmüştü.

Sahibim çok sevdiği ihtiyar atını vurmanın daha doğru olacağını düşünüyordu. Kalbine bir kurşun sıkmakla Kaptan'ın tüm acılarına son vereceklerdi. Aksi halde Kaptan, merhametsiz birinin eline düşecek ve kırbaçlana kırbaçlana çalışacak ve bir gün sokakta ölecekti.

Kaptan'ın vurulmasına karar verildikten sonra Harry beni alarak yeni nal taktırmaya götürdü. Biz döndüğümüz zaman Kaptan yerinde yoktu. Onun ölümü bütün aileyi çok üzdü. Hepimiz onu çok aradık.

Jerry'nin tek bir atla işe devam etmesi olanaksızdı. Onun için kendisine ikinci bir at aramaya başladı.

Bir gün Hızlı Mahmuz adında bir at eve geldi. Doru bir attı. Bizim Kaptan kadar yüksekti.

Baş biçimi çok güzeldi. Kendisinin soylu bir at olduğunu anladım. Beş yaşındaydı. Yerine alışması için onu iyi karşıladım ve dostluk gösterdim, ama kendisine hiç soru sormadım. İlk gece çok rahatsız oldu. İpini çekiştirip duru-

yordu. Başını da ikide bir yemliğe vuruyordu. Bu yüzden benim de uykum kaçtı.

Ertesi gün beş altı saat araba çektikten sonra eve oldukça sakin döndü Hızlı Mahmuz. Jerry onu uzun uzun okşadı ve kendisine tatlı sözler söyledi. Kısa bir süre sonra da sahibimle yeni at iyi anlaşmaya başladılar.

Hızlı Mahmuz, binek hayvanlığından araba beygirliğine inmeyi aşağılanma sayıyordu. O durakta beklemekten hiç hoşlanmıyordu. Aradan bir hafta geçtikten sonra bir pazar günü yanıma yaklaşarak:

"Ağzımın rahat etmesine çok memnunum," dedi. "Hem dizgin kayışlarımda sıkı değil. Bunların bir at için çok önemli olduğunu itiraf etmeliyim. Sonuçta bu işte o kadar onur kırıcı değil. Eski sahibimin yanındayken başımı iyice geriye çekerler ve kuyruğumu da yukarıya doğru alırlardı. Yani başımla kuyruğum birbirine değerdi. Asıl utanç verici olan oydu."

Böylece yeni at da Jerry'nin yanında rahat etti. Sahibim de onu çok seviyordu zaten.

❖❖❖

Noel ve yeni yıl bazı insanlar için çok zevkli ve neşeli geçebilir, ama arabacılar için hasat zamanı gibi bir şeydir.

Çünkü o günlerde tüm eğlence yerleri açıktır. İşimiz artar ve geç saatlere kadar da dışarıda kalırız.

Ayakta durmaya alışık olduğum için artık gece işlerinin çoğu bana düşüyordu. Noel haftasında çok işimiz oldu. Jerry'nin öksürüğü de şiddetlenmişti. Yılbaşı gecesi iki beyefendiyi batı yakasındaki bir konağa götürdük. Onları bıraktığımızda saat dokuzdu. Saat on birde gelip kendilerini almamızı söylediler.

Saat on biri vururken biz konağın kapısındaydık. Bütün gün rüzgâr esmiş ve yağmur yağmıştı. Hava çok soğuktu. Sığınabileceğimiz bir saçak altı da yoktu.

Orada saat biri çeyrek geçeye kadar adamların gelmesini bekledik. O iki kibar adam sonunda geldiler ve bir kelime bile söylemeden arabaya bindiler. Gitmek istedikleri yer iki mil uzaktaydı.

Adamlar indikleri zaman bizi beklettikleri için özür bile dilemediler. Jerry'nin iki saat on beş dakika bekletme parası için söylediği miktara da çok dediler. Ama çaresiz bu parayı verdiler.

Sonunda evimize dönebildik. Jerry'nin sesi iyice kısılmıştı ve güçlükle konuşuyordu. Hele öksürüğü feciydi.

Polly, hiç soru sormadı. Kapıyı açarak lambayı tuttu. Jerry'nin sesi çıkmıyordu. Bunun üzerine kadın:

"Yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu.

"Evet. Jack'e sıcak bir şeyler ver. Bana da biraz çorba ısıt. Kaynar çorba..."

Ertesi sabah erkenden uyanmama rağmen gelen giden olmadı. Geç vakit Harry geldi. Çocuk bizi temizleyip sildi. Sonra yem verdi. Ahırı süpürdü ve sanki pazar günüymüş gibi yine yere ot koydu. Öğleden sonra Harry kız kardeşiyle geldi. Kız kardeşi durmadan ağlıyordu. Onların konuşmalarından Jerry'nin hasta olduğunu anladım. Hem de ağır hastaydı sahibim.

Böylece iki gün geçti. Üçüncü gün Patron Grant geldi ahıra.

"Kimseyi rahatsız etmek istemiyorum," dedi adam. "Yalnız babanın nasıl olduğunu sormaya geldim."

"Babamın durumu çok kötü," dedi Harry içini çekerek. "Hastalığına bronşit diyorlarmış."

"Çok kötü! Ama ümidinizi kesmemelisiniz. Eğer iyi insanların kurtulmasına dair bir kural varsa baban kesinlikle iyileşecektir. Çünkü o tanıdığım en iyi insandır."

Patron Grant bir gün geldiğinde Harry ile konuşarak ona; benim bu havalarda ahırda kalmamım iyi olacağını, Hızlı Mahmuz'un ise genç bir at olduğu için çalıştırılması gerektiğini, annesi de uygun bulursa her gün alıp çalıştırmaya götüreceğini söyledi. Hayvanın kazandığı paranın yarısını Polly'ye getirecekti.

Daha sonra adam bir süre her gün gelerek Hızlı Mahmuz'u alıp götürdü. Jerry de günden güne iyileşiyordu. Ama doktor ona bir daha araba durağına gitmemesini söylemişti. Bir gün öğleden sonra Hızlı Mahmuz, ahıra ıslak ve çamur içinde geldi. Patron Grant:

"Sokaklar çamur deryası," dedi. "Hayvanı iyice temizle ve kurula oğlum. Böylece sen de ısınırsın."

Harry, ılık su ve süngerle Hızlı Mahmuz'un çamurlarını temizlemeye koyuldu. O sırada Dolly koşa koşa ahıra geldi. Kızın heyecanlı olduğu belliydi.

"Harry," diye bağırdı küçük kız. "Fairstowe'da kim oturuyor? Anneme oradan bir mektup geldi. Çok sevindi ve mektubu kaptığı gibi babamın yanına fırladı."

"Orası Bayan Fowler'ın oturduğu yer. O annemizin eski hanımıymış. Biliyorsun babamızın geçen yaz rastladığı hanımefendi. İkimize beşer şilin yollamıştı."

"Şimdi anladım. Acaba anneme ne yazdı?"

"Annem geçen hafta Bayan Fowler'a bir mektup yolladı," dedi Harry. "Sanırım babamın durumunu anlattı. Bayan Fowler de geçen yaz babamla konuştuğu zaman arabacılıktan vazgeçecek olursa durumu kendisine bildirmesini istemiş. Babama iyi bir iş bulabileceğinden bahsetmiş. Anneme ne cevap verdi acaba? Haydi sen içeri koş, durumu anlamaya çalış Dolly."

Dolly ahıra geri geldiğinde sevincinden yerinde duramıyordu.

"Harry! Bu kadar güzel bir şey olamaz! Bayan Fowler bizi çağırıyormuş. Onun yanında oturmamızı istiyormuş. O çevrede tam bize göre şirin bir ev varmış. Bahçesi de varmış. Bayan Fowler'ın arabacısı baharda işten ayrılacakmış. Kendisi o zaman babamı arabacı olarak alacak."

"Ah ne iyi!" dedi Harry.

"Hem o çevrede kibar aileler oturuyormuş," diye devam etti küçük kız. "Sende o ailelerden birinin yanında iş bulabilirsin. Ben de oradaki okula gideceğim. Annem çok mutlu. Babamı da ne zamandır bu kadar neşeli görmediğimi söylemeliyim, Harry."

Jerry kendine gelir gelmez Londra'dan uzaklaşmaya karar verilmişti. Onun içinde atları ve arabayı bir an önce satmayı istiyorlardı. Bu haber beni çok üzdü. Artık genç değildim ve durumum daha iyi olamazdı. Birtwict'ten ayrıldığımdan beri çok el değiştirmiştim, ama sadece Jerry'nin yanında mutlu olabilmiştim.

Patron Grant durumu öğrenince Hızlı Mahmuz'u alabileceğini söylemiş. Duraktaki arabacılardan birkaçı da bana istekli oldular, ama Jerry beni herkese veremeyeceğini söylüyordu.

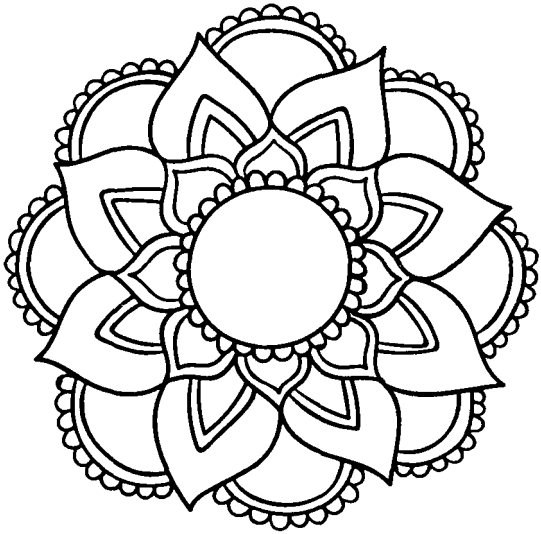
Sonunda gitme günü geldi. Jerry'nin henüz evden çıkmasına izin verilmemişti. Yeni yıl gecesinden beri onu görmemiştim. Polly ve çocuklar benimle vedalaşmaya geldiler.

Polly:

"Zavallı Jack," diye mırıldandı. "Sevgili Jack keşke seni de yanımızda götürebilseydik."

Sonra kadın yelelerimi tutarak başını boynuma yaklaştırdı ve beni öptü. Dolly ağlamaya başladı. Kız da hıçkırmasına rağmen beni öptü.

Harry ise beni sevip okşadı, ama ağzını açıp bir kelime bile söylemedi. O da çok üzgün görünüyordu. Böylece beni alarak yeni yerime götürdüler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Beni Jerry'nin tanıdığı bir fırıncıya sattılar. Başlangıçta her şey yolunda gitti. Eğer sahibim her sefer arabayı yüklenirken orada olsaydı hiç sorun çıkmayacaktı sanırım. Ama orada sert bir ustabaşı vardı. Daima telaşlanıp acele ediyor ve herkesi gerektiğinden fazla çalıştırıyordu. Arabalara her seferinde alabileceğinden fazla yük koyduruyordu. Ama hiçbir at çekeceğinden fazla yüke dayanamaz.

Bu arada başka bir derdim olduğunu da ilave etmeliyim. Fırının ahırı daima karanlık oluyordu. Bu karanlık benim sinirlerimi bozuyordu. Ayrıca bu yüzden görme gücüm de azalmıştı. Sonra o karanlık ahırdan alınıp gün ışığına çıkınca gözlerim kamaşıyordu.

Orada kalsaydım sanırım kör olacaktım. Bu da benim için bir felaket olacaktı. Neyse gözlerim tamamen bozulmadan pek çok kiralık arabası olan bir adama satıldım. Adı Nicholas Skinner'dı. Onu sevmeyenler ona Deri Yüzen diyorlardı. O zaman zavallı Sıska Sam'in anlattığı insafsız araba sahibinin o olduğumu anladım.

Kiralık araba atlarının çok çalıştıklarını, zorluklara katlandıkların duymuştum. Ama o adam beni satın aldıktan sonra kiralık araba atı olmanın ne demek olduğunu anladım.

Deri Yüzen'in birçok bakımsız arabası ve işlerini pek bilmeyen arabacıları vardı. Adamlarına kötü davranırdı. Adamlar da bunun acısını atlardan çıkarırlardı. Onun yanında çalıştığım sürece bir pazar bile dinlenemedim. Üstelik hava da çok sıcaktı.

Bana kötü davranılması yüzünden hiç umudum kalmıyordu.

Ama yinede görevimi iyi yapmaya çalışıyordum. Tembellik yaptığım yoktu, ama artık zavallı Zencefil'in haklı olduğunu anlıyordum. Hiçbir şeyin faydası yoktu. İnsanlarla başa çıkmamız imkansızdı.

Çok yorgun, bitkin ve umutsuzdum. Hayattan beklediğim hiçbir şey kalmamıştı. Artık ben de zavallı Zencefil gibi birden düşüp ölüvermeyi arzuluyordum. Böylece tüm dertlerimden de kurtulacaktım.

Bir gün bu arzum nerdeyse gerçekleşiyordu. Çok yorgundum. Açlığımı düşünmemeye çalışarak gidiyordum. Arabadaki yük çok ağırdı. Arabada bir aile ve sandıklar vardı. Canımı dişime takmış gidiyordum. İnsafsız arabacı kamçıyı indiriyor ve dizginlerime asılıyordu.

Sonra birden ne olduğunu ben de anlamadım. Ayaklarımın bir anda kaydığını hissettim. Büyük bir hızla yere kapaklandım. O anda soluğum kesiliverdi.

Sonra bir polisin sesini duydum, ama gözlerimi açamadım. Sadece arada güçlükle nefes alıyordum. Başımdan soğuk su döktüler. Ağzımdan bir ilaç akıttılar. Biraz kendime gelir gibi oldum. Akşama kadar da orada kalarak epeyce canlandım. Yani Deri Yüzen'in ahırına gidebilecek kadar kendimi toparlamıştım.

Sabah Deri Yüzen yanında bir baytarla yanıma geldi. Baytar beni muayene ettikten sonra:

"Bu hayvanın bir hastalığı yok. Onu bu hale getiren durup dinlenmeden çalışması. Altı ay kadar dinlendirecek olursanız hayvan yeniden çalışacak duruma gelir. Şu anda onun tamamen bitkin olduğunu söylemeliyim."

Sahibim bu sözleri duyduğuna hiç de memnun olmamıştı. Hiddetli bir tavırla:

"Benim hasta atları iyileştirecek meralarım yok. Böyle şeyler benim işime gelmez. Benim kesin kurallarım vardır.

Atları, güçleri tükenene kadar çalıştırırım. Sonra da satarım. Kaç para getirirlerse getirsinler. Kazanç sayılır. Onları da köpekler için et satan kasaplar alır genellikle. İşte ben böyle iş görürüm."

"On gün sonra bir at satışı olacak. Onu panayıra yollarsınız. Bu arada onu bir ahıra koyun. İyice besleyin. Biraz da dinlensin. Hiç olmazsa o zaman satıştan biraz daha fazla para alırsınız. Onu köpek eti satan kasaplara yollamanıza gerek kalmaz."

Deri Yüzen bundan hoşlanmasa da bana iyi bakılmam için emir verdi. On gün ahırın aydınlık bir bölmesinde dinlendim. Böylece biraz kendime geldim. On iki gün sonra beni panayıra götürdüler. Bulunduğum yerden uzaklaşınca biraz umutlanır gibi oldum. Belki de iyi bir duruma kavuşurdum. Başımı dik tutarak yürüdüm. İyi şeyler olacağını umuyordum.

❖❖❖

Bu kez panayırda kendimi yaşlı, bitkin, sakat atların yanında buldum. Oradaki alıcılar ve satıcılar, uğruna pazarlık ettikleri hayvanlardan pek de farklı değillerdi.

Alıcıların çoğu az bir para karşılığı bir at ya da midilli almaya çalışıyorlardı. Alacakları hayvan ya eski bir arabayı

çekecek ya da onları dolaştıracaktı. Etrafıma bakınırken iyi atların durduğu taraftan çıkan bir adamın bana doğru geldiğini gördüm. Zevki için çiftçilik yapan kibar birine benziyordu. Boylu poslu ve bakışları sevgi dolu biriydi.

Adam önümüzde durdu. Bize bakarken gözlerindeki ifadeden hepimize acımış olduğunu anladım. Sonra gözleri bana takıldı.

Benim yelem ve kuyruğum hâlâ güzeldi. Bu da görünüşüme bir parça olsun yardım ediyordu. Adam yanındaki çocuğa dönerek:

"Şuna bak Willie," dedi. "Onun çok iyi günler görmüş olduğu belli. Bu at çok iyi eğitim görmüşe benziyor. Hem de galiba safkan. Boynunun ve omzunun şu biçimine dikkat et."

Elini uzatarak boynumu okşadı. Bende burnumu uzattım. Çocuk da uzanarak yüzümü okşamaya başladı.

"Zavallı hayvan," diye içini çekti çocuk. "Bak büyük babacığım o sevildiğini nasıl da anlıyor."

"Öyle yavrum."

"Büyük babacığım, onu satın alarak gençleştiremez misin? Uğurböceğine de öyle yapmıştın."

"Sevgili oğlum onun yaşı fazla değildi. Yalnızca ona kötü davranmışlardı. Kötü ellere düşmüş ve fazla çalıştırılmıştı."

"Ama ben bu atın yaşlı olduğunu sanmıyorum. Onun yelesine ve kuyruğuna bak. Onun dişlerine de bakarsan iyi

edersin. O zaman yaşını da anlarsın. Çok zayıf, ama gözleri içeriye kaçmamış," dedi torunu.

O zamana kadar bu sözleri dinlemiş olan satıcım da söze karıştı:

"Küçük doğru söylüyor efendim. Bu at aslında çok yaşlı değil. Sadece çok kötü davranmışlar ve çok çalıştırmışlar. Bu yüzden hayvan bu hale gelmiş. Atın bir hastalığı yok. Nefesinde de bir bozukluk yok. Son derece yumuşak başlı, uysal ve iyi niyetli bir hayvan olduğunu da söylemeliyim."

Bunun üzerine torunun da isteğine dayanamayan yaşlı adam:

"Bunu için istediğin son fiyat ne?" diye sordu.

"Beş sterlin efendim," diye atıldı seyis.

"Açıkcası bu bir kumar," dedi yaşlı adam. Keseden aldığı altınları saymaya başladı. Sonra seyise baktı. "Senin burada başka işin var mı?"

"Hayır. İsterseniz atı hana kadar götürebilirim."

"İyi olur," dedi yaşlı adam. "Ben şimdi hana gidiyorum. Sen de bizimle gel."

Büyük babayla çocuk önden yürüdüler. Seyis de beni arkadan çekerek götürdü.

Hana gelince seyisim beni oradaki adama teslim etti. Han seyisi karnımı iyice doyurdu. Sonra yeni efendimin

adamı gelerek beni eve götürdü. Orada yemyeşil otların bulunduğu bir çayıra salındım.

Yeni sahibimin adının Throughgood olduğunu öğrendim. Bu adı onu tanıyanlar takmıştı. 'Çok iyi' anlamına geliyordu bu söz.

Çok İyi:

"Hayvana her sabah ve akşam yulafla saman verilecek. Tüm gün serbest bırakılacak. Bildiği gibi koşup gezsin," diye emir verdi.

Yaşlı adam sonra torununa baktı:

"Willie, onu sana bırakıyorum. Onunla sen ilgileneceksin. Yani bundan böyle bu at senin sorumluluğunda sayılır."

Çocuk kendisine böyle bir sorumluluk verildiği için gururlandı. Ve görevini büyük bir ciddiyetle yapmaya başladı. Her gün en az bir kez beni görmeye geliyordu. Çayırda başka atlar da vardı, ama o beni hepsinin içinden hemen seçip buluyordu.

Bana bir havuç ya da yine aynı derecede lezzetli başka bir yiyecek getiriyordu. Bazen de yulafımı yerken durup beni seyrediyordu.

Çocuk her gelişinde beni okşuyor ve güzel sözler söylüyordu. Kısa süre içinde onu sevdim. Çocuk bana; 'Eski Ahbap' diyordu. Onu görür görmez çayırda peşine takılıyor ve arkasından gidiyordum.

Bazen çocuk büyük babasını da çayıra getiriyordu. Yaşlı adam her gelişinde benim bacaklarıma bakmaktaydı.

Sonra torununa:

"Dikkat etmemiz gereken onun bacakları Willie," diyordu. "Ama bana kalırsa o kendine gelmeye başladı. Bahara kadar iyileşeceğini sanıyorum."

O eşsiz dinlenme, iyi yiyecekler, yumuşacık otlar, hafif egzersiz ve açık hava kısa süre sonra sağlığım üzerinde etkisini gösterdi. Bu arada neşem de yerine gelmeye başlamıştı. Bu sağlam bünyeyi annemden almıştım.

Kışın bacaklarım da inanılmayacak kadar iyileşti. O sertlik kayboldu ve şişler indi. Kendimi birden iyice gençleşmiş hissetmeye başladım.

Sonunda bahar geldi. Mart ayında yaşlı çiftçi bir gün beni denemeye karar verdi. Fayton arabayı çekecektim. Buna da memnun oldum doğrusu.

Yaşlı adam, torununu da yanına alarak arabaya bindi. Birkaç mil gittik. Bacaklarımdaki tutukluk geçmişti ve arabayı da rahatlıkla çekiyordum.

Yeni sahibim durumumu anlayınca memnun oldu.

"O gençleşiyor, Willie. Ona yavaş yavaş bir iş vermeliyiz. Yaz ortasına gelince kendisi Uğurböceği kadar genç olacak. Bu hayvanın çok güzel ve hassas bir ağzı var. Hem iyi

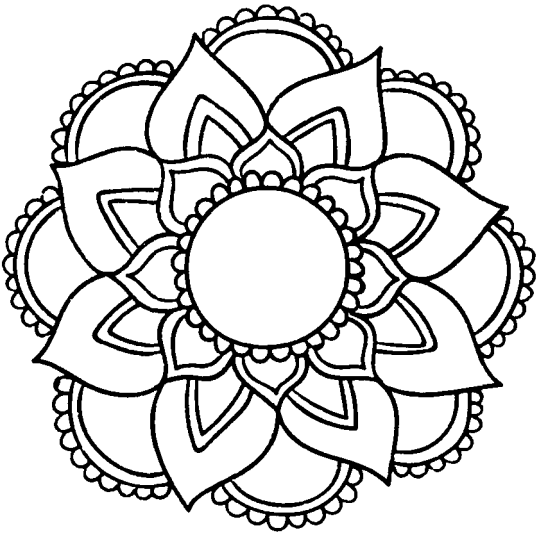
koşuyor. Onu iyi eğitmiş oldukları belli. Onun içinde kendisi yaza kadar mükemmel olacak."

Torunu büyük bir sevinçle bağırdı:

"Büyük babacığım! Onu satın aldığın için ne kadar memnun oldum bilsen..."

Yaşlı adam gülümsedi:

"Bende öyle yavrum. Ama aslında o benden çok sana teşekkür etmeli. Çünkü onu kurtaran sensin. Hem artık ona sakin iyi bir yer aramalıyız. Onun gibi bir ata değer verebilecek iyi bir sahip bulmalıyız."

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bir yaz günü seyislerden biri beni iyice temizledi. Sonra büyük bir dikkatle tüylerimi fırçaladı. O zaman bir değişiklik olacağını anladım. Adam topuk kıllarımı kesti. Bacaklarımdaki tüyleri düzeltti. Sonra katran fırçasını toynaklarıma sürdü. Hatta yelemin ön kısmını da ortadan ayırıp taradı.

Bu arada koşum takımının da dikkatle parlatılmış olduğunu fark ettim. Willie, büyük babasıyla çift tekerlekli hafif arabaya binerken yarı neşeli, yarı endişeliydi.

Yaşlı adam onu yatıştırmak ister gibi:

"Eğer hanımefendiler onu beğenirlerse sorun yok," diye mırıldandı. "O zaman kendisini alacaklardır. Kesinlikle alacaklardır. Biz de bu arada elimizden geleni yapacağız."

Köyden çıkarak bir iki mil kadar yol aldık. Sonunda ön tarafında ağaçlar ve yeşillikler bulunan çok güzel bir eve geldik. Kapıya kadar gittik. Willie, arabadan atlayarak kapıyı çaldı. Çıkan uşağa sordu:

"Bayan Blomfield ya da Bayan Ellen evde mi?"

"Evet, evdeler efendim," dedi uşak.

Bunun üzerine yaşlı adam da arabadan indi. Torununu benim yanımda bırakarak eve girdi.

On dakika sonra yaşlı adamın geri döndüğünü gördüm. Onu üç hanımefendi izledi. Uzun boylu soluk yüzlü olanı, bir şala sarılmıştı ve koyu renk gözlü, neşeli halli olan kızın koluna girmişti. Diğeri ise boylu poslu, kendinden emin halli bir insandı. Onun Bayan Blomfield olduğunu öğrendim.

Üçü de yaklaşarak bana baktılar. Sonra sorular sordular. Parlak siyah gözleri olan hanımefendi beni çok beğendi. Onun adı Bayan Ellen'di.

"Bu atı sevdim," dedi. "Yüzü ne kadar anlamlı."

Ama uzun boylu, soluk yüzlü ablası biraz endişeliydi.

"Ben yere kapaklanmış bir hayvandan daima çekinirim. Arabaya bindiğimizde o tökezler ve düşerse bir daha kendime gelemem. Belki de korkumdan ölürüm."

Fakat yaşlı çiftçi onun sözlerini duyunca:

"Bu her hayvanın başına gelebilecek bir şeydir," dedi. "Aslında bu safkan, soylu bir at. Ama dikkatsiz biniciler ya

da arabacılar yüzünden kaza geçirmiş. Bu atın yumuşak başlı, terbiyeli, iyi bir hayvan olduğunu söylemeliyim. Sözlerimle de sizi etkilemek istemem. Arzu ediyorsanız kendisini birkaç gün deneyebilirsiniz. Ondan sonra da arabacınız at hakkındaki fikirlerini söyler."

Uzun boylu kendinden emin hanımefendi:

"Atlar konusunda bize daima yardım ettiniz," diye cevap verdi. "Değerli tavsiyelerde bulundunuz. Onun için sizin sözleriniz benim için önemlidir. Eğer kardeşim Lavinia'nın itirazı yoksa atı deneme süresini kabul edeceğiz. Ayrıca size çok teşekkür ederiz."

Biraz daha konuştular. Sonunda benim ertesi gün eve gönderilmeme karar verildi.

Ertesi sabah üstü başı temiz, genç bir adam beni almaya geldi. İlk başta beni beğendiyse de dizlerimi görünce yüzünün ifadesi değişti.

Hayal kırıklığına uğradığını belirten bir sesle:

"Hanımlarıma böyle kusurlu bir hayvan önereceğinizi hiç ummazdım efendim," dedi.

Ama efendim oralı olmadı.

"Sen sonuca bak oğlum. Zaten ben bu atı satmış değilim. Sen onu götürecek ve deneyeceksin. Ona iyi davranacağından eminim. Sen atlara iyi bakarsın. Eğer o şimdiye

kadar bindiğin atlar kadar güvenli değilse geri gönderirsin. Tamam mı?"

Genç adam, bu sözleri duyunca verecek yanıt bulamadı. Beni eve götürdü. Rahat bir ahıra yerleştirdi. Karnımı doyurduktan sonra da beni yalnız bırakıp gitti.

O, ertesi gün yanıma geldi. Yüzümü temizlerken de yeni seyisim kendi kendine konuşmaya başladı:

"Şu alnındaki yıldız, tıpkı Siyah İnci'nin yıldızına benziyor. O da aşağı yukarı senin yüksekliğindeydi. Acaba o şimdi nerelerdedir?"

Genç adam beni silmeye devam etti. Biraz sonra boynumu silerken veterinerin kan aldığı yere eli değdi. Orası büzülmüş ve derim top gibi olmuştu. Genç adamın hayretle durduğunu gördüm. Gözlerini iyice açarak bana baktı. Sonra beni inceleyerek kendi kendine konuşmaya başladı:

"Alnında beyaz yıldızı var. Şu ayağı da beyaz. Boynundaki o küçük kabarık... Tam veterinerin kan aldığı yerde."

Sonra uzanıp sırtımın ortasına baktı. Olanca sesiyle bağırdı:

"Aman Tanrım! Sırtında da o minik beyaz benek var. John, o beyaz benekten bahsederken Siyah İnci'nin beni derdi. Bu o olmalı. Ah, Siyah İnci! Siyah İnci! Beni tanıdın mı? Küçük Joe Green'i hatırladın mı? Hani John'un yardımcısı Joe! Seni az kalsın öldürüyordum!"

Ondan sonra müthiş sevinmiş gibi beni okşamaya sevmeye başladı.

Doğrusunu isterseniz, Joe Green'i tanıyamamıştım. Çünkü benim bildiğim; çalışkan, küçük bir çocuktu. Oysa karşımda siyah bıyıklı, kalın sesli, uzun boylu, yakışıklı bir genç adam vardı.

Ama onun beni tanıdığını biliyordum. Joe Green de büyüyüp böyle olmuştu demek. Beni tanımasına memnun olduğum için burnumu ona doğru uzattım. Dost olduğumuzu anlatmaya çalıştım. Ömrümde bir insanın bu kadar sevindiğini anımsamıyorum.

"Çiftçi seni denememi söyledi. Sana iyi bakacağımdan emin olduğumdan bahsetti. Sana nasıl bakacağımı ben bilirim. Acaba dizlerini hangi ahlaksız kırdı sevgili Siyah İnci! Bir yerde sana çok kötü davranmış olacaklar. Ama bundan böyle çok rahat edeceksin. Senin için yapamayacağım yok. Keşke John Manly burada olsaydı da seni görseydi."

Öğleden sonra beni iki tekerlekli alçak bir arabaya bağladı Joe. Dizginimden tutarak kapıya götürdü. Beni Bayan Ellen deneyecekti. Joe Green de onunla beraber gelecekti.

Yola çıkınca Bayan Ellen'in iyi bir binici olduğunu anladım. O, atlardan anlıyordu. Kendisi de benim yürüyüşümden memnun kaldı.

Sonra Joe'un ona benden söz ettiğini duydum. Genç adam, benim Bay Gordon'un kıymetli atı Siyah İnci olduğumu anlatıyordu.

Eve dönünce Bayan Ellen'in kardeşleri kapıya çıktılar. Onlar da nasıl davrandığımı anlamak istiyorlardı. Ellen, onlara Joe Green'den duyduklarını anlattı.

"Bayan Gordon'a mutlaka mektup yazıp, en sevdiği atının size geldiğini haber vereceğim. Kendisi buna çok memnun olacaktır sanırım," dedi sonra.

O günden sonra her gün beni arabaya koşarak dolaşmaya çıktılar. Böylece bir hafta kadar beni denediler.

Uslu bir at olduğuma karar veren Bayan Livinia, kapalı küçük arabaya binmeye razı oldu. O gün kendisini epey gezdirdim. Bayan Lavinia da benden memmun kaldı. Sonunda kızlar beni satın aldılar. İsminin de eskisi gibi 'Siyah İnci' olmasına karar verildi.

Bir yıldan beri burada mutlu yaşıyorum. Joe, seyislerin en iyisi ve en anlayışlısı. Beni de çok seviyor. İşim hem kolay hem de zevkli. Eskisi gibi güçlendiğimi hissediyorum. Ayrıca neşeme de kavuştum.

Yaşlı çiftçi, geçen gün bizim Joe'ya:

"Sizin yanınızda o, yirmisine kadar hatta daha da fazla yaşar," dedi.

Willie, sık sık yanıma gelip benimle konuşuyor, özel dostuymuşum gibi davranıyor. Hanımlarım da bir daha satılmayacağıma dair söz verdiler. Onun için artık korkacak bir şeyim de yok. Ve hikayem burada sona eriyor.

Sıkıntılarım sona erdi. Yuvamdayım. Genellikle sabah uyanırken kendimi Twick'teki meyve bahçesinde, arkadaşlarımla elma ağacının altında sanıyorum.

SON

• Gençlik Dizisi •
DEMİR YOLU ÇOCUKLARI
Jack London
EMA
GENÇ

• Gençlik Dizisi •

Anna Sewell

1877'de ilk basımı yapılan Anna Sewell'in yazdığı tek kitabıdır. Yazar, kitabın basımından kısa bir süre sonra öldü. Kitap, bir atın sade ama güçlü hayatını anlatmaktadır. Siyah İnci, çok farklı görevler yapar. Kırsal bölgede binici ve araba atıdır. Kentte ise bir taksi atı olmuştur. Bütün bunlara rağmen o değişmez, hep güçlü ve iyi huyludur.

ISBN 605-9485-27-2

9 786059 485272

EMA GENÇ

Çakmaklı Mah. Hadımköy Yolu Cad. No: 99/6
Yıldız Center İş Merkezi Büyükçekmece/İstanbul
Tel.: 0 212 886 19 71-72 Faks: 0 212 278 66 14
www.emakitap.com / emakitap@gmail.com